

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 13.11.2001
KOM (2001) 700 slutlig

För en framgångsrik utvidgning

Strategidokument

och

**Rapport från Europeiska kommissionen
om de enskilda kandidatländernas framsteg
på vägen mot anslutning**

[SEC (2001) 1744 à 1756]

I. Bakgrund	4
1. Inledning	4
2. Den allmänna opinionen och utvidgningen.....	7
3. Utvidgningsprocessen och grannländerna	8
a) Västra Balkan	9
b) Efta-länderna.....	9
c) De nya oberoende staterna	9
d) Medelhavsområdet	10
II. Kandidatländernas framsteg när det gäller att uppfylla kriterierna för medlemskap.....	11
1. Politiska kriterier	11
a) Generell utveckling.....	11
b) Slutsatser.....	14
2. Ekonomiska kriterier	14
a) Generell utveckling.....	14
b) Slutsatser.....	19
3. Övriga skyldigheter som följer av ett medlemskap	20
a) Antagande och genomförande av gemenskapens regelverk samt kontroll av dess efterlevnad.....	20
b) Översikt och slutsatser beträffande enskilda områden	21
c) EMU och euron	23
III. För en framgångsrik utvidgning	23
1. Att följa färdplanen - de återstående kapitlen	24
a) Finansieringsramen och tillhörande kapitel	24
b) Övriga kapitel.....	26
2. Handlingsplan för den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga.....	27
a) Förstärkta åtgärder för institutionell uppbyggnad	28
b) Stärkt uppföljning.....	29
c) Den offentliga förvaltningens förmåga efter anslutningen.....	30
3. Turkiets strategi inför anslutningen – mot en ny fas	31
4. Följande steg	32
a) Att uppfylla anslutningskriterierna.....	32

b) De första anslutningarna.....	33
c) Andra kandidatländer som förhandlar om medlemskap - mot en uppdaterad färdplan	34
IV. Slutsatser.....	35
Bilagor	38
Bilaga 1: Slutsatser i de återkommande rapporterna.....	38
Bulgarien	38
Cypern	41
Tjeckien	44
Estland	47
Ungern	51
Lettland	54
Litauen	58
Malta	61
Polen	64
Rumänien	67
Slovakien	71
Slovenien	74
Turkiet	78
Bilaga 2: Kandidatländerna - basstatistik (2000)	83
Bilaga 3: Strategin inför anslutningen.....	87
Bilaga 4: Människorättskonventioner som ratificerats av kandidatländerna, 30 september 2001.....	93
Bilaga 5: Projekt för partnersamverkan 1998–2001.....	94
Bilaga 6: Förhandlingsläget den 26 oktober 2001	96

I. Bakgrund

1. Inledning

Under nästan ett halvt århundrade har Europeiska unionen medverkat till biläggandet av konflikter från det förflutna och till stärkandet av fred, säkerhet, rättvisa och välbefinnande i hela Europa. Alltsedan dörren öppnades för kandidatländerna att bli en del av Europeiska unionen har utvidgningsprocessen på ett avgörande sätt bidragit till politisk stabilitet, ekonomiska framsteg och social rättvisa. Stabila institutioner, regeringsskiften på grundval av fria och demokratiska val, ökat skydd av de mänskliga rättigheterna, även minoriteters rättigheter, samt marknadsekonomiska principer är nu gängse inslag. Utvidgningsprocessen gör Europa till en säkrare plats för dess medborgare och bidrar till förebyggandet och bemästrandet av konflikter i omvärlden.

Utvidgningen kommer inte bara att gynna nuvarande och nya medlemsstater, utan också grannländer som Europeiska unionen har nära förbindelser med. Inga nya skiljelinjer kommer att dras upp över vår kontinent. De nya medlemsstaterna kommer var och en att tillföra EU sitt eget politiska, ekonomiska, kulturella, historiska och geografiska arv och på så sätt berika Europa som helhet.

Mot bakgrund av terrorattackerna den 11 september och händelserna därefter är ett starkt och enat Europa viktigare nu än någonsin tidigare. Kandidaterna till medlemskap i Europeiska unionen stöder EU:s fördömande av terrorism och har omedelbart och till fullo anslutit sig till Europeiska rådets slutsatser från mötet den 21 september 2001 och till den handlingsplan som då antogs.

Kommissionen upprepar sitt åtagande att se till att utvidgningen blir framgångsrik. Detta kommer att öka säkerheten och stabiliteten inte bara i Europa, utan också i grannregioner och områden ännu längre bort. Det kommande året kommer att vara avgörande för ett framgångsrikt slutförande av de pågående anslutningsförhandlingarna och för kandidatländernas förberedelser inför medlemskapet.

I årets återkommande rapporter om framstegen på vägen mot anslutning och i förslagen till reviderade anslutningspartnerskap anges de områden där ytterligare ansträngningar är mest påkallade. Tillsammans med den s.k. färdplan som kommissionen lade fram i november förra året och som flera Europeiska råd därefter ställt sig bakom, utgör dessa dokument en vägledning för ett framgångsrikt slutförande av anslutningsprocessen med de berörda länderna. Kommissionen kommer i nästa års återkommande rapporter att redovisa sin bedömning av de enskilda kandidatländernas förmåga att påta sig de rättigheter och skyldigheter som följer av ett medlemskap. Förutsatt att kandidatländernas ansträngningar fortsätter bör det vara möjligt att före utgången av 2002 slutföra anslutningsförhandlingarna med de länder som uppfyller

anslutningskriterierna. Dessa länder skulle därmed kunna bli medlemmar av EU år 2004, i överensstämmelse med de mål som fastställts av Europaparlamentet och Europeiska rådet.

Principerna för denna process är oförändrade. Europeiska rådet i Berlin har fastställt en klar och tydlig ram när det gäller utvidgningens ekonomiska aspekter. Denna ram ger en tillräcklig grund för att upp till tio nya medlemsstater skall kunna anslutas 2004. Europeiska rådet i Nice har fastställt en ram för den institutionella reform som är en förutsättning för utvidgningen. Förhandlingarna förs på grundval av gemenskapens befintliga regelverk och med tillämpning av principerna om "egna meriter" och "upphämtning" och kommer att avslutas med de kandidatländer som uppfyller kriterierna för medlemskap. Detta är de nödvändiga och tillräckliga villkor för att de första anslutningarna skall kunna åstadkommas som slogs fast vid starten. Alla diskussioner inom Europeiska unionen om reformering av politikområden eller institutioner bör hållas tydligt åtskilda och inte hindra eller sänka takten i anslutningsförhandlingarna.

Takten i förhandlingarna med det enskilda kandidatlandet återspeglar framför allt takten i dess egna förberedelser inför medlemskapet. Tillämpningen av principen om differentiering efter varje kandidatlands egna meriter, tillsammans med ländernas kraftfulla insatser för att förbereda medlemskapet understödda av EU:s särskilda instrument inför anslutningen, gör att de kandidatländer som började förhandla vid en senare tidpunkt har möjlighet att komma i kapp. Den strategi för utvidgningen som införts ger en god grundval för att förhandlingarna med de kandidater som är tillräckligt väl förberedda skall kunna slutföras enligt tidsplanen.

De villkor för medlemskap som fastställdes av Europeiska rådet vid dess möte i Köpenhamn 1993 och som närmare preciserats av Europeiska rådet vid senare möten är den måttstock efter vilken de enskilda kandidatländernas framsteg bedöms. Dessa villkor gäller fortfarande, och det är inte fråga om att ändra dem. I nuvarande skede av anslutningsprocessen är det emellertid nödvändigt att koncentrera uppmärksamheten på kandidatländernas förmåga att genomföra och tillämpa gemenskapens regelverk lika mycket som på införlivandet av regelverket med deras lagstiftning. Därför ägnas nu förmågan inom ländernas offentliga förvaltning och rättsväsende särskild uppmärksamhet. Kommissionen kommer inom ramen för en handlingsplan att öka stödet till institutionell uppbyggnad och nära följa upp hur de åtaganden som gjorts under förhandlingarna fullgörs och hur de prioriteringar som anges i partnerskapen för anslutning verkställs.

Europeiska unionen kommer att fortsätta att helt och fullt stödja medlemskapsförberedelserna i de kandidatländer som inte är i stånd att slutföra förhandlingarna enligt den ovan angivna tidsplanen. Förhandlingarna med dessa länder kommer att fortsätta på grundval av de principer som sedan början legat till grund för

anslutningsprocessen. I sitt strategidokument för utvidgningen för år 2002 kommer kommissionen att redovisa en uppdaterad färdplan och vid behov en reviderad strategi inför anslutningen för dessa länder, varvid framstegen under det kommande året och slutsatserna från Europeiska rådets möte i Göteborg kommer att beaktas.

I syfte att intensifiera förberedelserna inför medlemskapet knyts kandidatländerna alltmer till EU:s program och verksamheter. Ekonomiska program inför anslutningen har utarbetas, med beaktande av kraven för den ekonomiska och monetära unionen, och nationella sysselsättningsstrategier förbereds. I slutsatserna från Europeiska rådets möte i Göteborg uppmanas kandidatländerna att överföra unionens ekonomiska och sociala mål samt miljömål till nationell politik. Kandidatländerna bör så långt som möjligt knytas till Lissabon-processen, som är inriktad på EU:s strategiska mål att utveckla en hållbar och mycket konkurrenskraftig kunskapsbaserad ekonomi.

Samarbetet i rättsliga och inrikes frågor kommer att få växande betydelse, både mot bakgrund av kampen mot terrorism och organiserad brottslighet och med hänsyn till de mera långsiktiga diskussionerna om ett eventuellt införande av gemensamma gränskontrollarrangemang. Schengensystemet kommer att gälla för samtliga nya medlemsstater. Fullständigt deltagande i detta system kommer att grundas på en process som omfattar två steg. De nya medlemsstaterna måste först se till att de vid anslutningen har en hög kontrollnivå vid de yttre gränserna. Kontrollerna vid de inre gränserna till de nuvarande medlemsstaterna kommer att avskaffas först senare och förutsätter ett särskilt beslut av rådet.

Anslutning till Europeiska unionen är inte liktydigt med anslutning till euroområdet. Deltagande i den gemensamma valutan är en del av gemenskapens regelverk, men för deltagande i eurosamarbetet måste kandidatländerna uppfylla konvergenskriterierna. Beslut härom kommer att fattas längre fram, efter anslutningen och, på samma sätt som för de första deltagarna i euroområdet, efter en bedömning av huruvida en hög grad av hållbar konvergens uppnåtts. Den främsta prioriteringen för varje kandidatland måste emellertid nu vara att uppfylla de ekonomiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn.

Kandidatländerna kommer i tilltagande omfattning att inbegripas i diskussionerna om Europeiska unionens framtid, även i det konvent som skall förbereda nästa regeringskonferens. Konventets och regeringskonferensens arbete är av avgörande betydelse för unionens framtid. Det representerar emellertid inte ett nytt villkor för utvidgningen.

Allteftersom debatten om EU:s framtid fortskrider och tidpunkten för utvidgningen närmar sig kommer medborgarna i de nuvarande och framtida medlemsstaterna att i ökad utsträckning vilja förstå vilka följder utvidgningen sannolikt kommer att få. Kommissionen är beredd att i nära samarbete med Europaparlamentet försöka

tillgodose detta behov och att understödja de politiska ledarna i de berörda länderna i deras ansträngningar att förklara för allmänheten de frågor som det rör sig om.

Det skulle vara positivt för EU som helhet och för världen i stort om hela Cypern kunde gå med i Europeiska unionen på grundval av en lösning som beaktar respektive parts intressen och problem. Det är en besvikelse att turkcyprioternas ledning för närvarande inte deltar i den process som pågår inom FN:s ram. Kommissionen manar alla berörda parter att till fullo utnyttja möjligheterna att nå fram till en lösning innan anslutningsförhandlingarna avslutas. Om någon lösning inte uppnåtts när förhandlingarna slutförs, kommer emellertid rådets beslut om anslutning att fattas utan att en lösning utgör något villkor, i enlighet med slutsatserna från Europeiska rådets möte i Helsingfors.

Enligt slutsatserna från mötet i Helsingfors är Turkiet ett kandidatland vars ansökan kommer att bedömas på grundval av samma kriterier som de som tillämpas för de andra kandidatländerna. Den strategi inför anslutningen som Europeiska rådet begärde i dessa slutsatser håller nu på att genomföras. Kommissionen välkomnar de politiska och ekonomiska reformer som inletts. Turkiet måste se till att reformerna är verksamma, särskilt när det gäller skyddet av de mänskliga rättigheterna, och bidra aktivt till ansträngningarna att lösa Cypernproblemet och de meningsskiljaktigheter som uppstått när det gäller den europeiska säkerhets- och försvarspolitik.

Europeiska unionens kommande utvidgning förbereds grundligt genom den strategi som redovisas i detta dokument. Till grundval för utvidgningen ligger klara och tydliga principer, som utformats av flera Europeiska råd i rad, och en öppen och objektiv metod, som fastställdes av kommissionen i Agenda 2000 och varje år tillämpas i dess återkommande rapporter. I det dokument som här läggs fram och de tillhörande rapporterna granskas hur långt utvidgningsprocessen fortskridit hösten 2001 och anges på vad sätt det kan säkerställas att den kommande och avgörande fasen i processen blir framgångsrik.

2. Den allmänna opinionen och utvidgningen

I samband med att EU:s politiska och ekonomiska ledare förbereder den aktuella utvidgningsomgången måste de inleda en dialog om utvidgningen med allmänheten och bidra till diskussionerna om unionen i kandidatländerna.

Opinionsundersökningar och Eurobarometer visar att informationen om utvidgningen och förståelsen av vilka följder den kommer att få behöver förbättras i den nuvarande unionen. I kandidatländerna är allmänhetens stöd för utvidgningen i allmänhet betydande, men kan variera som en följd av olika faktorer, t.ex. utvecklingen av anslutningsförhandlingarna.

I maj 2000 inledde kommissionen en kommunikationsstrategi för att informera om utvidgningsprocessen. För att resultatet skall bli framgångsrikt är det nödvändigt att EU:s institutioner, men också valda företrädare, politiska ledare, regeringar, ekonomiska och sociala partner samt det civila samhället generellt deltar i dialogen.

Kommissionen arbetar vidare med sin kommunikationsstrategi och gör den lokalt inriktad på så sätt att hänsyn tas till medlemsstaternas och kandidatländernas särskilda behov och förutsättningar. Kommissionens representationer i de femton medlemsstaterna och dess delegationer i de tretton länder som ansökt om medlemskap har fått till uppgift att utarbeta behovsanpassade program. Regionalt prioriteras de områden i den nuvarande unionen som gränsar till kandidatländerna. Kommissionen samarbetar nära med Europaparlamentets kontor i arbetet med att utveckla strategin.

Kommissionen kommer att hålla rådet och Europaparlamentet underrättade om resultaten.

3. Utvidgningsprocessen och grannländerna

När Europeiska unionen utvidgas kommer den att få nya grannar, och förbindelserna med dessa grannar kommer att förändras så att de speglar den nya situationen. EU har utformat särskilda strategier för var och en av grannregionerna – stabilitets- och associeringsprocessen för länderna på västra Balkan, Barcelona-processen för Medelhavsområdet och partnerskaps- och samarbetsavtal för Ryssland, Ukraina och andra nya oberoende stater. Dessa strategier kompletterar de nära och integrerande förbindelserna med länderna i Europeiska frihandelssammanslutningen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

I dessa strategier förutses att skall det upprättas ett frihandelsområde omfattande EU och dess grannar, där det råder demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprincipen.

I takt med EU:s utvidgning kommer EU:s och dess nya grannars gemensamma intresseområde att vidgas. Detta kommer att skapa nya möjligheter och stimulera tillväxt och investeringar. Genom utvidgningen kommer det så småningom att skapas en inre marknad omfattande mer än 500 miljoner konsumenter. Det kommer att ligga i EU:s och dess nya grannars intresse att fortsätta att samarbeta i syfte att konsolidera ekonomiska reformer och stärka näringslivet genom skapandet av öppna regelsystem. Genom en stegvis anpassning till EU:s regler för den inre marknaden kommer handeln att underlättas och investeringar i grannregionerna att främjas. Detta kommer att gynna näringslivet i alla de berörda länderna.

Utvidgningen kommer också att innebära nya utmaningar. Behovet av nära samarbete mellan EU och dess grannar i exempelvis rättsliga och inrikes frågor kommer att öka. EU kommer sannolikt att dra till sig invandrare från grannländerna och kommer att tillsammans med dessa länder vilja komma fram till former för en planerad legal invandring samtidigt som illegal invandring och människohandel bekämpas. Gränsförvaltningen kommer att få ökad betydelse och behöva innefatta ett nära samarbete på en rad områden, alltifrån tullfrågor till veterinära och fytosanitära kontroller, för att bekämpa organiserad brottslighet och olaglig narkotikahandel.

Den utvidgade unionen kommer att behöva fördjupa sina förbindelser med sina omedelbara grannar och vidareutveckla gemensamma strategier. EU kommer sannolikt att ha ett intresse av att länka samman de delar av de tre nuvarande geografiska strategierna som är gemensamma. Unionens framtida gränser får inte bli en ny skiljelinje. Genom en väl utformad närhetspolitik som bygger på den nuvarande ramen kommer det att sörjas för att den utvidgade unionen och dess grannar fördjupar sina gemensamma intressen och åtgärder.

a) Västra Balkan

Under 2001 har demokratin befästs i västra Balkanområdet. Efter valet av en ny demokratisk ledning i Förbundsrepubliken Jugoslavien har länderna i området gått vidare med politiska, ekonomiska och administrativa reformer. Framstegen har emellertid varit ojämna, och det våld som på nytt blossat upp i f.d. jugoslaviska republiken Makedonien är ett bakslag i strävandena till fred och stabilitet i området. Den utmaning som EU står inför är att kunna reagera effektivt inför instabiliteten i området och samtidigt göra framsteg mot målet att integrera de berörda länderna i EU, i överensstämmelse med slutsatserna från Europeiska rådets möte i Feira.

Stabiliserings- och associeringsprocessen utgör en ram för att genom nya avtalsgrundade förbindelser och ett biståndsprogram (CARDS) hjälpa de enskilda länderna att, var och en i sin egen takt, göra framsteg som potentiella kandidater för medlemskap i EU. Regionalt samarbete är omistligt för att stabiliteten skall kunna befästas och en mycket viktig del av EU:s engagemang i sydöstra Europa. Detta kommer att kräva ytterligare ansträngningar. Alla länderna i området kommer att behöva bistås i sina försök att samordna de regionala samarbetssträvandena med kraven för integrering i Europeiska unionen. Stabiliserings- och associeringsprocessen, stabilitetspakten och det ekonomiska biståndet spelar en kompletterande roll i detta sammanhang.

b) Efta-länderna

De nya medlemsstaterna kommer att tillträda EU:s avtal med medlemmarna av Europeiska frihandelssammanslutningen (Efta). De tillträdande länderna kommer att behöva ansöka om anslutning till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) i enlighet med artikel 128 i EES-avtalet. Kommissionen kommer med detta i åtanke att hålla Efta-partnerna underrättade om framstegen i anslutningsförhandlingarna.

c) De nya oberoende staterna

EU bygger nu upp ett starkare partnerskap med *Ryssland* för att parterna ömsesidigt skall kunna dra nytta av de fördelar som följer av ett utökat samarbete inom områden såsom energi, utrikespolitik, rättsliga och inrikes frågor samt miljö. Partnerskaps- och samarbetsavtalet med Ryssland utgör en grundval för politisk dialog och ett brett samarbete, bland annat när det gäller Rysslands ansökan om medlemskap i Världshandelsorganisationen (WTO). Utvecklingen av förbindelserna mellan EU och Ryssland fick ny fart vid toppmötet mellan parterna i oktober 2001, då de kom överens om att inrätta en högnivågrupp med uppgift att utarbeta principerna för ett gemensamt europeiskt ekonomiskt område.

Ryssland välkomnar EU:s utvidgning och förväntar sig att EU kommer att noga överväga dess följder för Ryssland. Frågor av detta slag diskuteras i de organ som inrättats inom ramen för partnerskaps- och samarbetsavtalet, i syfte att lösa eventuella problem som uppstår före utvidgningen. *Kaliningrad*-frågan har tagits upp i detta sammanhang. Kommissionen lade 2001 fram en diskussionspromemoria där man granskar vilka följder utvidgningen kan komma att få för Kaliningrad och också tar upp andra frågor av gemensamt intresse, bland annat skyddet av miljön i Östersjöområdet. Det ligger i EU:s och Rysslands gemensamma intresse att se till att Kaliningrad kan omfattas av utvidgningens positiva ekonomiska effekter. Praktiska frågor, såsom visering och gränsformaliteter för resor mellan Kaliningrad och resten av Ryssland, måste diskuteras i syfte att finna konstruktiva lösningar inom ramen för gemenskapens regelverk.

EU har ingått partnerskaps- och samarbetsavtal också med *Ukraina* och *Moldova* och är fast beslutet att bistå de båda länderna i deras politiska och ekonomiska övergångsprocess och stegvisa anpassning till EU:s lagstiftning och praxis. De har båda inbjudits att delta i Europeiska konferensen och är aktiva i regionala och subregionala grupper i vilka EU-medlemsstater, kandidatländer och de länder som deltar i stabiliserings- och associeringsprocessen ingår. *Vitryssland* gränsar också till den framtida unionen, men på grund av landets dåliga facit när det gäller demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen är förbindelserna av begränsad omfattning.

d) Medelhavsområdet

EU:s förbindelser med länderna i Medelhavsområdet försiggår inom ramen för Barcelona-processen, inom vilken EU:s femton medlemsstater och tolv länder kring Medelhavskusten samlas för samarbete i politiska frågor och säkerhetsfrågor, ekonomiskt samarbete med sikte på frihandel samt socialt och kulturellt samarbete. Denna ram understöds av en rad regionala samarbetsinitiativ och ett nät av bilaterala förbindelser. Även om processen påverkas av frånvaron av varaktig fred i Mellanöstern, har den varit effektiv när det gäller upprätthållande av dialogen - processen infördes 1995 och utgör ett forum där Israel och arabstaterna fortsätter att mötas.

Associeringsavtal har trätt i kraft mellan EU och Marocko, Tunisien, Israel och den palestinska myndigheten. Associeringsavtal har också undertecknats med Jordanien och Egypten, och åtminstone det första avses träda i kraft inom kort. Förhandlingarna med Algeriet, Libanon och Syrien fortskrider och det finns goda utsikter för att förhandlingarna med de båda förstnämnda skall kunna slutföras före utgången av 2001. De återstående tre partnerna (Cypern, Malta och Turkiet) omfattas av redan gällande avtal och är på väg mot anslutning. Inom ramen för Barcelona-processen förutses vidare att frihandelsavtal skall kunna ingås mellan partnerna ("syd-syd-avtal"). EU har därför varmt välkomnat, och erbjudit sig att stödja, den s.k. Agadir-processen, vilken inleddes den 8 maj 2001 och inom vilken Marocko, Tunisien, Egypten och Jordanien har kommit överens om att införa frihandel sinsemellan.

I november 2000 enades de 27 utrikesministrarna om att blåsa nytt liv i Europa-Medelhavssamarbetet och fastställde ambitiösa nya mål för att föra Barcelona-processen vidare. Takten i arbetet har därefter gradvis ökat. De tragiska händelserna den 11 september 2001 har emellertid visat att det finns ett behov av ett ännu närmare

samarbete, inte minst på det sociala området och på kultur- och utbildningsområdena. Barcelona-processen erbjuder en utmärkt ram för detta.

II. Kandidatländernas framsteg när det gäller att uppfylla kriterierna för medlemskap

I likhet med vad som varit fallet tidigare är uppmärksammas i årets återkommande rapporter rättsliga åtgärder som faktiskt har antagits, inte åtgärder som förbereds. Kommissionen har undersökt om reformer som tillkännagivits faktiskt har genomförts sedan oktober 2000. För vart och ett av de 29 kapitlen i Europeiska unionens regelverk analyseras i rapporterna de enskilda kandidatländernas framsteg när det gäller att anta gemenskapens regelverk och att, genom de nödvändiga administrativa strukturerna, sörja för att det tillämpas och att efterlevnaden kontrolleras. Varje kapitel innehåller en bedömning inte bara av framstegen sedan förra årets rapport utan också av framstegen totalt sett.

Bedömningen bygger för det första på uppgifter från kandidatländerna själva. Kommissionen har också använt information som lämnats i samband med förhandlingarna samt vid möten som hållits inom ramen för associeringsavtalen. Kommissionen har också jämfört information från dessa källor med uppgifterna i de nya *nationella programmen för antagande av gemenskapens regelverk*, som överlämnades till kommissionen i början av 2001. Kommissionen har också använt sig av Europaparlamentets rapporter, bedömningar från medlemsstaterna samt material från internationella organisationer (särskilt Europarådet och OSSE), internationella finansiella institut, europeiska näringslivsorganisationer och icke-statliga organisationer.

1. Politiska kriterier

Europeiska rådet fastställde vid sitt möte i Köpenhamn att "ett medlemskap förutsätter att kandidatlandet har uppnått en institutionell stabilitet som garanterar demokrati, rätts säkerhet, mänskliga rättigheter och respekt för och skydd av minoriteter". I artikel 6 i Fördraget om upprättandet av Europeiska unionen anges att "Unionen bygger på principerna om frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna och för de grundläggande friheterna samt på rättsstatsprincipen (...)". Dessa principer understryks i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, vilken proklamerades vid Europeiska rådets möte i Nice i december 2000.

a) Generell utveckling

I rapporterna år 2000 konstaterade kommissionen att samtliga länder med vilka förhandlingar pågick fortsatte att uppfylla de politiska kriterierna och att det samlade resultatet när det gällde stärkandet av de demokratiska institutionerna, respekten för rättsstaten och skyddet av de mänskliga rättigheterna hade förbättrats sedan det föregående året. Kommissionen uppmärksammade emellertid behovet av att påskynda reformeringen eller förstärkningen av rättsväsendet och angripa korruptionsproblemet. Kommissionen manade också till kraftfulla åtgärder i kampen mot handeln med kvinnor och barn samt underströk behovet av fortsatta ansträngningar för att förbättra

romernas situation. Kommissionen uppmanade Turkiet att fatta de beslut som krävdes för att omsätta de deklarerade avsikterna i konkreta åtgärder.

Kandidatländerna har sedan föregående års återkommande rapporter fortsatt att stärka sitt **demokratiska styrelseskick**. Nationella eller lokala val har hållits i Bulgarien, Cypern, Tjeckien, Estland, Lettland, Malta, Polen och Rumänien. Valen var fria och rättvisa.

Mycket stora fortsatta ansträngningar har gjorts för att sörja för oberoende, öppenhet, ansvarighet och effektivitet inom den **offentliga förvaltningen**. I åtskilliga länder har den rättsliga ramen för den offentliga förvaltningen förstärkts, och utbildningen av offentliganställda tjänstemän och moderniseringen av förvaltningen har fortsatt. Dessa ansträngningar behöver fortsätta.

Ytterligare framsteg har gjorts i arbetet med att reformera och stärka **rättsväsendet** såsom en avgörande faktor när det gäller att sörja för att rättsstatsprincipen respekteras och att gemenskapens regelverk efterlevs. Flera länder har gjort framsteg i arbetet med att anta grundläggande lagstiftning, stärka de mänskliga resurserna och förbättra arbetsvillkoren. Ansträngningarna på detta område behöver påskyndas ytterligare, med särskild tonvikt vid åtgärder för att säkerställa domstolarnas oberoende.

I tidigare rapporter har **korruptionen** angivits som ett allvarligt problem vilket "förvärras av de låga lönerna i den offentliga sektorn och av det utbredda bruket av administrativ kontroll i ekonomin". Även om utvecklingen varit positiv på flera punkter gäller denna bedömning i huvudsak fortfarande. I flertalet länder har de korruptionsbekämpande organen stärkts, och framsteg har gjorts när det gäller lagstiftning inom områden såsom offentlig upphandling och allmänhetens tillgång till information. En uppmuntrande utveckling i flera länder vad beträffar reformeringen av den offentliga förvaltningen bidrar också till kampen mot korruption. Trots dessa ansträngningar är korruption, bedrägeri och ekonomisk brottslighet fortfarande vanligt förekommande i många kandidatländer och bidrar till bristande förtroende hos medborgarna och rubbad tilltro till reformerna. Det krävs fortsatta, kraftfulla åtgärder för att man skall kunna komma till rätta med detta problem.

Kommissionen har under de föregående åren understrukt problemet med **barnhemmen** i Rumänien. De rumänska myndigheterna har, med stöd från Phare, vidtagit ett antal lagstiftningsmässiga, administrativa och finansiella åtgärder. Ansträngningarna måste fortsätta för att de berörda barnens och familjernas levnadsvillkor faktiskt och varaktigt skall förbättras, övergrepp förhindras och gatubarnens problem åtgärdas.

Den oroväckande utveckling när det gäller **handeln med kvinnor och barn** som konstaterades i förra årets rapporter har tyvärr bekräftats i år. Åtskilliga kandidatländer har fortsatt att fungera som ursprungs-, transit- eller bestämmelseländer, och inget tyder på att problemet skulle minska. Det krävs kraftfulla åtgärder, med respekterande av offrens rättigheter, för att hejda denna utveckling.

Endast begränsade förbättringar kan noteras när det gäller de problem som i flera länder konstaterats beträffande **häktning i avvaktan på rättegång**. Problemen gäller framför allt de alltför långa häktningstiderna, de bristande möjligheterna att få tillgång till advokat samt, i vissa fall, övergrepp. Dessa problem måste åtgärdas.

I flera länder har det gjorts fortsatta framsteg, både i lagstiftningshänseende och institutionellt, när det gäller att sörja för **jämställdhet mellan könen**. Fortsatta insatser är emellertid nödvändiga för att främja kvinnors ekonomiska och sociala jämställdhet. De åtgärder som vidtagits i ett antal länder för att hjälpa våldsoffer representerar en välkommen utveckling men bör kompletteras med lämpliga förebyggande åtgärder.

Vad **minoriteter** beträffar har utvecklingen varit positiv på en rad punkter. Estland och Lettland har gjort ytterligare framsteg när det gäller att integrera icke-medborgare och fortsätter att tillämpa samtliga OSSE:s rekommendationer beträffande medborgarskap och naturalisering. Båda länderna måste vidta åtgärder för att se till att deras språklagar genomförs, med full respekt för principerna om proportionalitet och legitimt allmänintresse. I flera länder har ytterligare åtgärder vidtagits för att stärka den rättsliga och institutionella ramen för skyddet av minoriteter. I Bulgarien, Slovakien och Rumänien spelar minoriteter en viktig roll i landets politiska liv.

I alla länder med förhållandevis stora **romska** befolkningsgrupper har man nu infört handlingsplaner för att komma till rätta med diskrimineringen, som fortfarande är utbredd, och för att förbättra de fortsatt mycket svåra levnadsvillkoren. I flertalet fall håller man på att genomföra dessa handlingsplaner, och i några länder har de statliga budgetanslagen ökat. Liksom tidigare ställs medel från Phare till förfogande för att understödja åtgärderna. Ytterligare insatser behöver göras för att se till att de olika programmen genomförs utan avbrott, i nära samarbete med företrädare för romerna, och att det nödvändiga stödet med offentliga medel ställs till förfogande i alla länderna.

Kommissionen konstaterade i sin rapport 2000 att **Turkiet** inte uppfyllde de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn. Trots att utvecklingen på flera punkter varit positiv gäller denna bedömning fortfarande och ytterligare ansträngningar är nödvändiga.

Turkiets nationella program för antagande av gemenskapens regelverk har blivit avstampet för en omfattande författningsreform som har byggt på arbetet i den s.k. parlamentariska försoningskommissionen. Reformpaketet antogs med överväldigande majoritet och på rekordkort tid den 3 oktober 2001, vilket är ett bevis för parlamentets beslutsamhet att bringa Turkiet närmare de normer som tillämpas i EU.

Detta är ett viktigt steg på vägen mot stärkta garantier för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna och en begränsning av dödsstraffet. Särskilt har genom författningsändringarna möjligheterna att införa begränsningar i yttrandefriheten, meddelandefriheten, pressfriheten och föreningsfriheten minskat. Uppmärksamheten riktas nu mot det faktiska genomförandet av dessa viktiga ändringar. Genomförandelagstiftning håller på att utarbetas.

Trots dessa förändringar begränsas fortfarande utövandet av de grundläggande friheterna. I vad mån de enskilda individerna i Turkiet kommer att uppleva en faktisk förbättring när det gäller utövandet av de grundläggande friheterna blir beroende av hur författningsändringarna kommer att tolkas, de närmare bestämmelserna i genomförandelagstiftningen och myndigheternas tillämpning i praktiken av lagen.

Kommissionen uppmanar med kraft Turkiet att få väsentliga förbättringar till stånd, inte bara av författningsbestämmelserna och lagstiftningen om skyddet av de

mänskliga rättigheterna utan också, och framför allt, när det gäller den faktiska situationen beträffande de mänskliga rättigheterna. Detta förutsätter en reformering av många befintliga strukturer och tillvägagångssätt. Kommissionen välkomnar det fortsatta moratoriet beträffande dödsstraffet och att dödsstraffet begränsats genom författningsreformen, men erinrar Turkiet om att dödsstraffet i sig bör avskaffas så att Turkiet ansluter sig till Europeiska unionens principer. Kommissionen riktar en kraftfull uppmaning till Turkiet att sörja för att en väsentlig förbättring av situationen i sydöstra Turkiet ägnas särskild uppmärksamhet.

b) Slutsatser

De politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn uppfylls liksom tidigare av alla de kandidatländer med vilka det för närvarande förs förhandlingar. Turkiet uppfyller fortfarande inte dessa kriterier.

De krav som uppställs genom dessa politiska kriterier och kommissionens återkommande bedömning av framstegen när det gäller att uppfylla dem har fortsatt att fungera som viktiga incitament för kandidatländerna. Alltsedan yttrandena år 1997 och de efterföljande återkommande rapporterna lades fram har de samlade framstegen när det gäller att befästa och fördjupa demokratin och respekten för rättsstatsprincipen, de mänskliga rättigheterna och minoriteters rättigheter varit betydande. Med dessa framsteg som grund har den positiva utvecklingen fortsatt under det gångna året, och det samlade resultatet när det gäller stärkandet av de demokratiska institutionerna, respekten för rättsstatsprincipen och skyddet av mänskliga rättigheter har ytterligare förbättrats.

Ansträngningarna att reformera eller stärka rättsväsendet börja nu långsamt bära frukt men bör ytterligare påskyndas och förstärkas, särskilt för att säkerställa att gemenskapens regelverk faktiskt efterlevs. Korruptionsbekämpningen bör också intensifieras. Det behövs konkreta resultat på detta område för att bemöta allmänhetens oro och bidra till ett öppet företagsklimat.

De fortsatta problemen i vissa länder när det gäller häktning i avvaktan på rättegång bör åtgärdas. Handeln med kvinnor och barn från, genom eller till flera av kandidatländerna inger fortfarande allvarlig oro och kräver kraftfulla åtgärder. Det behövs ytterligare insatser för att sörja för jämställdhet mellan könen och icke-diskriminering. Det är också mycket viktigt att ansträngningarna att förbättra romernas situation fortsätter.

Turkiet bör vidta de åtgärder som krävs för att de viktiga författningsändringar som nyligen antogs skall omsättas i konkreta framsteg när det gäller de mänskliga rättigheterna.

I **bilaga 1** återges slutsatserna i var och en av de återkommande rapporterna. I **bilaga 4** förtecknas de människorättskonventioner som ratificerats av kandidatländerna.

2. Ekonomiska kriterier

a) Generell utveckling

Årets bedömning av kandidatländernas framsteg i deras strävan att uppfylla de ekonomiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn görs vid en tidpunkt då de globala

ekonomiska betingelserna snabbt försämrats. Under 2000 och första hälften av 2001 hade kandidatländerna emellertid en relativt stark tillväxt.

Tillväxten var år 2000 den högsta sedan de återkommande rapporterna infördes. Kandidatländerna hade i genomsnitt en **real BNP-tillväxt** på ca 5 %, vilket var väsentligt mer än den nolltillväxt som noterades 1999. Den genomsnittliga tillväxten för de tio central- och östeuropeiska länderna var 3,6 %, väsentligt mer än de 2,2 % som uppnåddes under det föregående året. Tillväxten kom i gång igen i Tjeckien, Estland, Litauen och Rumänien och i åtta länder noterades högre tillväxt. Undantagen var Polen och Slovenien, där tillväxten försvagades något men ändå fortsatte att vara solid (4 % för Polen och 4,6 % för Slovenien). Med en real BNP-tillväxt på 5 % för Cypern och Malta och 7,2 % för Turkiet noterade kandidatländerna i Medelhavsområdet genomsnittligt bättre resultat än övergångsekonomierna. Den genomsnittliga reala BNP-tillväxten i EU var samtidigt 3,3 %, vilket tyder på att upphämtningen, om än begränsad, var större än under de föregående åren.

Under första hälften av 2001, med en försämrad ekonomi i EU, har BNP-tillväxten i kandidatländerna genomsnittligt saktat av. Hårdast drabbade hittills är länder som haft en högre och mera stabil genomsnittlig tillväxt. Länder som just återgått till en mera normal produktionstillväxt efter en recession, exempelvis Tjeckien och Rumänien, förefaller klara sig bättre. Även de baltiska staterna, som genomgick en cyklisk tillväxtminskning under 2000, verkar kunna stå emot den pågående avmattningen, delvis med draghjälp från extern efterfrågan genererad av högre tillväxt i Ryssland och de nya oberoende staterna. Polen genomgår för närvarande en kraftigare avmattning, i stor utsträckning som en följd av en bristfällig politisk samordning i kombination med en försämrad situation i utlandet och politisk osäkerhet i det egna landet. Turkiets tillväxtresultat har blivit kraftigt negativt. Två djupa finansiella kriser i slutet av 2000 och början av 2001 påverkade BNP-tillväxten, men ledde också till att regeringen införde högst välbehövliga reformer och motåtgärder.

BNP per capita i procent av EU-genomsnittet, uttryckt i köpkraftsstandard (PPS), ökade för de tio central- och östeuropeiska länderna till 39 % 2000 jämfört med 38 % 1999. För samtliga tretton kandidatländer var siffran oförändrad i förhållande till det föregående årets nivå på 35 %. En utjämning av den nuvarande stora inkomstklyftan är ett projekt på medellång till lång sikt och kräver förhållandevis högre genomsnittliga tillväxttal med tiden. Vid en jämförelse mellan situationen år 2000 och den som rådde 1995 kan konstateras att nio kandidatländer har gjort framsteg under perioden, medan tre (Bulgarien, Tjeckien och Rumänien) inte gjort det och Turkiet står kvar på ungefär samma nivå. Estland, Lettland, Ungern, Polen och Slovenien har gjort mycket stora framsteg. Inkomstfördelningen har tenderat att bli mera ojämn, särskilt i de tio central- och östeuropeiska länderna. Detta är att vänta som en följd för det första av en förhållandevis jämlik inkomstdelning under de föregående regimerna, för det andra av ojämn tillväxt, som ökar efterfrågan på viss arbetskraftskompetens mer inom vissa sektorer och områden än andra. Den stigande inkomstnivån torde emellertid komma många till godo. Ojämligheten är fortfarande mindre än i EU.

Trots relativt sunda tillväxtfaktorer totalt sett i alla kandidatländerna utom Turkiet har obalansen ökat på många områden och de makroekonomiska betingelserna skiljer sig fortfarande länderna emellan.

I 2001 års återkommande rapporter redovisas två siffror för balansen i de offentliga finanserna. Den ena baserar sig på det vanligen använda nationella konceptet, den andra har beräknats på grundval det Europeiska national- och regionalräkenskapssystemet (ENS 95), som i år för första gången använts av kandidatländerna. I genomsnitt har **underskottet i den offentliga sektorn** enligt ENS 95 försämrats något, från omkring 3 % till 3,5 % av BNP. Stora ökningar av engångskaraktär noterades i Tjeckien och Slovakien, i huvudsak på grund av de kostnader för statsbudgeten som saneringen av ett antal banker medförde, kostnader som enligt ENS 95-reglerna måste beaktas i nettobalansen för den offentliga sektorn det år de uppkommit.

Flera av länderna har svårigheter med att genomföra reformer som är av central betydelse för finanspolitisk stabilitet på medellång sikt. I Ungern tillämpas på nytt viss praxis inom finanspolitiken som inte medger insyn. Polens kommunreform har inte åtföljts av en realistisk plan för hur kostnaderna för kommunala tjänster skall betalas. Reformeringen av socialförsäkringssystemet är alltför försiktig eller befinner sig fortfarande i ett tidigt stadium i några länder, exempelvis i Tjeckien, Slovakien och Slovenien.

Generellt ökar **inflationen** i många kandidatländer, och den genomsnittliga inflationstakten i de tio central- och östeuropeiska länderna, mer än 15 %, är högre än förra årets siffra på ca 10 %. Den främsta omedelbara inflationsorsaken har varit kraftigt ökade oljepriser. Särskilt oroväckande är de fall där den penningpolitiska ramen och strukturella drag med övervältring i betydande mån bidrar till inaktivitet när det gäller att bekämpa inflationen. I detta avseende kan det konstateras en positiv utveckling i Ungern och Polen, som båda infört nya ramar för penning- och valutapolitiken, medan Slovenien befinner sig på efterkälken i detta avseende. Ytterligare ett år har gått utan att Rumänien och Turkiet lyckats få inflationen under kontroll. De båda länderna har dock nyligen antagit stabiliseringsprogram tillsammans med Internationella valutafonden (IMF). Den höga inflationen i Slovakien beror på välbehövliga, försenade, ökningar av de reglerade priserna. Den stigande inflationen i Bulgarien behöver bevakas noga med hänsyn till sedelfondssystemet.

Trots det goda tillväxtresultatet har **arbetslösheten** i de tio central- och östeuropeiska länderna fortsatt att öka, från något under 11 % till 12,5 %, vilket visar att sysselsättningsminskande strukturreformer och hög produktivitetstillväxt fortsätter att ha negativa effekter. Undantagen är Ungern och Slovenien med sjunkande

arbetslöshet. Talet för arbetskraftsdeltagandet är i regel stabilt, men i några fall fortfarande lågt. Bristande flexibilitet på arbetsmarknaden och dålig överensstämmelse mellan utbud och efterfrågan i kompetenshänseende sätter en gräns för hur långt arbetslösheten kan sjunka, till och med i ekonomier med hög tillväxt. Cypern och Malta kan sägas ha nästan full sysselsättning.

Underskottet i bytesbalansen har, trots ett försämrat bytesförhållande, förbättrats i de tio central- och östeuropeiska länderna, från 5,6 % av BNP till ungefär 5 %. Förbättringen har varit betydande i Lettland och Litauen, som tidigare hade en för hög riskexponering. Maltas underskott i bytesbalansen försämrades markant på grund av en stor komponent av engångskaraktär. Den ekonomiska uppgången har medfört att Tjeckiens utrikesbalans försämrats och landet måste därför vara berett att vidta motåtgärder. I nästan samtliga länder har **utländska direktinvesteringar** bidragit väsentligt till finansieringen av den externa obalansen. De utländska direktinvesteringarna, som ofta hänger samman med privatiseringar, förefaller fortfarande dominera det totala kapitalinflödet i samtliga kandidatländer. Utlandsskulden ligger därför, utom i Turkiet, kvar på samma nivå som förra året. Den kraftiga värdeminskning som drabbat den turkiska valutan som en följd av den finansiella krisen gör att Turkiet befinner sig i en mera utsatt situation, eftersom värdet i inhemsk valuta av landets relativt omfattande utlandsskuld ökat väsentligt. Omfattningen av utländska direktinvesteringar i Turkiet är fortfarande långt under landets potential.

Med undantag av Cypern och Malta har kandidatländerna fortfarande svårigheter när det gäller att upprätta vissa delar av **den rättsliga och institutionella ram** som är nödvändig för en fungerande marknadsekonomi, inbegripet verkställandet av domstolsavgöranden. Problemets omfattning varierar allt från Rumänien, som är ett allvarligt fall, och Bulgarien, där problemen är mindre, till länder som Estland och Ungern, där det inte finns några större hinder för marknadsinträde eller utträde från marknaden och där det råder en betydande rättssäkerhet. Det viktigaste återstående problemet är genomförandet av konkurslagstiftningen. Det är av avgörande betydelse att framsteg görs på detta område före anslutningen.

Privatiseringen av tillverkningsföretag är så gott som slutförd i många central- och östeuropeiska länder, med undantag av Rumänien, där det fortfarande finns ett omfattande privatiseringsprogram kvar att genomföra, och, i mindre utsträckning, Bulgarien. För Polen återstår att utarbeta hållbara privatiserings- och omstruktureringsstrategier för några viktiga traditionella sektorer. Det finns numera privatiseringsstrategier för sektorer såsom allmännyttiga företag, transport och energi, och de åtföljs av ansträngningar att omstrukturera sektorerna. **Inom finanssektorn** har bankprivatiseringsprogrammet slutförts i ett antal kandidatländer, bland annat Estland, Ungern, Lettland och Tjeckien. Det har gjorts framsteg i genomförandet av programmet i Litauen, Rumänien, Polen och Slovakien, medan Slovenien ligger väsentligt efter. När det gäller statsägda banker som inte avses bli privatiserade är det viktigt att regeringarna inte lägger sig i verksamhetssätt och kreditpolitik. För andra

delar av finanssektorn är framstegen i privatiseringen vacklande och ojämna kandidatländerna emellan. I många av de tio central- och östeuropeiska länderna drar fullbordandet av jordreformen och upprättandet av en fungerande fastighetsmarknad ut på tiden. Detta hindrar utvecklingen av marknader för mark, fastigheter och byggande, vilket får ogynnsamma följder för arbetsmarknad och finansiell förmedling.

Den finansiella förmedlingen är fortfarande föga omfattande i de tio central- och östeuropeiska ekonomierna. Sektorn bidrar föga till finansieringen av investeringar inom vad som borde vara en växande privat sektor. Den finansiella förmedlingen är särskilt blygsam och ineffektiv i Bulgarien, Rumänien och Litauen. Generellt behöver ytterligare framsteg göras före anslutningen, eftersom en mera effektiv förmedling är en förutsättning för att de penningpolitiska överföringsmekanismerna skall kunna fungera. Den finansiella sektorns expansion har åtföljts av förbättrad tillsyn inom banksektorn, men tillsynen inom andra delar av sektorn behöver förbättras, inte bara i fråga om regler och föreskrifter utan också när det gäller tillsynsorganens administrativa förmåga och oberoende.

Framstegen totalt sett när det gäller kandidatländernas **ekonomiska integration** i EU har framför allt åstadkommits genom handel och kapitalflöden, i huvudsak utländska direktinvesteringar.

När det gäller **handelsintegration** kan konstateras att omkring 62 % av kandidatländernas export år 2000 gick till EU och att 58 % av deras import samma år kom från EU. Om man bortser från Turkiet var andelarna omkring 65 % för exporten och 62 % för importen. Alla de tio central- och östeuropeiska länderna har under perioden 1995-2000 ökat den del av deras export som går till EU. De har också som grupp ökat sin andel av gemenskapsmarknaden. De tio central- och östeuropeiska länderna hade sålunda tillsammans under den gångna tioårsperioden den snabbaste tillväxten i handeln med EU och svarade år 2000 för omkring 11 % av EU:s totala handel med tredjeländer, vilket innebär en ökning i förhållande till de 6 % som noterades för 1992. Inom unionen är effekterna störst i de medlemsstater som ligger närmast kandidatländerna. Handeln mellan kandidatländerna är fortfarande förhållandevis begränsad, men ökade för flera av de tio länderna något år 2000 jämfört med det föregående året.

Beträffande **finansiell integration** kan konstateras att två tredjedelar av nettokapitalflödet under 1990-talet hade sitt ursprung i EU:s medlemsstater. Till största delen har nettokapitalinflödet till kandidatländerna utgjorts av utländska direktinvesteringar. Som en följd av privatiseringen har nästan hälften av de utländska direktinvesteringarna avsett sektorer där det inte bedrivs någon mera omfattande handel, exempelvis finansiella institut (banker) och allmännyttiga företag (t.ex. telekommunikation). Nyetableringen av företag ökar i några länder och representerar exempelvis mer än hälften av de utländska direktinvesteringarna i Bulgarien och

dominerar helt i Ungern. Inom den sektor som omfattas av mera betydande handel har en femtedel av de utländska direktinvesteringarna ägt rum inom relativt arbetsintensiva industrier såsom textil- och beklädnadsindustri, elektriska maskiner och motorfordon. När det gäller övergång och real konvergens har utländska direktinvesteringar bidragit till, och kommer också fortsättningsvis att bidra till, att omoderna anläggningar och omodern utrustning byts ut och att ny teknik och ledningskompetens införs.

b) Slutsatser

Varje lands framsteg har bedömts mot bakgrund av de två ekonomiska kriterier som angavs i Köpenhamn – förekomsten av en fungerande marknadsekonomi och förmågan att hantera konkurrens och marknadskrafter inom unionen. Dessa kriterier definierades närmare i kommissionens meddelande om Agenda 2000.

En *fungerande marknadsekonomi* förutsätter att priser såväl som handel liberaliseras och att ett rättssystem, som även omfattar äganderätt och vars efterlevnad kan kontrolleras, är på plats. Makroekonomisk stabilitet och bred enighet om den ekonomiska politiken bidrar till att en marknadsekonomi blir starkare. En välutvecklad finansiell sektor och avsaknad av väsentliga hinder för marknadsinträde och utträde från marknaden förbättrar ekonomins effektivitet. För att det andra kriteriet ("förmågan att hantera konkurrens och marknadskrafter inom unionen") skall kunna uppfyllas krävs marknadsekonomi och en stabil makroekonomisk ram som gör att ekonomiska aktörer kan fatta beslut i en förutsägbar omgivning. Dessutom krävs en tillräcklig mängd mänskliga resurser och fysiskt kapital, inbegripet infrastruktur. Statliga företag måste omstruktureras och alla företag måste investera för att förbättra sin effektivitet. Ju bättre tillgång företagen har till finansiering utifrån och ju framgångsrikare de är när det gäller omstrukturering och innovationer, desto större blir deras anpassningsförmåga. Ju högre grad av ekonomisk integration med unionen en ekonomi uppnår före anslutningen, desto större möjligheter kommer den generellt att ha att påta sig de skyldigheter som följer av ett medlemskap. Både volymen av och bredden i det utbud av produkter som är föremål för handel med EU-medlemsstater utgör bevis på detta.

I en samlad bedömning av de två kriterierna kan sägas att Cypern och Malta är fungerande marknadsekonomier och bör kunna hantera konkurrens och marknadskrafter inom unionen.

Estland, Lettland, Litauen, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern är fungerande marknadsekonomier. De ekonomiska skillnaderna länderna emellan är betydande, men förutsatt att länderna fortsätter att vidta ett antal åtgärder, vilka närmare anges i den återkommande rapporten för respektive land, bör de inom en nära framtid vara i stånd att hantera konkurrens och marknadskrafter inom unionen.

Bulgarien är nästan en fungerande marknadsekonomi. Förutsatt att landet fortsätter att genomföra reformer och intensifierar reformansträngningarna i syfte att undanröja vissa utdragna problem, bör det på medellång sikt kunna hantera konkurrens och marknadskrafter inom unionen.

Rumänien uppfyller ännu inte något av de två kriterierna, men har för första gången gjort avgörande framsteg i riktning mot att nå detta mål.

Turkiet har inte varit i stånd att göra några ytterligare framsteg på vägen mot att bli en fungerande marknadsekonomi. Stora delar av den turkiska ekonomin konkurrerar emellertid redan på gemenskapens marknad som en följd av tullunionen.

I **bilaga 1** återges i detalj slutsatserna i var och en av de återkommande rapporterna beträffande uppfyllandet av varje kriterium. De viktigaste statistiska indikatorerna redovisas i **bilaga 2**.

3. Övriga skyldigheter som följer av ett medlemskap

Europeiska rådet framhöll vid sitt möte i Köpenhamn att medlemskap förutsätter förmåga att påta sig de skyldigheter som följer av ett medlemskap och framför allt att ansluta sig till de mål som sammanhänger med den politiska, ekonomiska och monetära unionen.

a) Antagande och genomförande av gemenskapens regelverk samt kontroll av dess efterlevnad

För att ett land skall kunna påta sig de skyldigheter som följer av ett medlemskap måste det anta och genomföra gemenskapens regelverk samt kontrollera att det efterlevs. Betydelsen av att kandidatländerna genomför gemenskapens regelverk och ser till att det efterlevs har understrukits av Europeiska rådet vid ett flertal tillfällen. Vid sitt möte i Madrid 1995 framhöll Europeiska rådet betydelsen av att kandidatländerna anpassar sina administrativa strukturer så att det skapas förutsättningar för deras stegvisa och smidiga integrering. I Feira år 2000 erinrade Europeiska rådet om att "framstegen i förhandlingarna, förutom att man finner lösningar på förhandlingsfrågorna, är avhängiga (...) i synnerhet av att de [kandidatländerna] effektivt kan genomföra och upprätthålla detta regelverk", genom att de stärker sina administrativa och rättsliga strukturer. I juni 2001 underströk Europeiska rådet vid sitt möte i Göteborg på nytt betydelsen av att kandidatländerna gör fortsatta framsteg när det gäller överföring, genomförande och tillämpning av gemenskapens regelverk och av att de ägnar särskild uppmärksamhet åt införandet av adekvata administrativa strukturer och åt reformering av domstolsväsendet och den offentliga förvaltningen.

Införlivande, genomförande och tillämpning av regelverket är inte bara en fråga för regeringar och förvaltning, utan även för näringsliv, regionala och lokala organ och yrkesorganisationer. Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och

Regionkommittén har krävt att det civila samhället i högre grad skall göras delaktigt i denna process. Kandidatländernas nationella myndigheter måste stärka dialogen med representativa institutioner för att förklara regelverket och underlätta dess genomförande i hela landet.

b) Översikt och slutsatser beträffande enskilda områden

Generellt konstateras i årets återkommande rapporter återigen betydande framsteg i flertalet kandidatländer och inom flertalet områden i arbetet med att anta lagstiftning som innebär anpassning till gemenskapens regelverk. Inom en rad områden, bland annat transport¹, telekommunikation, energi samt rättsliga och inrikes frågor, har emellertid ny gemenskapslagstiftning antagits eller kommer ny lagstiftning inom kort att antas, i flertalet fall med utgångspunkt i den tidigare gemenskapslagstiftningen.

Några länder har fortfarande svårigheter när det gäller att införliva delar av regelverket. Vad som nu är nödvändigt, trots framstegen under det gångna året, är framför allt att dessa länder bygger upp tillfredsställande administrativa strukturer och stärker den offentliga förvaltningens förmåga att genomföra gemenskapens regelverk.

I de återkommande rapporterna och förslagen till reviderade anslutningspartnerskap anges för flertalet eller samtliga kandidatländer följande behov inom de nedan angivna områdena:

- ☐ **Inre marknad:** Behovet av att upprätta eller stärka den övergripande administrativa infrastrukturen för standardisering, ackreditering, certifiering, bedömning av överensstämmelse, marknadsövervakning, ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet samt tillsyn inom området finansiella tjänster, och behovet av att stärka kontrollen av att reglerna om industriella och immateriella rättigheter efterlevs.
- ☐ **Konkurrens:** Behovet av att utveckla eller stärka förmågan att se till att reglerna om statligt stöd och konkurrensbegränsande samverkan efterlevs.
- ☐ **Transport och energi:** Behovet av att stärka eller upprätta lämpliga regleringsstrukturer (även med tanke på kommande ny gemenskapslagstiftning) och kontrollsystem, särskilt för att sörja för säkerheten på vägar och till sjöss.

¹ I vitboken "Den gemensamma transportpolitiken fram till 2010 - Vägval inför framtiden" (KOM(2001) 370 slutlig) förespråkas vidare en bättre reglering av konkurrensen mellan olika transportsätt genom att järnvägstransport och andra miljövänliga transportsätt ges möjligheter att bli konkurrenskraftiga alternativ till vägtransport. ~~The White Paper on European Transport Policy for 2010: Time to decide (COM (2001) 370 fin) advocates moreover a better regulation of competition between the modes of transport by giving rail and other environmentally friendly modes of transport the means to become competitive alternatives to road transport.~~

- **Telekommunikation** samt **kultur och politik på det audiovisuella området**: Behovet av att upprätta eller stärka oberoende regleringsstrukturer, när det gäller telekommunikation särskilt också med tanke på kommande ny gemenskapslagstiftning.
- **Miljö**: Behovet av att ytterligare stärka den administrativa förmågan, övervakningsförmågan och förmågan att kontrollera att reglerna efterlevs, särskilt i fråga om avfall, vatten och kemikalier.
- **Socialpolitik och sysselsättning**: Behovet särskilt av att se till att reglerna om hälsa och säkerhet i arbetet efterlevs och av att stärka arbetarskyddsorganen.
- **Rättsliga och inrikes frågor**: Det övergripande behovet av att stärka rättsväsendet, behovet av att stärka gränsförvaltningen, vilket är särskilt angeläget vid EU:s framtida yttre gränser, och av att förbereda deltagandet i Schengen-informationssystemet samt behovet av att sörja för bättre samarbete mellan alla berörda aktörer i kampen mot organiserad brottslighet.
- **Tullunion och beskattning**: Behovet av att utveckla informationstekniksystem som medger ett elektroniskt datautbyte med gemenskapen och dess medlemsstater samt av att utveckla skatte- och tullförvaltningens förmåga att tillämpa gemenskapens regelverk och se till att det efterlevs, inbegripet genom kontroller vid de yttre gränserna.
- **Jordbruk**: Behovet av att förbättra inspektionsordningarna inom ramen för lagstiftningen på det veterinära och fytosanitära området, särskilt för att garantera livsmedelssäkerheten, samt behovet av att förbättra förvaltningsmekanismerna för den gemensamma jordbrukspolitiken, särskilt det integrerade systemet för administration och kontroll samt utbetalningsstället (till vilket, när det gäller landsbygdsutveckling, respektive Sapard-organ kan vara en föregångare).
- **Strukturpolitik**: Behovet av att stärka den administrativa förmågan inom nyckelministerier och av att bygga upp lämpliga administrativa strukturer för programplanering, förvaltning och kontroll av strukturfonderna.
- **Finansiell kontroll**: Behovet av att stärka den offentliga förvaltningens förmåga när det gäller intern finansiell kontroll inom den offentliga sektorn och i fråga om bedrägeribekämpning.

Enskilda kandidatländer behöver förbättra den offentliga förvaltningens förmåga också på ett antal andra områden. Det rör sig i vissa fall om de kapitel som nämnts ovan, till exempel behovet för flera länder av att upprätta eller stärka oberoende tillsynsorgan för uppgiftsskydd, men kan också gälla andra kapitel, såsom **fiske**, **statistik** eller **den ekonomiska och monetära unionen**. Dessa prioriteringar anges i de enskilda återkommande rapporterna och har också intagits i förslaget till reviderat anslutningspartnerskap för varje kandidatland.

I de återkommande rapporterna anges också de kapitel beträffande vilka det inte finns några större problem när det gäller den offentliga förvaltningens förmåga, antingen därför att det när det gäller dessa kapitel inte behövs någon större

förvaltningskapacitet för att genomföra gemenskapens regelverk, eller därför att länderna generellt kan anses vara tillräckligt väl förberedda.

I **bilaga 1** redovisas slutsatserna i de återkommande rapporterna, land för land.

c) EMU och euron

Kandidatländerna måste förbereda sig för deltagande i de multilaterala förfaranden för övervakning och samordning av den ekonomiska politiken som för närvarande tillämpas som en del av den ekonomiska och monetära unionen. En av de ekonomiska prioriteringarna från tidigare partnerskap för anslutning var införandet av ett årligt återkommande förfarande för övervakning av de offentliga finanserna inför anslutningen. Detta har två inslag, dels rapporten om de offentliga finanserna, dels det ekonomiska programmet inför anslutningen, vilka diskuteras multilateralt med medlemsstaterna.

Ramarna för växelkursstrategier för kandidatländerna har preciserats. Tre successiva faser i övergångsprocessen inför antagandet av euron har slagits fast, nämligen fasen före anslutningen, fasen efter anslutningen och antagandet av euron. Varje ensidigt införande av den gemensamma valutan genom "euroisering" skulle strida mot de grundläggande ekonomiska tankegångarna när det gäller den ekonomiska och monetära unionen i fördraget, enligt vilket det slutgiltiga antagandet av euron är slutpunkten i en konvergensprocess inom en multilateral ram. Det skulle alltså inte vara möjligt att genom unilateral "euroisering" kringgå de i fördraget förutsedda faserna för antagandet av euron.

De nya medlemsstaterna väntas komma att ansluta sig till ERM II någon tid efter anslutningen. Huvuddragen i ett antal växelkursordningar skulle kunna rymmas inom ERM II, förutsatt att de förpliktelser de rymmer och de mål som gäller för dem är trovärdiga och ligger i linje med vad som gäller för ERM II. De enda inslag som redan nu kan konstateras vara klart oförenliga med ERM II är helt flytande växelkurs, gradvis justerad växelkurs samt bindning av valutan mot andra valutor än euron.

III. För en framgångsrik utvidgning

Europeiska rådet i Göteborg har satt ambitionsnivån högt. I dess slutsatser konstateras följande: "Förutsatt att framstegen när det gäller att uppfylla kriterierna för anslutning fortsätter i oförminskad takt bör färdplanen göra det möjligt att slutföra förhandlingarna till slutet av 2002 för de kandidatländer som är redo. Målet är att de skall delta i valen till Europaparlamentet 2004 som medlemmar".

För att dessa mål skall uppnås krävs det insatser både från unionens och från kandidatländernas sida. Unionen bör fastställa gemensamma ståndpunkter inom tidsramen i färdplanen. Kandidatländerna måste fortsätta med förberedelserna i syfte att till fullo uppfylla anslutningskriterierna, med särskild uppmärksamhet på förstärkning av den offentliga förvaltningens förmåga när det gäller att genomföra gemenskapens regelverk. Framsteg i förhandlingarna bygger på övertygande framsteg när det gäller att anta och genomföra gemenskapens regelverk och att kontrollera att det efterlevs.

1. Att följa färdplanen - de återstående kapitlen

Betydande framsteg har gjorts i förhandlingarna. Kandidatländerna har framfört sina ståndpunkter i fråga om gemenskapens regelverk inom de olika förhandlingskapitlen, inklusive sina önskemål om övergångsbestämmelser. I många fall där kandidaterna har gjort tillräckliga åtaganden att tillämpa gemenskapens regelverk har kapitlen preliminärt avslutats (se **bilaga 6**). Antalet preliminärt avslutade kapitel ger emellertid inte alltid rätt bild av förhandlingsläget. På några områden där förhandlingarna fortfarande pågår återstår det endast få politiskt betydelsefulla frågor, och dessa kan lösas om de nödvändiga politiska besluten fattas.

Färdplanen har visat sig vara användbar när det gäller att se till att alla förhandlingsparter förbinder sig vid en realistisk tidtabell. Kommissionens rapport till Europeiska rådet i Gent innehöll en översikt av det aktuella läget och en redovisning av ett antal frågor som kräver ett ställningstagande under det belgiska ordförandeskapet². I dokumentet anges ett antal frågor för vilka det krävs att EU fastställer en ståndpunkt inom kapitlen om transport, beskattning, jordbruk, rättsliga och inrikes frågor samt energi. Kommissionen har sedan dess, i de fall detta varit möjligt, överlämnat förhandlingsståndpunkter till rådet, och det belgiska ordförandeskapet gör snabba framsteg när det gäller att fastställa dessa. För det sistnämnda kapitlet betonas det i meddelandet att kandidatländernas ståndpunkter bör granskas när det gäller EU:s rekommendationer om kärnsäkerhet och att man i fråga om de enheter i kärnkraftverken som inte kan uppgraderas – Ignalina (Litauen), Bohunice-V1 (Slovakien) och vissa enheter i Kozluduy (Bulgarien) – måste uppfylla åtagandena om nedläggning, vilka således måste införlivas i anslutningsfördragen.

EU:s utfästelse att inom en viss tid fastställa gemensamma ståndpunkter, även på områden som är särskilt svåra, har givit kandidatländerna ett positivt signal. Unionen har på detta sätt visat behövlig flexibilitet när det gäller att inta ståndpunkter som är viktiga när det gäller allmänhetens acceptans, både inom unionen och i kandidatländerna. Denna hållning bör fortsatt tillämpas.

Enligt färdplanen för det första halvåret 2002 kommer unionen att fastställa gemensamma ståndpunkter i syfte att preliminärt avsluta den sista kapitelgruppen, som omfattar jordbruk, regionalpolitik, finans- och budgetfrågor, institutionella frågor och "övriga frågor". Kommissionen kommer att överlämna de nödvändiga förslagen till rådet i god tid. Vid beredningen av sina förslag kommer kommissionen att följa nedan skisserade riktlinjer.

a) Finansieringsramen och tillhörande kapitel

De förhandlingskapitel som gäller jordbruk och regionalpolitik har betydande budgetkomponenter och hänger samman med kapitlet om finans- och budgetfrågor. Förhandlingarna om dessa tre kapitel måste därför föras inom en enhetlig samlad ram.

² Meddelande från kommissionen: Informerande not till Europeiska rådet om en översyn efter halva tiden av genomförandet av strategin inför utvidgningen, KOM (2001) 553 slutlig, 2.10. 2001.

Europeiska rådet enades vid sitt möte i Berlin i mars 1999 om budgetplanen för perioden 2000–2006, inbegripet arrangemang för utvidgningen vilka byggde på antagandet att sex nya medlemmar skulle ansluta sig 2002. Resultatet fastslogs i ett interinstitutionellt avtal mellan parlamentet, rådet och kommissionen.

Den övergripande överenskommelse som nåddes i Berlin innefattade både politiska reformer och avsättning av nödvändiga medel inför anslutningen och för anslutningen, däribland följande:

- Ett övre tak för totala betalningar (fastställt till 1,27 % av bruttonationalinkomsten) och absoluta tak för de årliga budgetåtagandena för varje utgiftskategori (budgetplanen för perioden 2000–2006). Sammantaget förväntades summan av de absoluta taken ligga klart under det övre taket på 1,27 %, även efter utvidgningen.
- Reform av den gemensamma jordbrukspolitiken, strukturfonderna och sammanhållningsfonden.
- En fördubbling av stödet inför anslutningen till kandidatländerna (3,1 miljarder euro per år³).
- Medel avsätts för finansiering av anslutningen, och dessa ökar gradvis från 6,5 miljarder euro 2002 till 16,8 miljarder euro 2006.

De antaganden som låg till grund för överenskommelsen i Berlin gäller inte längre, särskilt inte de eventuella tidpunkterna för anslutning och det potentiella antalet nya medlemsstater.

Om det antas att de första anslutningarna sker 2004 i stället för 2002 och att mer än sex och upp till tio nya medlemsländer kommer att ansluta sig, kommer de uppdaterade kostnaderna för utvidgningen under vart och ett av åren 2004–2006 att understiga de belopp som man enades om i Berlin. Dessa siffror beaktar aktuell information om jordbruksproduktion och konsumtionsuppgifter från de tio kandidatländerna.

De årliga belopp som avsatts för anslutningen i budgetplanen ökar betydligt från 2002 till 2006. Eftersom de första anslutningarna kommer att ske senare än förutsett är de årliga belopp som behövs för åren i fråga lägre än om de första anslutningarna skulle ha ägt rum 2002. På detta sätt kan upp till tio nya medlemsstater rymmas ekonomiskt i siffrorna enligt överenskommelsen i Berlin.

Kommissionen kommer att lägga fram förslag för rådet till gemensamma förhandlingsståndpunkter på områdena jordbruk, regionalpolitik och budgetfrågor på grundval av de gällande bestämmelserna i gemenskapens regelverk och de principer som ingår i Berlinöverenskommelsen. Anslutningsförhandlingarna kan således avslutas oberoende av beslut om EU:s finansiering efter 2006.

³ Samtliga belopp är åtagandebemyndiganden i 1999 års priser.

Kommissionen kommer att se till att budgetkonsekvenserna av dess förslag till gemensamma förhandlingsståndpunkter ligger i linje med utgiftstaken enligt Berlinöverenskommelsen för tiden fram till 2006, och därvid att införliva de förutsedda nödvändiga justeringarna för det potentiella antalet nya medlemsstater. I synnerhet kommer kommissionen, utan att föregripa framtida beslut om EU:s finansiering, att när det gäller

- ☐ kapitlet om *jordbruk* undersöka hur frågorna om direktbetalningar och instrument för leverantörsstyrning skall hanteras i förhandlingarna,
- ☐ *strukturpolitik* fastställa vilka organisationella och institutionella villkor som skall uppfyllas av de olika länderna för att förhandlingarna om detta kapitel skall kunna avslutas preliminärt samt förklara metoden för allokering av strukturfondsmedlen till nya medlemsstater fram till 2006, och
- ☐ *budgetkapitlet* undersöka möjliga övergångsarrangemang.

Kommissionen kommer att se till att rådet kan diskutera dessa frågor inom en enhetlig ram i början av 2002 i syfte att förbereda fortsatta anslutningsförhandlingar i linje med färdplanen.

b) Övriga kapitel

Kapitlen om institutionella och övriga frågor har ännu inte öppnats med något av kandidatländerna. Enligt färdplanen skall unionen slå fast sin ståndpunkt också i fråga om dessa kapitel under första halvåret 2002.

Kapitlet om institutionerna gäller införlivandet av de nya medlemsstaterna i unionens institutionella system. Medlemskap medför både rättigheter och skyldigheter, vilket EU underströk i samband med att anslutningsförhandlingarna inleddes. Unionen förväntar sig att nya medlemmar fullgör de skyldigheter som medlemskapet medför, i enlighet med de villkor som avtalas i samband med anslutningsförhandlingarna. De nya medlemsländerna kommer att utöva dessa rättigheter på samma villkor som andra medlemsländer genom deltagande i EU-institutionernas arbete. Traditionellt har kapitlet om de institutionella frågorna behandlats i anslutningsförhandlingarna efter alla andra kapitel som gäller gemenskapens regelverk.

I de pågående förhandlingarna kommer det kapitel som gäller institutionerna huvudsakligen att baseras på slutsatserna från regeringskonferensen i Nice i december 2000, och då särskilt på följande:

- Bestämmelserna i Nicefördraget, i synnerhet bestämmelserna om anpassning av institutionerna inför utvidgningen.
- Bestämmelserna i de förklaringar som regeringskonferensen antog, i synnerhet förklaring nr 20 beträffande de gemensamma ståndpunkter som skall intas i anslutningsförhandlingarna när det gäller fördelningen av platser i Europaparlamentet, vägningen av röster i rådet och sammansättningen av Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén.

Ingåendet av det nya fördraget i Nice bekräftade unionens fasta föresats att genomföra utvidgningsprocessen. Fördraget genomgår nu ratifikationsprocess i medlemsstaterna.

Kommissionen noterar att fördraget har ratificerats av tre medlemsstater och i de flesta övriga fall framskrider ratificeringen på ett tillfredsställande sätt. I Irland kommer regeringen till följd av folkomröstningen i juni 2000 att organisera ett nationellt konvent för att klargöra vilka frågor fördraget gäller.

Kommissionens förhoppning är att medlemsstaterna kommer att avsluta ratifikationsprocessen planenligt, dvs. under 2002. Den kommer att hålla kontakt med ordförandeskapet om lämplig tidpunkt och procedur för kapitlet om institutionerna, med beaktande av framstegen när det gäller ratificeringen av Nicefördraget.

Det sista förhandlingskapitlet är liksom vid tidigare anslutningsförhandlingar "*Övriga frågor*". Detta kapitel utgör en ram för frågor som inte omfattats av de tidigare kapitlen, i synnerhet problem som inte är direkt knutna till regelverket. I samband med tidigare anslutningsförhandlingar ledde diskussionerna inom ramen för detta kapitel t.ex. till ett antal förklaringar om öppenhet, "vissa territoriers" status, osv. Dessa förklaringar bifogades sedan anslutningsfördraget. Vilka frågor som denna gång kan behöva behandlas inom detta kapitel kommer att klargöras under loppet av 2002.

2. Handlingsplan för den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga

Förmågan inom den offentliga förvaltningen, inklusive rättsväsendet, att genomföra och kontrollera efterlevnaden av gemenskapens regelverk måste vara tillräckligt väl utbyggd i medlemsstaterna. Därför har Europeiska rådet vid flera möten understrukit nödvändigheten av institutionell uppbyggnad inför anslutningen.

En stabil ***offentlig förvaltning*** med en oavhängig tjänstemannakår är ett gemensamt mål för samtliga kandidatländer. De flesta har gjort imponerande insatser när det gäller att reformera den offentliga förvaltningen och har genomfört sådana reformer. Vissa kandidatländer har vidtagit åtgärder för att dra till sig kompetent personal och för att förbättra kvaliteten på verksamheten genom utbildning och bättre ersättning. Inte desto mindre kvarstår mycket arbete, vilket framgår av de återkommande rapporterna. Dessutom måste vissa kandidatländer intensifiera bekämpningen av korruption.

Ett förutsägbart och effektivt **rättssystem** är också väsentligt för medborgarna och företagen. Arbetet har framskridit när det gäller reformer av rättsväsendet i de flesta kandidatländer, men i vissa länder krävs det ytterligare insatser när det gäller att förstärka rättsväsendets oberoende samt förbättra domarnas ersättning, arbetsvillkor och utbildning.

För ett antal kapitel som gäller gemenskapens regelverk anges de viktigaste utmaningarna ovan (avsnitt II 3 b). De gäller den offentliga förvaltningens förmåga att sörja för följande:

- ☐ För det första en ***smidigt fungerande inre marknad***. För detta krävs det ofta kompetenta och effektiva tillsynsmyndigheter såsom konkurrensmyndigheter, tillsynsmyndigheter inom telekommunikation, energi och transport samt införande av lämplig informationsteknik.
- ☐ För det andra ***acceptabla levnadsförhållanden i Europeiska unionen***. Detta måste säkras bl.a. genom att se till att miljönormer tillämpas, införa lämpliga nivåer för

hälsa och säkerhet i arbetet, säkerställa en hög nivå på kärnsäkerheten och förbättra transportsäkerheten. För detta krävs ett antal inspektionsordningar.

- ☐ För det tredje ett **övergripande skydd av Europeiska unionens medborgare**. Detta måste ombesörjas bl.a. genom säkra gränser för olika ändamål, en tillfredsställande marknadsövervakning för konsumentskydd, genomförande av tillräckligt hög livsmedelssäkerhet och samarbete på området rättsliga och inrikes frågor. För detta krävs ett antal inspektionsåtgärder och rättsvårdande åtgärder.
- ☐ För det fjärde en **korrekt förvaltning av gemenskapsmedel**. För detta krävs lämpliga strukturer inom central- och regionalförvaltningen för tillämpning av reglerna om offentlig upphandling, finansiell kontroll, revision, bekämpning av bedrägeri och korruption.

I de återkommande rapporterna och de föreslagna reviderade partnerskapen för anslutning anges i detalj de områden där respektive kandidatland måste vidta åtgärder för att nå en lämplig nivå i fråga om den offentliga förvaltningens förmåga.

I syfte att kunna slå fast vad som bör göras härnäst kommer kommissionen att utarbeta en **handlingsplan**. Kommissionen kommer tillsammans med varje kandidatland att i början av 2002 analysera dess tillvägagångssätt för att genomföra dessa prioriteringar och, vid behov, dess avsikter att stärka insatserna för institutionell uppbyggnad. Vidare kommer kommissionen att vidta särskilda uppföljningsåtgärder, vid behov i samarbete med medlemsstaterna och kandidatländerna.

Handlingsplanen kommer att

- ☐ *baseras på de prioriterade områden* som anges i de reviderade partnerskapen för anslutning och i de återkommande rapporterna samt på de åtaganden som gjorts under förhandlingarna,
- ☐ *ange vilka åtgärder* som redan pågår när det gäller att förbättra den offentliga förvaltningens förmåga och att mobilisera ytterligare medel för att *förstärka* dessa insatser (genom redan etablerade mekanismer såsom partnersamverkan eller TAIEX - se bilagorna 3 och 5), och
- ☐ *bekräfta eller införa uppföljningsmekanismer* såsom uppföljningsrapporter, externa expertgranskningar ("peer reviews"), osv. genom vilka man kan fastställa i vilket skede av förberedelserna varje kandidatland befinner sig.

Handlingsplanen kommer liksom de återkommande rapporterna och förslagen till reviderade partnerskap för anslutningen att återspegla situationen i vart och ett av de länder som förhandlar och beakta de anslutningstidpunkter som länderna tänkt sig.

a) Förstärkta åtgärder för institutionell uppbyggnad

Redan nu tillhandahålls kandidatländerna betydande gemenskapsstöd för att de skall kunna utveckla den nödvändiga förmågan hos den offentliga förvaltningen för att genomföra och kontrollera efterlevnaden av gemenskapens regelverk. Sammanlagt har två tredjedelar av de nationella Phare-programmen öronmärkts för institutionell uppbyggnad och tillhörande investeringar. Programplaneringen har påskyndats och

nationella årliga stödprogram ser ut att kunna antas mycket tidigare under 2002 än under tidigare år.

Dessutom kommer kommissionen utöver det årliga budgetanslag som bestämdes 1999 för vart och ett av Phare-länderna att anslå upp till 250 miljoner euro från Phare-programmet till förmån för ytterligare insatser för institutionell uppbyggnad 2002. Denna *ytterligare finansieringsordning för institutionell uppbyggnad* utgör ett erbjudande till kandidatländerna som bör tas till vara och beaktas i programplaneringen före sommaren 2002. Liknande vikt skulle vid behov kunna fästas vid tilldelningen av stöd inför anslutningen för institutionell uppbyggnad när det gäller Malta och Cypern.

Kommissionen kommer tillsammans med kandidatländerna att analysera behovet att fortsätta med ytterligare insatser för institutionell uppbyggnad i samband med programplaneringen 2003. Projekt för institutionell uppbyggnad skulle då kunna fortsätta på platsen i åtminstone tre år till, i enlighet med kommissionens sedvanliga regler för upphandling och utbetalning.

Dessa insatser kompletterar de betydande insatser som varje kandidatland gör, ofta biträdda av Phare och av bilaterala åtgärder från medlemsstaternas, internationella organisationers och internationella finansiella instituts sida.

b) Stärkt uppföljning

Uppföljningsåtgärder har redan vidtagits. Kommissionen överlämnar regelbundet en detaljerad redovisning till rådet i tabell- och rapportform av hur åtaganden som gjorts inom ramen för förhandlingarna har uppfyllts. Dessa gäller även åtaganden att bygga upp en tillräcklig förmåga inom den offentliga förvaltningen.

Kommissionen har inte alltid den nödvändiga sakkunskapen för att bedöma graden av beredskap hos den offentliga förvaltningen i kandidatländerna, eftersom genomförandet i stor utsträckning ankommer på medlemsstaterna. Därför har **externa expertgranskningar ("peer reviews")** införts på ett antal områden. Dessa granskningar ger kandidatländerna en möjlighet att inbegripa experter från medlemsstaterna och kommissionen i bedömningen av den offentliga förvaltningens förmåga. Sådana granskningar har redan inletts eller övervägs när det gäller finansiella tjänster, rättsliga och inrikes frågor, budget, jordbruk, kärnsäkerhet och miljön. Kommissionen kommer att ge praktiskt stöd i synnerhet genom Byrån för tekniskt bistånd och informationsutbyte (TAIEX) eller genom andra mekanismer (t.ex. SIGMA).

Kommissionen kommer att informera rådet om de externa expertgranskningarna och om eventuella andra åtgärder för att bedöma den offentliga förvaltningens förmåga i kandidatländerna senast under våren 2002. På detta sätt kommer det att bli möjligt att beakta resultatet av dessa åtgärder inom ramen för anslutningsförhandlingarna.

De nämnda granskningarna är emellertid ingen patentlösning. De kompletterar den pågående uppföljningsprocessen och bör användas endast vid behov och då inriktas på de särskilt angelägna områden som anges i de återkommande rapporterna och i förslagen till reviderade partnerskap för anslutningen eller som framkommer under loppet att förhandlingarna.

Dessa åtgärder kommer att bidra till uppföljningen av de åtaganden som kandidatländerna gör i samband med anslutningsförhandlingarna. Kommissionen kommer att lägga fram en rapport om sin handlingsplan, som kommer att inbegripa uppgifter om uppföljningen av dessa åtaganden, inför Europeiska rådets möte i Sevilla i juni 2002.

De återkommande rapporterna för 2002 kommer sedan att innehålla en noggrann genomgång av vad som har gjorts och en undersökning av om kandidatländerna inom de olika delarna av gemenskapens regelverk kommer att kunna ha infört de nödvändiga strukturerna för att kunna genomföra och kontrollera efterlevnaden av regelverket senast vid anslutningen.

c) Den offentliga förvaltningens förmåga efter anslutningen

Medlemsstaterna förväntas se till att den offentliga förvaltningen har förmåga att klara sina uppgifter enligt gemenskapens regelverk allt eftersom det utvecklas. Att bygga upp en offentlig förvaltning med denna förmåga är en process som inte kommer att ta slut i och med att förhandlingarna avslutas, utan den kommer att fortsätta fram till anslutningen och därefter.

Under tiden mellan undertecknandet av ett anslutningsfördrag och de berörda ländernas faktiska anslutning kommer kommissionen att fortsätta att följa utvecklingen när det gäller frågor som identifierats under loppet av anslutningsförhandlingarna. Dessutom kommer kommissionen att följa utvecklingen beträffande ekonomiska frågor som identifierats i samband med bedömningen avseende de ekonomiska kriterierna. Rådet kommer att föreläggas rapporter om detta.

Programmen inför anslutningen kommer att fortsätta under den perioden. För de länder som ansluter sig först kan 2003 förmodas vara det sista året för vilket medel inför anslutningen kommer att programplaneras. Utbildning av offentliganställda tjänstemän kan komma att bli ett av de viktigaste behoven under den perioden. Genomförandet kommer i normala fall att fortsätta i upp till tre år. Övergångsarrangemang för förvaltningen och det slutgiltiga avslutandet av programmen under de första åren efter anslutningen måste fastställas.

För tiden efter anslutningen kommer kommissionen, i egenskap av övervakare av att fördragen efterlevs, att kontrollera hur gemenskapens regelverk genomförs av de nya medlemsstaterna. Den kommer därvid att använda sig av samma mekanismer som tillämpas för de nuvarande medlemsstaterna. Bland dessa mekanismer ingår periodiska rapporter från kommissionen till rådet om tillämpningen av gemenskapsrätten, överträdelseförfaranden samt dialog mellan kommissionen och medlemsstaterna om problem med genomförandet (t.ex. nätverket för problemlösning eller samordningscenter).

Jämförelser med lyckade lösningar på annat håll ("benchmarking") och kollegial påverkan ("peer pressure") används allt mer inom unionen för att utveckla administrativa strukturer som kan samverka och som är sinsemellan förenliga. Kandidatländernas deltagande i gemenskapsprogram och i verksamheten vid gemenskapsorgan bidrar redan nu till en faktiskt integrering av kandidatländerna. Initiativet eEurope, nationella sysselsättningsstrategier och verksamheter med anknytning till Ekonomiska och monetära unionen (EMU) har utvidgats till

kandidatländerna genom *eEurope plus*, den gemensamma bedömningen av sysselsättningspolitiska prioriteringar, som förberedelse för deras deltagande i den europeiska sysselsättningsstrategin, och de ekonomiska programmen inför anslutningen. Kandidatländerna bör fortsätta på denna väg mot integration med EU:s politikområden och mekanismer.

Dessutom kommer de nya medlemsstaterna att ha nytta av eventuella nya mekanismer som kan komma att införas för att effektivisera genomförandet av gemenskapsrätten. Kommissionen har i sin vitbok om styrelseformerna i EU sagt att den 2002 kommer att föreslå partnersamverkan mellan nationella myndigheter för att sprida goda exempel på åtgärder för genomförandet av gemenskapsrätten, utnyttja erfarenheterna från kandidatländerna och främja ökad kunskap om gemenskapsrätten bland nationella domare och andra jurister. Införandet av sådan partnersamverkan mellan medlemsstaterna skulle ge kandidatländerna möjlighet att även efter anslutningen delta i sådana arrangemang. Detta skulle bidra till ett bättre genomförande av gemenskapens regelverk i en utvidgad union.

3. Turkiets strategi inför anslutningen – mot en ny fas

Genomförandet av strategin inför anslutningen, som slogs fast av Europeiska rådet i Helsingfors, är nu på god väg. Senast vid utgången av innevarande år kommer samtliga inslag i denna strategi att ha införts. I följande fas kommer uppmärksamheten att riktas mot mer detaljerade förberedelser som gäller kraven för medlemskap i EU.

I denna nya fas uppmuntras Turkiet att intensifiera och påskynda processen med *politiska och ekonomiska reformer* i linje med prioriteringarna i partnerskapet för anslutning. Detta innebär krav på ytterligare konstitutionella, lagstiftningsmässiga, administrativa och rättsliga reformer som syftar till en tillnärmning av Turkiet till EU:s normer. Den nyligen antagna konstitutionella reformen och genomförandet av den nya ekonomiska planen är en lovande början på denna process.

Den *förstärkta politiska dialogen* bör utnyttjas i större utsträckning för att ytterligare stimulera framsteg i nyckelfrågor som prioriteras i partnerskapet för anslutning, exempelvis mänskliga rättigheter, Cypernfrågan och en fredlig lösning av gränstvister.

Det stöd för FN:s generalsekreterares ansträngningar för att finna en samlad lösning på *Cypernproblemet* som Turkiet givit uttryck för i den politiska dialogen bör nu följas av konkreta insatser från Turkiets sida för att underlätta en lösning.

I fråga om *den europeiska säkerhets- och försvarspolitik* (ESFP) bör Turkiet vara tillmötesgående när det gäller att lösa frågan om sätten för deltagande i beslut om EU-ledda operationer, med tanke på det beslut som skall fattas av Europeiska rådet i Laeken, i enlighet med slutsatserna från Europeiska rådets möte i Nice.

Ett antal förtroendebyggande åtgärder i fråga om *relationerna mellan Grekland och Turkiet* vidareutvecklas och genomförs för närvarande. Detta bör skapa ett klimat som bidrar till en fredlig lösning av gränstvisterna i enlighet med slutsatserna från Europeiska rådets möte i Helsingfors.

Finansiellt stöd kommer att användas för att hjälpa Turkiet att genomföra prioriteringarna i partnerskapet för anslutning. Turkiet uppmanas att förbättra den offentliga förvaltningens förmåga när det gäller att utforma och förvalta projekt i enlighet med det decentraliserade tillvägagångssätt som tillämpas i samtliga kandidatländer. Kommissionen kommer att utverka råd och bistånd från experter i medlemsstaterna för att stödja Turkiets insatser. På grundval av det ramavtal som enligt avsikt skall ingås mellan EU och Turkiet om Turkiets *deltagande i gemenskapsprogram* kommer landet att uppmanas att upprätta effektiva strukturer för förvaltningen av dessa program, särskilt på utbildningsområdet.

Slutförandet av förhandlingarna om en utvidgning av tullunionen till att även innefatta områdena offentlig upphandling och offentliga tjänster kommer att prioriteras.

Europeiska rådet i Feira uppmanade kommissionen att rapportera om *framstegen i arbetet med att förbereda den analytiska genomgången av regelverket*. En rapport har därför bifogats den återkommande rapporten 2001.

På grundval av erfarenheterna hittills och de brister som identifierats i den turkiska lagstiftningen och i de administrativa förberedelserna för medlemskap rekommenderas det nu att en ny fas skall inledas i strategin inför anslutningen. Detta kommer att innebära en detaljerad genomgång av landets lagstiftning och av tidsplanen för anpassningen till gemenskapens regelverk. Under denna fas kommer särskild uppmärksamhet att fästas vid den turkiska offentliga förvaltningens och det turkiska rättsväsendets förmåga att faktiskt genomföra och kontrollera efterlevnaden av gemenskapens regelverk.

EU och Turkiet kommer framdeles att föra en mer detaljerad dialog om kraven på införlivande och genomförande av regelverket samt på kontroll av att det efterlevs, med särskild inriktning på bestämda sektorsfrågor som skall undersökas av den relevanta expertisen inom befintliga forum. Underkommittéerna kommer därför att inrikta sitt arbete på detaljerade prioriteringar när det gäller åtgärder. Turkiska tjänstemän kommer att erhålla ytterligare och mer detaljerad information om specifika delar av gemenskapens regelverk. EU-expertyper kommer att granska förslag till lagstiftning som bereds i Turkiet. Dessutom kommer TAIEX att anordna seminarier om utvalda frågor.

Turkiet kommer att uppmanas att aktivt bidra till kommissionens databas för tillnärmning av lagstiftning i syfte att möjliggöra en detaljerad och kontinuerlig uppföljning av framstegen.

Det rekommenderas att associeringskommittén EG–Turkiet vid sitt nästa möte skall upprätta en förteckning över de frågor som denna process skall inriktas på samt en sammanträdesplan.

4. Följande steg

a) Att uppfylla anslutningskriterierna

För anslutning krävs att kandidatländerna uppfyller villkoren för medlemskap, dvs. de politiska och ekonomiska kriterierna, och att de har förmåga att påta sig de

skyldigheter som ett medlemskap medför. Kommissionen kommer att rekommendera anslutning av ett land om den är övertygad om att landet kommer att kunna uppfylla kriterierna vid anslutning.

De återkommande rapporterna för i år och nuläget i anslutningsförhandlingarna medger inte att kommissionen drar slutsatsen att något av kandidatländerna uppfyller villkoren för anslutning. Med den nuvarande förhandlingstakten och de framsteg som hittills gjorts bör kommissionen emellertid kunna avge rekommendationer om vilka kandidatländer som är redo för anslutning på grundval av de återkommande rapporterna 2002. Bland de tolv länder som förhandlar om medlemskap har tio måldatum för anslutningen som är förenliga med tidsplanen från Göteborg.

De återstående reformerna i varje enskilt land anges i årets återkommande rapporter och i de reviderade partnerskapen för anslutning. I 2002 års återkommande rapporter kommer kommissionen att komplettera sin bedömning av framstegen med genomförandet av dessa återstående reformer och samtidigt att göra en utvärdering av varje lands samlade resultat sedan yttrandena avgavs. Unionen bör således vara beredd att senast i slutet av den danska ordförandeskapsperioden 2002 slutföra anslutningsförhandlingarna med de länder som uppfyller de nödvändiga villkoren och med sikte på anslutning av dessa länder 2004.

b) De första anslutningarna

Slutförandet av anslutningsförhandlingarna kommer att konkretiseras genom ett anslutningsfördrag, i vilket resultaten av de separata anslutningskonferenserna sammanförs, antagligen i ett och samma rättsliga instrument såsom vid tidigare anslutningar. Utformningen av de rättsliga texterna kräver en teknisk beredning, vilken redan har inletts.

I samband med den senaste utvidgningen bestod detta instrument av ett kort fördrag och en omfattande anslutningsakt som huvudsakligen gällde den tekniska anpassning av sekundärlagstiftningen som krävdes för anslutning av de fyra då berörda kandidatländerna. Instrumentet innehöll då även en bestämmelse om anpassning av anslutningsfördraget för det fall att ett kandidatland inte skulle komma att ratificera det; därmed kunde fördraget träda i kraft trots att Norge förkastade fördraget.

Arbetet med nästa anslutningsfördrag bör inledas under första halvåret 2002 inom rådet och inom ramen för anslutningskonferenserna. Kommissionen kommer att bistå genom att lägga fram de nödvändiga tekniska förslagen. Vidare kommer den att fastställa vilka delar av gemenskapens regelverk som kräver tekniska anpassningar och dessutom att tillhandahålla rådet med en förteckning över alla dessa anpassningar, med beaktande av de uppgifter som samlats in från de olika kandidatländerna.

Från unionens sida måste utvidgningen godkännas av rådet och Europaparlamentet, med beaktande av det slutliga yttrande som kommissionen kommer att lägga fram om resultatet av förhandlingarna. Det fördrag som blir resultatet av

anslutningsförhandlingarna kommer sedan formellt att undertecknas av de berörda parterna (medlemsstaterna och kandidatländerna) och överlämnas för ratificering av de fördragsslutande staterna i enlighet med deras konstitutionella bestämmelser.

c) Andra kandidatländer som förhandlar om medlemskap - mot en uppdaterad färdplan

För de förhandlande kandidatländer som inte kommer att omfattas av den första anslutningen kommer kommissionen att fortsätta att ge ut återkommande rapporter fram till dess att länderna kommit så långt i sina förberedelser totalt sett att de kan uppfylla kriterierna för anslutning. Europeiska unionen kommer att fortsätta att ge sitt fulla stöd till medlemskapsförberedelserna i dessa kandidatländer.

Förhandlingarna med dessa länder kommer att fortsätta på grundval av de principer som väglett anslutningsprocessen från början. Det bör vara möjligt att öppna samtliga 29 förhandlingskapitel som rör gemenskapens regelverk nästa år, under förutsättning att kandidaterna nått tillräckligt långt i förberedelsearbetet.

I 2002 års strategidokument för utvidgningen kommer kommissionen att lägga fram en uppdaterad färdplan och vid behov även en reviderad strategi inför anslutningen för vissa kandidatländer, med beaktande av framstegen under nästa år och slutsatserna från Europeiska rådet i Göteborg.

IV. Slutsatser

I ljuset av det ovan anförda rekommenderar Europeiska kommissionen Europeiska rådet att dra sina slutsatser på grundval av följande:

- 1) De återkommande rapporterna visar att samtliga länder som nu förhandlar om medlemskap har gjort betydande framsteg under det senaste året när det gäller att uppfylla anslutningskriterierna, vilket tillsammans med färdplanen har möjliggjort påtagliga framsteg i förhandlingarna.
- 2) Principerna för processen förblir oförändrade. Europeiska rådet i Berlin har tydligt angivit ramarna för de finansiella aspekterna av utvidgningen. Dessa ramar utgör en tillräcklig grundval för anslutning av upp till tio nya medlemsstater 2004. Europeiska rådet i Nice fastställde ramarna för den institutionella reform som behövs för en utvidgning. Förhandlingarna förs på grundval av det gällande regelverket och kommer att slutföras med de kandidatländer som uppfyller kriterierna för medlemskap, med tillämpning av principen om egna förtjänster och möjlighet att komma ikapp. Dessa är de nödvändiga och tillräckliga villkor som slogs fast i starten för slutförandet av de första anslutningarna.
- 3) I detta syfte bör färdplanen följas enligt planerna. EU kommer nu att behöva fastställa gemensamma ståndpunkter för de återstående kapitlen. Kommissionen kommer att se till att rådet kan behandla finansiella frågor inom en gemensam ram i början av 2002 och kommer vidare att lägga fram förslag för rådet inom områdena jordbruk, regionalpolitik och budget på grundval av det gällande regelverket och de principer som ingår i Berlinöverenskommelsen. Anslutningsförhandlingarna kan avslutas oberoende av beslut om EU:s finansiering efter 2006.
- 4) De återkommande rapporterna för i år och nuläget i anslutningsförhandlingarna medger inte att kommissionen drar slutsatsen att något av kandidatländerna uppfyller villkoren för anslutning. Med den nuvarande förhandlingstakten och de framsteg som hittills gjorts bör kommissionen emellertid kunna avge rekommendationer om vilka kandidatländer som är redo för anslutning på grundval av de återkommande rapporterna 2002. Bland de tolv länder som förhandlar om medlemskap har tio måldatum för anslutningen som är förenliga med tidsplanen från Göteborg. Unionen bör således vara beredd att senast i slutet av den danska ordförandeskapsperioden 2002 slutföra anslutningsförhandlingarna med de länder som uppfyller de nödvändiga villkoren och med sikte på anslutning av dessa länder 2004. De nödvändiga administrativa förberedelserna inom institutionerna pågår redan nu och bör fortsätta.
- 5) Kommissionen kommer inom ramen för en handlingsplan att senast i början av 2002 tillsammans med varje kandidatland analysera dessa länders pågående insatser för institutionell uppbyggnad och, vid behov, deras avsikter att stärka

insatserna med hjälp av den ytterligare finansieringsordningen för institutionell uppbyggnad. Kommissionen kommer att informera rådet om uppföljningsåtgärder, inbegripet externa expertutvärderingar, senast våren 2002, så att dessa kan behandlas inom ramen för anslutningsförhandlingarna. Inför Europeiska rådets möte i Sevilla i juni 2002 kommer kommissionen att lägga fram en rapport om sin handlingsplan, även om uppföljningen av de åtaganden som kandidatländerna gjort under förhandlingarnas gång. De återkommande rapporterna år 2002 kommer att innehålla en genomgång av huruvida kandidatländerna vid anslutningen kommer att ha en offentlig förvaltning med behövlig förmåga att genomföra och kontrollera efterlevnaden av gemenskapens regelverk.

- 6) Förhandlingarna med de länder som inte kommer att omfattas av de första anslutningarna kommer att fortsätta på grundval av de principer som väglett anslutningsprocessen från början. Det bör vara möjligt att nästa år öppna de 29 förhandlingskapitel som rör gemenskapens regelverk, om kandidatländerna hunnit tillräckligt långt i sina förberedelser. I 2002 års strategidokument för utvidgningen kommer kommissionen att lägga fram en uppdaterad färdplan och vid behov även en reviderad strategi inför anslutningen för vissa kandidatländer, med beaktande av framstegen under nästa år och slutsatserna från Europeiska rådet i Göteborg.
- 7) Alla kandidatländer bör i största möjliga utsträckning delta i Lissabon-processen. Kandidatländerna kommer att delta i diskussionen om Europas framtid och i det konvent som kommer att förbereda nästa regeringskonferens.
- 8) De parter som deltar i arbetet för att lösa Cypernproblemet bör till fullo utnyttja tillfället att nå en lösning innan anslutningsförhandlingarna avslutas. Under förutsättning att det finns tillräcklig politisk vilja kan en lösning som beaktar respektive parts intressen nås genom den process som pågår inom FN:s ram. Det är särskilt viktigt att de turkcypriotiska ledarna åter deltar i FN-processen. Bestämmelserna i en politisk lösning kan införlivas i arrangemangen för Cyperns anslutning till EU i linje med de principer som EU bygger på. I enlighet med Europeiska rådets beslut i Helsingfors kommer rådet emellertid, om en lösning inte uppnåtts när anslutningsförhandlingarna slutförs, att fatta sitt beslut om anslutning utan att en lösning utgör något villkor, i enlighet med slutsatserna från Europeiska rådets möte i Helsingfors.
- 9) Senast vid utgången av innevarande år kommer samtliga inslag i strategin inför anslutningen av Turkiet, om vilken Europeiska rådet i Helsingfors fattade beslut, att ha införts. Strategin bör nu gå över till en ny, mer intensiv fas som innefattar en detaljerad genomgång av Turkiets lagstiftning och förberedelse av anpassningen till gemenskapens regelverk. Turkiet uppmanas att fortsätta den politiska och ekonomiska reformprocessen i syfte att göra ytterligare framsteg i riktning mot uppfyllandet av Köpenhamnskriterierna och prioriteringarna i partnerskapet för anslutning. På kort sikt fästs särskild vikt vid förbättring av respekten för de mänskliga rättigheterna i praktiken och vid skapandet av förutsättningar för

ekonomisk stabilitet och tillväxt. Turkiet bör visa tillmötesgående i arbetet för att nå en lösning på Cypernproblemet. Dessutom bör Turkiet aktivt bidra till att de motsättningar som uppkommit om den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken överbryggs.

- 10) I syfte att se till att allmänheten i medlemsstaterna och i kandidatländerna är välunderrättad om utvidgningsprocessen, dess följder och möjliga fördelar kommer kommunikationsstrategin att fortsätta med fullt stöd av medlemsstaterna och Europaparlamentet. Det är absolut nödvändigt att den historiska processen för den europeiska kontinentens återförening är fast förankrad i folkets stöd.

Bilagor

Bilaga 1: Slutsatser i de återkommande rapporterna

Bulgarien

Kommissionen drog i sitt yttrande från 1997 slutsatsen att Bulgarien uppfyllde de politiska kriterierna. Sedan dess har Bulgarien gjort avsevärda framsteg när det gäller att ytterligare befästa och fördjupa stabiliteten hos de institutioner som garanterar demokrati, rättssäkerhet, mänskliga rättigheter och respekt för och skydd av minoriteter. Ansträngningarna i denna riktning har fortsatt under det gångna året. Bulgarien fortsätter att uppfylla de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn.

Sedan förra året har ytterligare framsteg gjorts när det gäller reformen av den offentliga förvaltningen. Många av de anställda har nu ställning som offentliganställda tjänstemän och etiska regler för offentliganställda tjänstemän har antagits. Lagen om tillgång till offentlig information är ett steg i rätt riktning, men den behöver tydliggöras för att kunna genomföras i praktiken. Vidare framsteg behövs för att en effektiv, öppen och ansvarsskyldig offentlig förvaltning skall kunna säkras.

Ett annat viktigt utveckling är de två strategier för reform av rättsväsendet respektive för bekämpning av korruption som nyligen antogs av regeringen. Det återstår dock att genomföra dem. Rättsväsendet är fortfarande svagt och det finns inga skäl att ändra fjolårets bedömning att ytterligare ansträngningar krävs för att rättsväsendet skall kunna bli starkt, oberoende, effektivt och professionellt och kunna garantera både full rättssäkerhet och ett effektivt deltagande i den inre marknaden. Korruptionen är fortfarande ett allvarligt problem. Det blir ett krävande arbete att se till att den rättsliga ramen faktiskt iakttas, och insatserna för att förebygga korruption bör intensifieras.

Vissa framsteg har gjorts när det gäller att utbilda poliser i ämnet mänskliga rättigheter och att bekämpa människohandel. Behovet av att ta itu med polisens uppträdande kvarstår dock, särskilt när det gäller rapporterade fall av misshandel, vilka fortsatt ger anledning till allvarliga farhågor.

Ett organ för skydd av barn och en nationell rådgivande kommitté för skydd av barn har inrättats. Ytterligare åtgärder bör vidtas för att barnskyddsorganet skall kunna inleda sin verksamhet. Inom barnomsorgen har det inte skett några väsentliga förändringar av antalet barn på institutioner. De dåliga förhållandena i vissa hem för utvecklingsstörda barn är ett problem.

Romerna är fortsatt offer för utbredd social diskriminering. Politiska utfästelser från regeringens sida om att åtgärda deras problem har hittills inte följts av några konkreta åtgärder. Positivt är dock att några icke-statliga organisationer har drivit projekt för att upphäva segregeringen inom skolsystemet.

Ytterst små framsteg har gjorts när det gäller att åtgärda den prioritering i partnerskapet för anslutning som gäller genomförande av ramprogrammet för romerna och stärkande av det nationella rådet för etniska och demografiska frågor.

Vad beträffar andra besläktade prioriteringar i partnerskapet har Bulgarien gjort ytterligare framsteg i genomförandet av lagen om offentlig tjänst. Den prioritering som rör förstärkning av rättsväsendet har dock inte genomförts.

Bulgarien kan nu nästan betraktas som en fungerande marknadsekonomi. Landet bör på medellång sikt kunna hantera konkurrens och marknadskrafter inom unionen, förutsatt att reformarbetet fortsätter och ansträngningarna att åtgärda de kvarvarande problemen intensifieras.

Bulgarien är snart inne på sitt fjärde år av makroekonomisk stabilitet och uppvisar tillfredsställande resultat när det gäller makroekonomiskt utfall. Goda framsteg har gjorts i fråga om privatisering (särskilt av banker) och strukturreformer, vilket lägger den mikroekonomiska grunden för fortsatt tillväxt.

Inflationen ökade dock avsevärt under år 2000. Investeringarna är fortfarande otillräckliga. Den finansiella förmedlingen fortsätter att vara ineffektiv och föga omfattande. Vissa kvarvarande brister på fastighetsmarknaden får konsekvenser för hur denna marknad och andra ekonomiska sektorer fungerar. Myndigheterna bör prioritera stärkandet av rättsväsendet och kontrollen av att reglerna efterlevs. Administrativa hinder för utvecklingen av den privata sektorn, vilka inverkar på grundandet av företag och på deras utveckling och nedläggning, måste undanröjas. Ett fortlöpande genomförande av dessa reformåtgärder och höjda nivåer på både offentliga och privata investeringar är centrala krav när det gäller att åstadkomma en hållbar tillväxt och förbättra konkurrenskraften.

Bulgarien upprätthåller fortfarande god takt i arbetet med att anpassa sin lagstiftning till gemenskapens regelverk, men bör ägna mer uppmärksamhet åt genomförandet och åt kontrollen av efterlevnaden. De framsteg som gjorts när det gäller att reformera den offentliga förvaltningen fortsätter, vilket är ett positivt tecken. Reformarbetet måste fortsätta för att den offentliga förvaltningen skall vara förberedd för sin roll vid anslutningen till EU. Emellertid har inte mycket gjorts när det gäller att förbereda rättsväsendet, som bör moderniseras och stärkas, särskilt för att en effektiv kontroll av att gemenskapens regelverk efterlevs skall bli möjlig.

När det gäller den inre marknaden har Bulgarien gjort ytterligare framsteg på de flesta områden. I fråga om fri rörlighet för varor utgjorde medlemskapet i Europeiska samarbetet för ackreditering ett stort framsteg. Fortfarande krävs att den administrativa infrastrukturen för standardisering och certifiering och systemen för marknadsövervakning förstärks. På området för finansiella tjänster har Bulgarien infört god tillsynssed när det gäller banker. Bolagslagstiftningen har anpassats ytterligare och den rättsliga ramen för skydd av immateriella och industriella rättigheter har förbättrats, men ytterligare åtgärder är nödvändiga för att se till att reglerna efterlevs. I fråga om statligt stöd har Bulgarien slutligen börjat utveckla och genomföra en rättslig ram, men denna är ännu inte förenlig med gemenskapens regelverk. Bulgarien saknar fortfarande rättsregler för dataskydd som är förenliga med gemenskapens regelverk.

På jordbruksområdet har Bulgarien fortsatt att allmänt taget göra goda framsteg med tillnärmningen av lagstiftningen, medan genomförandet av gemenskapens regelverk ger upphov till avsevärda svårigheter. Ordningarna för veterinära och fytosanitära inspektioner bör förbättras ytterligare. Den partiella ackrediteringen av Sapard-organet

är ett beaktansvärt framsteg. När det gäller fiske har framstegen varit större än tidigare år.

Medan det gjorts framsteg när det gäller anpassningen till gemenskapens regelverk på arbetsrättens område, har framstegen i fråga om lagstiftningen om likabehandling liksom tidigare varit begränsade. Den allmänna yrkesinspektionens administrativa förmåga har stärkts, men förmågan att genomföra gemenskapens regelverk om hälsa och säkerhet på arbetsplatsen kommer att behöva förbättras.

När det gäller regionalpolitik har Bulgariens framsteg varit begränsade och betydligt större uppmärksamhet bör ägnas förberedelserna för genomförandet av strukturpolitiken.

Bulgarien har fortsatt sitt konstruktiva arbete för att införliva gemenskapens regelverk på miljöområdet, men genomförandet och kostnaderna för anpassningen utgör fortfarande ett problem.

Den snabba takten i framstegen på transportområdet har bibehållits vad avser både antagandet av lagstiftning och inrättandet av genomförandestrukturer. Även investeringarna har ökat.

Omstruktureringen av energisektorn har fortskridit i mycket långsam takt under 2001 till följd av att den planerade översynen av den rättsliga ramen försenats. Dessa förseningar har förhindrat såväl en förbättring av energieffektiviteten som privatiseringsförberedelserna. Vad kärnenergi beträffar måste Bulgarien respektera avvecklingsåtagandena enligt samförståndsavtalet och säkerställa en hög kärnsäkerhetsnivå.

När det gäller rättsliga och inrikes frågor har ytterligare framsteg gjorts på de flesta områden i fråga om lagstiftning, medan framstegen när det gäller att förstärka den offentliga förvaltningens förmåga inte har varit tillräckliga. Vissa framsteg har gjorts när det gäller kontrollen av de yttre gränserna men det finns fortfarande rum för förbättringar, i synnerhet av samarbetet mellan olika myndigheter.

På utrikespolitikens område fortsätter Bulgarien att uppnå goda resultat. Landet fortsätter att i avsevärd grad bidra till stabiliteten i regionen och att arbeta för en liberalisering av handeln med gemenskapen och dess förmånsbehandlade handelspartner.

Vad gäller tull och beskattning kommer Bulgarien att behöva utveckla IT-system som möjliggör informationsutbyte med gemenskapen.

Ytterligare framsteg har gjorts i fråga om att stärka den finansiella kontrollen och förbättra förvaltningen och kontrollen av offentliga utgifter. Detta arbete bör fortsätta.

Vissa framsteg kan noteras när det gäller inrättandet av de institutioner som behövs för genomförandet av gemenskapens regelverk och när det gäller reformen av den offentliga förvaltningen, men den bulgariska förvaltningens förmåga är fortfarande begränsad. Framstegen måste fortsätta i stadig takt och de nödvändiga resurserna måste anslås för att Bulgarien skall kunna klara de kommande utmaningarna. Ytterligare insatser krävs också när det gäller att skapa den administrativa förmåga

som behövs för att garantera en sund, effektiv och kontrollerbar förvaltning av EG-medlen.

Medan arbetet rörande den offentliga förvaltningen går framåt, är det oroväckande att arbetet med att förbereda rättsväsendet för kontrollen av att gemenskapens regelverk efterlevs går så långsamt. Reformen av rättsväsendet bör påskyndas väsentligt.

Bulgarien har delvis genomfört alla prioriteringar på kort sikt avseende gemenskapens regelverk som anges i partnerskapet för anslutning och har beträffande alla dessa gjort framsteg i förhållande till fjolåret. När det gäller den offentliga förvaltningens förmåga har Bulgarien gjort framsteg med prioriteringarna, med undantag för den prioritering som gäller förstärkande av rättsväsendet, där få framsteg gjorts. Genomförandet av den nyligen antagna strategin för reform av rättsväsendet torde komma att få en avgörande betydelse. Bulgarien har börjat åtgärda största delen av prioriteringarna på medellång sikt i partnerskapet.

Cypern

Cypern fortsätter att uppfylla de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn. Ytterligare ansträngningar har gjorts för att förbereda förvaltningen för att verka inom EU, och myndigheternas resultat när det gäller demokrati och mänskliga rättigheter är fortfarande allmänt sett goda.

Cypern är en fungerande marknadsekonomi som bör kunna hantera konkurrens och marknadskrafter inom unionen.

Den makroekonomiska situationen är fortsatt stabil med hög BNP-tillväxt, låg inflation och låg arbetslöshet. Genom den plan för budgetkonsolidering som antogs 1999 håller nu vissa allvarliga strukturella brister i de offentliga finanserna på att åtgärdas på ett framgångsrikt sätt. Framsteg har gjorts i fråga om strukturreformer, bland annat inom finanssektorn, på miljöområdet och inom hälso- och sjukvården. Både finanssektorn och kapitalmarknaden har tagit viktiga steg i riktning mot en högre grad av liberalisering.

Underskottet i bytesbalansen har dock ökat avsevärt. Den länge emotsedda liberaliseringen av finanssektorn och kapitalmarknaden medför nya utmaningar för ekonomin. De cypriotiska myndigheterna bör se till att det utövas en korrekt och enhetlig tillsyn över finanssektorn, inbegripet den kooperativa banksektorn. I de fall då prisregleringar förekommer bör en mer marknadsbaserad strategi antas. Cypern måste fortsätta att förbereda den privata sektorn för de inre marknadsförhållanden som integreringen i EU kommer att medföra, genom att öppna nyckelsektorer för utländsk konkurrens.

Under den period som omfattas av rapporten har Cypern gjort avsevärda framsteg i fråga om olika delar av gemenskapens regelverk och har fortsatt att anpassa lagstiftning och att inrätta och förbättra de nödvändiga administrativa institutionerna i stadig takt. Anpassningsprocessen har gradvis accelererats. Ett betydande antal lagar återstår dock att anta.

Under det gångna året har framsteg gjorts i viktiga frågor som rör den inre marknaden. När det gäller *fri rörlighet för varor* har antagandet av EN-standarder påskyndats och ny lagstiftning utfärdats för olika sektorer. Det behövs dock fortsatt betydande insatser för att införliva och genomföra gemenskapens regelverk, särskilt när det gäller ramlagen rörande principerna om den nya metoden och helhetsmetoden och efterföljande förordningar om införlivande av direktiven enligt den nya metoden. Vidare bör en övergripande strategi för bättre samordning av de myndigheter som ansvarar för marknadsövervakningen utvecklas. Även om Cypern har vidtagit vissa åtgärder för att undanröja bestämmelser som är oförenliga med gemenskapens regelverk på området för *fri rörlighet för personer*, särskilt när det gäller samordning av systemen för social trygghet, återstår fortfarande ett omfattande lagstiftningsarbete före anslutningen. I fråga om *finansiella tjänster* är framstegen i fråga om lagstiftningen goda och nivån på tillsynen förefaller över lag vara tillfredsställande. Särskild vikt bör fästas vid omstruktureringen av den kooperativa banksektorn. Liberaliseringen av *kapitalrörelser* har fortgått, och detta arbete bör fortsätta för att marknaderna skall kunna fungera väl vid anslutningen. Betydande åtgärder för att bekämpa penningtvätt har vidtagits t.ex. genom att tillämpningsområdet för den relevanta lagstiftningen utvidgats till att omfatta även jurister och bokförare. Cypern har också skärpt sina åtgärder för identifiering av kontoinnehavare och rapportering av transaktioner i enlighet med rekommendationer från olika internationella forum. Harmoniseringsprocessen bör påskyndas när det gäller *immateriella rättigheter och industriellt rättsskydd*. Det bör ses till att reglerna för statligt stöd faktiskt tillämpas och efterlevs bland annat genom anpassning av befintliga stödsystem, i synnerhet skattesystemet för offshoresektorn.

På *jordbruksområdet* har arbetet delvis varit framgångsrikt, men det återstår viktiga beståndsdelar och mekanismer i gemenskapens regelverk som ännu inte har börjat tillämpas, särskilt i fråga om organisationen av den gemensamma marknaden samt den veterinära och den fytosanitära sektorn.

Inom *fiskesektorn* har förstärkningen av den administrativa förmågan fortsatt. Ytterligare framsteg krävs när det gäller den befintliga och den planerade organisationen av fiskeflottan under cypriotisk flagg. Avsevärda framsteg har gjorts inom nästan alla sektorer av *transportpolitiken* och särskilt då beträffande sjötransport, där säkerhetskontrollerna har förbättrats. Tillsynen över klassificeringssällskapens arbete bör förbättras.

De ansträngningar som gjorts och de initiativ som tagits för att ytterligare anpassa *skattelagstiftningen* till gemenskapens regelverk, t.ex. genom den planerade skattereformen, är visserligen lovvärda, men farhågor kvarstår beträffande harmoniseringen av den indirekta beskattningen och det särskilda systemet för direkt beskattning av offshoreföretag.

På *telekommunikationsområdet* har antagandet av lagstiftning och beredningen av sekundärrättsakter för införlivande av viktiga delar av gemenskapens regelverk avsevärt fördröjts.

På *miljöområdet* kan goda framsteg rapporteras. Cypern har fortsatt med harmoniseringsåtgärderna i fråga om både anpassning av lagstiftningen och förstärkning av den administrativa förmågan. Särskild uppmärksamhet bör nu ägnas genomförandet och kontrollen av efterlevnaden.

Beträffande *rättsliga och inrikes frågor* har framsteg gjorts i synnerhet i fråga om gränskontroll, migration och bekämpning av korruption och bedrägerier. När det gäller asyl har den administrativa förmågan visserligen stärkts i och med att en flyktingmyndighet inrättats, men beträffande lagstiftningen kan inga framsteg rapporteras. Mot bakgrund av det ökande antalet asylansökningar bör anpassningen påskyndas, i synnerhet när det gäller villkor för ansökan och inrättandet av en oberoende myndighet för överklaganden.

Cypern har gjort avsevärda framsteg på *tullområdet*. Det återstår endast några få områden där anpassningen ännu inte är slutförd, bland annat temporär import, tullförfaranden med ekonomisk verkan samt kulturföremål.

Cypern har ett sunt system för *finansiell kontroll* som överensstämmer med europeiska normer. Åtgärder bör vidtas med avseende på internkontrollen av intäkter och en korrekt förvaltning av stödet inför anslutningen och av strukturfonderna.

Under det gångna året har Cypern fortsatt sina ansträngningar att ytterligare stärka *den offentliga förvaltningens förmåga*. Utbildningsprogram har anordnats inom olika sektorer, till exempel beträffande samordning av systemen för social trygghet, sjösäkerhet och rättsliga och inrikes frågor. Mer personal har anställts inom nyckelområden såsom finansiella tjänster, bolagsrätt, veterinära och fytosanitära frågor, fiske, transport, beskattning, socialpolitik och sysselsättning, telekommunikation, miljö samt rättsliga och inrikes frågor. Detta har gjort det möjligt för Cypern att stärka systemen för marknadsövervakning på området för fri rörlighet för varor, förbättra tillsynen över finansiella tjänster, förbättra inspektionsförfarandena på det veterinära och det fytosanitära området och stärka yrkesinspektionerna.

Nya administrativa strukturer har inrättats för att gemenskapens regelverk skall kunna tillämpas effektivt. Bland dessa kan nämnas en myndighet för lösande av tvister i enlighet med vad som anges i direktivet om gränsöverskridande kapitalöverföringar, en myndighet för kontroll av statligt stöd, en ny enhet vid vägtransportministeriet som skall handha frågor rörande marknadstillträde, ett statistikråd, en särskild tjänstemannagrupp som i detalj skall undersöka den nya centrala förvaltningsorganisationen med avseende på likabehandling av män och kvinnor samt en flyktingmyndighet. I ytterligare ett antal fall har befogenheterna hos de befintliga tillsynsorganen utökats, exempelvis för värdepapperskommissionen, enheten för bekämpning av penningtvätt (MOKAS) och kommissionen för konkurrensskydd. Det finns även planer på att inrätta ett nytt organ på läkemedelsområdet (kommittén för priskontroll av läkemedel). På tullområdet har Cypern nyligen börjat införa en uppdaterad version av IT-systemet, som möjliggör datoriserat informationsutbyte med gemenskapen.

Den administrativa infrastrukturen för standardisering och certifiering bör stärkas framöver för att den fria rörligheten för varor skall underlättas. Det krävs ytterligare insatser för att förbättra kapaciteten att se till att immateriella rättigheter respekteras, i synnerhet med avseende på gränskontroll och bekämpning av pirattillverkning och varumärkesförfalskning. Även om framsteg har gjorts beträffande både konkurrensbegränsande samverkan och statligt stöd, bör infrastrukturen och personalen förstärkas och det tämligen svaga resultatet när det gäller kontroll av att lagstiftningen mot konkurrensbegränsande samverkan efterlevs bör förbättras. På beskattningsområdet bör Cypern utveckla IT-systemen för att möjliggöra elektroniskt

datautbyte med gemenskapen och dess medlemsstater. Efter det emotsedda inrättandet av den oberoende regleringsmyndigheten för telekommunikationssektorn bör denna nyinrättade myndighet nu kunna inleda sitt arbete. På området för rättsliga och inrikes frågor är det absolut nödvändigt att modernisera gränsförvaltningen. Ytterligare insatser krävs också när det gäller att skapa den administrativa förmåga som behövs för att garantera en sund, effektiv och kontrollerbar förvaltning av EG-medlen.

Över lag har Cypern redan till stor del den administrativa förmåga som krävs för att genomföra de olika delarna av gemenskapens regelverk.

Under det gångna året har Cypern genomfört prioriteringarna på kort sikt i sitt partnerskap för anslutning när det gäller fri rörlighet för kapital, miljö och finansiell kontroll. På de flesta andra områden har prioriteringarna delvis genomförts. Cypern har fortsatt att göra framsteg vad gäller prioriteringarna på medellång sikt i partnerskapet och har delvis genomfört ett antal av dem. Detta gäller bland annat rättsliga och inrikes frågor, regionalpolitik och samordning av strukturinstrument samt frågor i anslutning till den inre marknaden.

Tjeckien

Kommissionen drog i sitt yttrande från 1997 slutsatsen att Tjeckien uppfyllde de politiska kriterierna. Sedan dess har landet gjort avsevärda framsteg när det gäller att ytterligare befästa och fördjupa stabiliteten hos de institutioner som garanterar demokrati, rättssäkerhet, mänskliga rättigheter och respekt för och skydd av minoriteter. Ansträngningarna i denna riktning har fortsatt under det gångna året. Tjeckien fortsätter att uppfylla de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn.

Regeringen har även vidtagit åtgärder för att förbättra den centrala och regionala förvaltningen. Det är emellertid beklagligt att Tjeckien ännu inte har någon lag om offentlig anställning för sin offentliga förvaltning, vilket är en viktig förutsättning för oberoende, professionalism och stabilitet.

Takten i reformeringen av rättsväsendet har ökat avsevärt. Goda framsteg har gjorts i arbetet på det civilrättsliga området, medan ansträngningarna fortsätter beträffande straffrätten, domstolarnas organisation och domstolsväsendets oberoende. Bland annat har en långtgående revidering av lagen om rättegång i brottmål antagits i syfte att öka förmågan att effektivt undersöka fall och dra dem inför rätta.

Vissa ytterligare åtgärder för att bekämpa korruption och ekonomisk brottslighet har vidtagits. Korruption och ekonomisk brottslighet ger inte desto mindre fortsatt anledning till allvarliga farhågor, vilket bekräftas av en regeringsrapport i vilken de politiska krafterna uppmanas att ge sitt stöd för att råda bot på detta problem.

Tjeckien har befäst sin interna institutionella ram på människorättsområdet. Ytterligare insatser behövs dock för att stärka bekämpningen av den fortsatt pågående handeln med kvinnor och barn.

Den tjeckiska regeringen har gjort avsevärda ansträngningar vad beträffar romer och andra minoriteter. Ytterligare åtgärder för att bekämpa den utbredda diskrimineringen

behövs dock, i linje med regeringens politik för romerna som fastlades i juni 2000. Centralförvaltningen bör se till att förvaltningen på alla nivåer, även regionalt och lokalt, till fullo iakttar och genomför gällande lagstiftning om minoriteters rättigheter och att de ekonomiska medel som krävs för detta finns tillgängliga.

Vissa framsteg har gjorts när det gäller prioriteringarna i partnerskapet för anslutning, även om ytterligare åtgärder fortfarande är nödvändiga. Regeringen har för parlamentet lagt fram ett förslag till *lag om offentlig anställning* som dock ännu inte har antagits, varför genomförandet av den omfattande reformen ännu inte har påbörjats. Fortsatta, uppmuntrande framsteg har gjorts beträffande *reformen av rättsväsendet*. Åtgärderna i regeringens resolution 1997 rörande *romerna* har till största delen vidtagits och regeringen har antagit en långsiktig politik avseende romerna. Arbetet med att genomföra åtgärder mot diskriminering måste dock fortsätta.

Tjeckien är en fungerande marknadsekonomi. Förutsatt att framstegen när det gäller en budgetkonsolidering på medellång sikt fortsätter och genomförandet av strukturreformerna fullföljs, bör landet inom en nära framtid kunna hantera konkurrens och marknadskrafter inom unionen.

Det makroekonomiska utfallet har över lag förbättrats. Tillväxten har tagit fart igen och dessutom breddats, samtidigt som de positiva resultaten vad gäller inflation har kunnat upprätthållas. Ansträngningar görs nu för att öka insynen i den offentliga sektorns räkenskaper. Fortsatt höga nivåer på de inhemska och i synnerhet på de utländska investeringarna har givit upphov till betydande omstrukturering och en hög produktivitetstillväxt inom företagssektorn. Omstruktureringen av banker har gått framåt och privatiseringen av banksektorn är slutförd.

Underskottet i bytesbalansen har dock ökat och budgetunderskottet har blivit väsentligt större till följd av engångskostnader i samband med övergången och en därmed sammanhängande cyklisk effekt. Stabilitet i de offentliga finanserna på medellång sikt har dessutom ännu inte kunnat säkerställas. Fortsatta förbättringar av den rättsliga ramen för marknadstillträde och utträde från marknaden och ett kraftfullt genomförande av bestämmelserna om tillsyn inom finanssektorn är av största vikt. Myndigheterna bör återuppta arbetet med att avveckla osäkra lån efter omstruktureringen av banksektorn. Arbetet med att privatisera eller omstrukturera de återstående stora statsägda företagen bör aktivt fortgå i syfte att stärka företagsledningsförmågan och effektiviteten.

Tjeckien har fortsatt att göra viktiga framsteg beträffande ett stort antal kapitel i gemenskapens regelverk. Det krävs dock ytterligare insatser på många områden. Framsteg har också gjorts när det gäller att stärka den offentliga förvaltningens förmåga, även om ansträngningarna har hämmats av att det saknas en rättslig ram för den offentliga förvaltningen.

Anpassningen till *den inre marknaden* är överlag långt framskriden även om vissa luckor kvarstår. Beträffande fri rörlighet för varor har framsteg gjorts (förutom i fråga om offentlig upphandling), och de organ som ansvarar för standarder och certifiering fortsätter att fungera väl. I fråga om fri rörlighet för personer bör införlivandet påskyndas, särskilt beträffande ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet. När det gäller fri rörlighet för tjänster bör anpassningen till gemenskapens regelverk rörande finansiella tjänster fortsätta. Värdepapperskommissionens förmåga har förstärkts, men

stärkta regleringsbefogenheter skulle behövas för att förbättra tillsynen över finansiella tjänster. Beträffande fri rörlighet för kapital finns det fortfarande anonyma konton som bör avslutas.

På *konkurrensområdet* överensstämmer lagstiftningen nu till stor del med gemenskapens regelverk, och resultatet när det gäller att kontrollera att lagstiftningen om konkurrensbegränsande samverkan och statligt stöd efterlevs är tämligen goda. Beträffande det sistnämnda krävs prov på en strikt och öppen kontroll av efterlevnaden inom stålsektorn och finanssektorn. Byrån för skydd av ekonomisk konkurrens har som helhet betraktad tillräckligt mycket personal med lämplig utbildning. På *bolagsrättens* område överensstämmer lagstiftningen i hög grad med gemenskapens regelverk, men de behöriga myndigheterna på området immateriella rättigheter, exempelvis tullmyndigheterna, polisen, domstolarna och handelsinspektionen, bör få sin övervakningsförmåga och sin förmåga att kontrollera efterlevnaden förstärkt.

Vad gäller *den ekonomiska och monetära unionen* har en betydande del av gemenskapens regelverk antagits, men det krävs ytterligare åtgärder för att slutföra anpassningen i fråga om centralbankens oberoende. Beträffande *beskattning* har endast begränsade framsteg gjorts och ett antal viktiga frågor återstår rörande tillnärmningen av mervärdes- och punktskattesatser. Mer konkreta framsteg behövs även för att det skall finnas en välfungerande och effektiv skatteförvaltning vid anslutningen.

Den senaste tiden har framstegen på *telekommunikationsområdet* varit små, men anpassningen är ändå på det hela taget tillfredsställande. De tekniska förutsättningarna för den planerade liberaliseringen bör skapas. Avsevärda förbättringar har gjorts avseende anpassningen av lagstiftningen om politiken på det audiovisuella området.

Ytterligare framsteg har gjorts beträffande *politiken inom olika sektorer*. På transportområdet har anpassningen av lagstiftningen om vägtransport fortsatt och Tjeckien har blivit medlem av de gemensamma luftfartsmyndigheterna (JAA). Inom järnvägssektorn har dock inga större framsteg gjorts. På energiområdet har avsevärda framsteg gjorts när det gäller att förbereda deltagandet i den inre energimarknaden för elektricitet och gas. Beträffande industripolitiken behövs det nu förnyade ansträngningar för att driva omstruktureringen av företag vidare.

På området *ekonomisk och social sammanhållning* har framstegen med införlivandet av regelverket fortsatt. Vad beträffar sysselsättning och sociala frågor har anpassningen framskridit i fråga om likabehandling, arbetsrätt samt hälsa och säkerhet på arbetsplatsen. På det regionalpolitiska området har den rättsliga ramen för det kommande genomförandet av strukturfonderna kompletterats ytterligare. Det krävs dock ytterligare insatser för att se till att de ansvariga förvaltningsorganen är fullt funktionsdugliga, har en utbildad personal och är väl samordnade så att de är redo att börja genomföra strukturfonderna vid anslutningen.

På *jordbruksområdet* har framstegen varit goda i fråga om den fytosanitära lagstiftningen. Anpassningen bör dock fortsätta beträffande samtliga frågor på detta vidsträckta område av gemenskapspolitiken, exempelvis beträffande veterinära frågor. Arbetet med inrättandet av den statliga fonden för interventioner på jordbruksmarknaden har varit framgångsrikt men ytterligare insatser behövs, särskilt i samband med omorganisationen av jordbruksministeriet.

Goda framsteg har uppnåtts när det gäller införlivandet av regelverket på *miljöområdet*. I synnerhet antagandet av lagen om miljökonsekvensbedömning utgör ett viktigt framsteg. Samordningen mellan behöriga regeringsorgan bör förbättras, varvid det särskilt bör beaktas vilka följder den pågående decentraliseringsprocessen kan komma att få.

På området för *rättsliga och inrikes frågor* har framsteg gjorts, särskilt genom anpassning av viseringspolitiken och migrationspolitiken och förstärkning av den rättsliga ramen för det polisiära och rättsliga samarbetet. Antagandet av en väl genomtänkt Schengen-handlingsplan är en positiv utveckling. Mycket återstår dock att göra, i form av effektiva övervakningsstrategier och organisatoriska åtgärder, för att regeringens handlingsplaner för bekämpning av organiserad brottslighet och ekonomisk brottslighet skall kunna genomföras. När det gäller gränskontroll har kontrollerna vid de officiella gränsövergångarna visserligen förbättrats, men betydande svårigheter kvarstår när det gäller att hindra olagliga invandrare från att ta sig in i landet, särskilt via den gröna gränsen med Slovakien.

En hög grad av förenlighet med gemenskapens regelverk på *tullområdet* har uppnåtts - även om den reviderade tullagen ännu inte har antagits - och den operativa kapaciteten har förbättrats. Inte desto mindre bör arbetet fortsätta så att det vid anslutningen finns fungerande IT-system som är kompatibla med gemenskapens system.

När det gäller *finansiell kontroll* har framsteg gjorts i fråga om anpassning av lagstiftningen om intern finansiell kontroll inom den offentliga sektorn och om externrevision, men ytterligare åtgärder krävs för att utveckla ett övergripande kontrollsystem.

Över lag håller *den offentliga förvaltningens förmåga* i Tjeckien på att förstärkas och detta arbete bör fortsätta, i synnerhet på jordbruks- och miljöområdena, inom regionalpolitiken och i fråga om gränskontroll. Ytterligare insatser krävs också när det gäller att skapa den administrativa förmåga som behövs för att garantera en sund, effektiv och kontrollerbar förvaltning av EG-medlen.

Tjeckien har börjat åtgärda merparten av prioriteringarna i partnerskapet för anslutning och har över lag gjort tillfredsställande framsteg med deras genomförande. De flesta prioriteringar på kort sikt som gäller den inre marknaden har genomförts, även om ytterligare insatser krävs på vissa områden. Framstegen i fråga om beskattning har varit begränsade. Prioriteringarna rörande jordbruket, miljön och rättsliga och inrikes affärer har delvis genomförts.

De prioriteringar på medellång sikt som rör den inre marknaden har i stor utsträckning genomförts, utom beträffande offentlig upphandling. Prioriteringarna på medellång sikt rörande den ekonomiska och monetära unionen samt beskattning har inte genomförts. Vissa framsteg har gjorts i fråga om prioriteringarna på medellång sikt för övriga områden, som i de flesta fall har genomförts till viss del.

Estland

Kommissionen drog i sitt yttrande från 1997 slutsatsen att Estland uppfyllde de politiska kriterierna. Sedan dess har landet gjort avsevärda framsteg när det gäller att ytterligare befästa och fördjupa stabiliteten hos de institutioner som garanterar demokrati, rättssäkerhet, mänskliga rättigheter och respekt för och skydd av minoriteter. Ansträngningarna i denna riktning har fortsatt under det gångna året. Estland fortsätter att uppfylla de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn.

Framsteg har gjorts i fråga om moderniseringen av den offentliga förvaltningen genom övergång till ett mer resultatbaserat system och genom att allmänhetens tillgång till information förbättrats. Arbetet med att modernisera rättssystemet och förbättra domstolsväsendets sätt att fungera har fortsatt genom utbildning, omorganisering av domstolar och utveckling av IT-system. Estland bör dock fortsätta att genomföra reformprogrammet för den offentliga förvaltningen, särskilt i syfte att öka öppenheten beträffande personalfrågor och förbättra samordningen mellan olika organ. Vad rättssystemet beträffar bör Estland fortsatt förbättra effektiviteten i domstolarnas handläggning av ärenden och samtidigt förbättra kvaliteten på domstolens avgöranden och kontrollen av att avgörandena efterlevs. Medborgarnas tillgång till rättslig prövning bör också förbättras, i synnerhet genom att tillgången till rättshjälp utvidgas.

Estland har fortsatt att göra framsteg när det gäller genomförandet av konkreta åtgärder för integrering av icke-medborgare. Ett viktigt framsteg utgörs av stärkandet av den administrativa förmågan hos justitiekanslersämbetet, inbegripet inrättandet av lokala kanslier i nordöstra delen av landet. Estland bör upprätthålla takten i integrationsprocessen. Detta inbegriper att effektivisera naturaliseringsprocessen, att tillhandahålla språkutbildning och att höja medvetenheten om denna fråga hos alla grupper i det estniska samhället. Estland bör se till att det vid genomförandet av språklagstiftningen tas hänsyn till principerna om legitimt allmänintresse och proportionalitet, Estlands internationella skyldigheter och Europaavtalet.

Estland fortsätter att åtgärda de prioriteringar på kort sikt och på medellång sikt som fastställs i 1999 års partnerskap för anslutning. Bland annat håller Estland på att genomföra konkreta åtgärder för integrering av icke-medborgare, såsom tillhandahållande av språkutbildning för icke-estnisktalande. För att de prioriterade målen skall kunna nås kommer det framöver att krävas fortsatta ansträngningar och ett kontinuerligt tillskott av finansiella resurser, så att man kan bygga vidare på det uppmuntrande arbete som redan uträttats.

Estland är en fungerande marknadsekonomi. Förutsatt att reformprogrammet drivs vidare och genomförs till fullo, bör landet inom en nära framtid kunna hantera konkurrens och marknadskrafter inom unionen.

Tillväxten i Estland är ånyo stark och ytterligare framsteg har gjorts när det gäller att förbättra det makroekonomiska utfallet och stärka den makroekonomiska stabiliteten, omstrukturera företagssektorn och genomföra strukturreformer inom den allmännyttiga sektorn och energisektorn. Pensionsreformen har antagits. De rättsliga och institutionella ramarna har upprättats och kontrollen av att lagarna efterlevs är i stort sett tillfredsställande.

Underskottet i bytesbalansen är emellertid fortfarande stort. Arbetsmarknaden är ytterst segmenterad, vilket leder till hög arbetslöshet samtidigt som det råder brist på arbetskraft. Initiativ till att förbättra arbetsmarknadens förmåga att anpassa sig till den

ekonomiska tillväxten, med tonvikten lagd vid utbildning och rörlighet, bör utvecklas. Omstruktureringen av oljeskifferindustrin har nyligen inletts och bör påskyndas. Även om bristande faktisk efterfrågan på mark i landsbygdsområden delvis utgör ett hinder, skulle fastighetsmarknaden gynnas av att fastighetsregistreringen påskyndades. Estland måste fortsatt lägga särskild vikt vid finanspolitiken, också för att hålla underskottet i bytesbalansen på en hållbar nivå.

Estland har sammantaget fortsatt att göra goda framsteg när det gäller både antagandet och genomförandet av gemenskapens regelverk. När det gäller förmågan att genomföra regelverket och se till att det verkligen efterlevs har Estland redan merparten av de nödvändiga institutionerna på plats. Dessa institutioner behöver stärkas ytterligare, och inom vissa sektorer krävs det fortsatta ansträngningar för att vidareutveckla den offentliga förvaltningens förmåga.

När det gäller *den inre marknaden* har framsteg gjorts beträffande *fri rörlighet för varor*, i och med att lagstiftningen om offentlig upphandling anpassats och normer antagits, men lagstiftningen inom olika sektorer behöver fortfarande harmoniseras. Beträffande *fri rörlighet för personer* har ny lagstiftning antagits om ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet. Inom *konkurrenspolitiken* har ytterligare anpassning ägt rum och lagstiftningen överensstämmer nu i stort sett med gemenskapens regelverk beträffande konkurrensbegränsande samverkan och statligt stöd. Vad beträffar *konsumentskydd och hälsoskydd* har goda framsteg gjorts i anpassningen av lagstiftningen till gemenskapens regelverk. På områdena *frihet att tillhandahålla tjänster*, *fri rörlighet för kapital* och *bolagsrätt*, där arbetet enligt fjolårets rapport redan var långt framskridet, har ytterligare framsteg gjorts i fråga om anpassningen till regelverket. Bekämpning av pirattillverkning och kontroll av varumärkesförfalskade varor måste dock uppmärksammas även framöver.

På *jordbruksområdet* har åtgärder vidtagits som är viktiga när det gäller att förbereda den gemensamma jordbrukspolitiken; bland annat har Sapard-organet ackrediterats till viss del. Även inom den fytosanitära sektorn har framsteg gjorts. Mycket återstår dock ännu att göra särskilt på veterinärområdet. Att höja kvalitetsnormerna för livsmedel till EU:s nivå är fortfarande en viktig uppgift. Inom *fiskesektorn* har de administrativa strukturerna omorganiserats, och arbetet med att inrätta kontrollsystemet för fartyg har fortsatt. Ytterligare insatser krävs dock, i synnerhet när det gäller att utveckla fiskefartygsregistret, marknadspolitiken och att skapa den rättsliga ramen för gemenskapens strukturstöd. Inspektionskapaciteten bör förstärkas.

Inom *transportpolitiken* har Estland fortsatt att göra framsteg både med anpassningen och genomförandet av lagstiftningen. Den nödvändiga separata redovisningen liksom uppgifterna för tillsynsorganet på järnvägsområdet bör klargöras. På *energiområdet* har framstegen varit begränsade. På detta område krävs ansträngningar särskilt beträffande marknaden för elektricitet. Estland bör också vidareutveckla sina administrativa strukturer och förstärka tillsynsmyndigheten för energimarknaden.

På området för *socialpolitik och sysselsättning* har Estland gjort goda framsteg beträffande införlivandet. Däremot krävs det ytterligare ansträngningar beträffande genomförandet. Likaså bör den sociala dialogen aktivt främjas. Företagsklimatet är fortfarande gynnsamt för utvecklingen av *små och medelstora företag*. Beträffande *regionalpolitiken* har vissa framsteg gjorts. Estland behöver dock öka takten avsevärt i

förberedandet av den offentliga förvaltningens förmåga att tillämpa gemenskapens regionalpolitik efter anslutningen.

Inom *vetenskap och teknologi* samt *utbildning och yrkesutbildning* fortsätter Estland att delta i de relevanta gemenskapsprogrammen. Beträffande *telekommunikation och informationsteknik* samt *kultur och politiken på det audiovisuella området* har anpassningen av lagstiftningen till stora delar slutförts.

På *miljöområdet* har ytterligare framsteg gjorts när det gäller både anpassning och genomförande av lagstiftningen. Estland bör fortsätta detta arbete och förstärka den administrativa förmågan, särskilt på lokal nivå. Även kontrollen av att miljölagstiftningen efterlevs bör förbättras.

Estland har gjort ytterligare framsteg beträffande *rättsliga och inrikes frågor*, bland annat genom antagandet av en ny strafflag. Arbetet med att se till att lagstiftningen genomförs, förbättra den interna samordningen och utvidga samarbetet med externa organisationer bör fortsätta. Särskild vikt bör fästas vid att förstärka förmågan att bekämpa organiserad brottslighet, däribland narkotikahandel.

På *beskattningsområdet* har framsteg gjorts i anpassningen av mervärdes- och punktskattesatser. Detta arbete bör fortsätta. När det gäller *tullunion* har Estland infört en ny tullkodex. Behovet av att anpassa och faktiskt genomföra tullar och tullrelaterade åtgärder kvarstår dock. Betydande ansträngningar krävs fortfarande för att utveckla den administrativa och operativa kapaciteten att genomföra gemenskapens regelverk. Estland måste se till samtrafik är möjlig mellan landets IT-system på skatte- och tullområdena och gemenskapens motsvarande system.

Beträffande *yttre förbindelser* har Estland gjort betydande framsteg men måste fortsätta att anpassa sin lagstiftning. På *den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitikens* område har Estland fortsatt att anpassa sin utrikespolitik till EU:s och har på ett konstruktivt sätt medverkat inom ramen för GUSP.

På området för *finansiell kontroll* har ytterligare framsteg gjorts i fråga om att genomföra den interna finansiella kontrollen, och detta arbete måste nu slutföras. Behovet av att införa lagstiftning om extern finansiell kontroll kvarstår.

Vid en övergripande granskning av alla sektorer finns anledning att än en gång peka på Estlands framsteg när det gäller att utveckla *den offentliga förvaltningens förmåga*. Estland har fortsatt att vidta åtgärder för att förbättra genomförandet av gemenskapens regelverk och på ett effektivt sätt kontrollera att reglerna efterlevs, och det bör erkännas att detta arbete ofta är svårare och mera kostsamt och tidskrävande än införlivandet av lagstiftning. Såsom framgår ovan inbegriper de framsteg som gjorts bland annat inrättande av en samlad finanskontrollmyndighet, ackreditering av Sapard-organet, omorganisation av fiskeriförvaltningen, sammanslagning av stiftelser för företagsstöd samt inrättande av avdelningar för finansiell kontroll vid ministerierna. Områden som bör ägnas ytterligare uppmärksamhet är bland annat omorganiseringen av marknadsövervakningssystemet och den förstärkta kampen mot pirattillverkade och varumärkesförfalskade varor, förberedelserna för den gemensamma jordbrukspolitiken samt förbättringen av kvaliteten på livsmedel. Det behövs också ökade insatser när det gäller uppfyllandet av krav och kontroll av efterlevnaden på miljöområdet, förberedelser för gemenskapens strukturfonder, bättre samordning mellan de

rättsvårdande organen och utveckling av tillräcklig operativ kapacitet att genomföra gemenskapens regelverk på tullområdet. Ytterligare insatser krävs också när det gäller att skapa den administrativa förmåga som behövs för att garantera en sund, effektiv och kontrollerbar förvaltning av EG-medlen.

Estland har fortsatt att åtgärda olika aspekter av samtliga prioriteringar på kort sikt i 1999 års partnerskap för anslutning. Estland har nu även tagit itu med många aspekter av prioriteringarna på medellång sikt, däribland prioriteringar rörande den inre marknaden, jordbruk, fiske, transport, sysselsättning och sociala frågor, miljö samt rättsliga och inrikes frågor.

Ungern

Kommissionen drog i sitt yttrande från 1997 slutsatsen att Ungern uppfyllde de politiska kriterierna. Sedan dess har landet gjort avsevärda framsteg när det gäller att ytterligare befästa och fördjupa stabiliteten hos de institutioner som garanterar demokrati, rättssäkerhet, mänskliga rättigheter och respekt för och skydd av minoriteter. Ansträngningarna i denna riktning har fortsatt under det gångna året. Ungern fortsätter att uppfylla de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn.

När det gäller reformen av den offentliga förvaltningen har framsteg gjorts i och med inrättandet av en ny rättslig ram som ökar förvaltningens ansvarighet och effektivitet. Vidare har högre löner och bättre karriärmöjligheter gjort offentlig anställning mer attraktiv. Ansträngningarna fortsätter på yrkesutbildningsområdet, som har blivit ett viktigt inslag i karriärstrukturen.

Inom rättsväsendet har domstolarnas effektivitet sammantaget förbättrats efter det att ytterligare åtgärder vidtagits för institutionell uppbyggnad, särskilt avseende modernisering av IT-system, procedurer, fortutbildning och ny personal. Den fortsatta överbelastningen av Högsta domstolen minskar dock dess möjligheter att ge juridisk vägledning åt domstolar i lägre instans och att förenhetliga domstolarnas praxis. De knappa budgetmedlen gör det svårt att genomföra de återstående delarna av reformen av rättsväsendet.

Bekämpning av korruption står fortfarande högt på den politiska dagordningen och ny lagstiftning om deklarering av tillgångar och strängare påföljder har antagits för att åtgärda denna fråga. Korruptionen utgör dock fortsatt ett problem, och de nya åtgärderna bör genomföras snabbt om de skall kunna göra kampen mer effektiv.

När det gäller mänskliga rättigheter och friheter kan framsteg rapporteras på asylområdet, där situationen förbättrats väsentligt tack vare snabbare och bättre förfaranden och lämpligare mottagningslokaler. Det finns dock behov av att ta itu med polisens uppträdande, särskilt när det gäller rapporterade fall av misshandel. När det gäller public service-medier bör problemet med styrelsernas sammansättning lösas.

Nya politiska instrument och åtgärder har antagits beträffande den romska minoriteten. Denna process har åtföljts av en betydande ökning av budgetanslagen för det fortsatta genomförandet av det handlingsprogram på medellång sikt som antogs av regeringen 1999. Stödåtgärderna under 2001 var huvudsakligen inriktade på utbildning,

sysselsättning, socialpolitik, rättsskydd och kultur. I detta sammanhang kommer det att vara viktigt att intensifiera ansträngningarna för att bekämpa den utbredda diskrimineringen och att till fullo genomföra den redan befintliga lagstiftningen och se till att den efterlevs. Den romska minoriteten bör också ges möjlighet att delta mer aktivt i det offentliga livet.

Ungern har genomfört prioriteringarna på kort och medellång sikt i 1999 års partnerskap för anslutning när det gäller det fortsatta genomförandet av handlingsprogrammet på medellång sikt för romerna och ökningen av budgetanslagen för detta ändamål och även när det gäller den fortsatta reformeringen av den offentliga förvaltningen och av rättsväsendet.

Ungern är en fungerande marknadsekonomi. Förutsatt att reformprogrammet bibehålls i full utsträckning och genomförs konsekvent och utan avbrott, bör landet inom en nära framtid kunna hantera konkurrens och marknadskrafter inom unionen.

Den makroekonomiska situationen är fortfarande stabil med hög BNP-tillväxt som underbyggs av en ökande investeringsandel, stadigt minskande arbetslöshet och en positiv utveckling av bytesbalansen. Omstruktureringen av järnvägssektorn har fortsatt genom en omfattande räddningsaktion och skuldomläggning. En mera ändamålsenlig penning- och valutapolitisk ram har antagits, vilken bidrar till lägre inflation.

Finanspolitiken har emellertid blivit expansiv under 2001. Mot bakgrund av den bristande insynen i praxis på det finanspolitiska området under senare tid samt osäkerheten över den fortsatta reformeringen av pensionssystemet och förseningarna i reformen av hälso- och sjukvårdssystemet har vissa farhågor väckts när det gäller den fortsatta konsolideringen av de offentliga finanserna och deras medelfristiga stabilitet. Myndigheterna kommer att behöva utöva disciplin i de offentliga finanserna för att se till att finanspolitiken understöder den nya penningpolitiska ramen och utrikesbalansen. Detta skulle bidra till att sänka inflationen. Hälso- och sjukvårdsreformen bör genomföras snabbt.

Ungern har fortsatt att göra framsteg med anpassningen och genomförandet av gemenskapens regelverk på många områden. Under den period som omfattas av rapporten har landet stadigt närmat sig den grad av administrativ förmåga som krävs för att genomföra regelverket på ett tillfredsställande sätt.

Goda framsteg har fortsatt kunnat noteras beträffande *den inre marknaden*. På detta område har största delen av gemenskapens regelverk stegvis antagits och de grundläggande administrativa strukturerna har inrättats. På området fri rörlighet för varor har anpassningsprocessen fortsatt i fråga om harmoniserad produktlagstiftning och produktlagstiftning enligt den nya metoden, och Ungern har kunnat ansöka om fullt medlemskap i de europeiska standardiseringsorganen CEN och CENELEC. Arbetet med att upprätta ett sammanhängande och heltäckande system för marknadsövervakning bör fortsätta. När det gäller offentlig upphandling bör åtgärder vidtas för slutföra anpassningen och för att se till att de gällande reglerna är öppna för insyn och att de efterlevs på alla nivåer av förvaltningen och inom alla sektorer, i synnerhet i samband med motorvägsbyggen. På tjänsteområdet har lagstiftningen för bank- och försäkringssektorerna till stora delar anpassats och tillsynsmyndigheten verkar fungera tillfredsställande. Kapitalrörelser är nästan fullständigt liberaliserade. En viktig ny lag om bekämpning av penningtvätt, som bland annat syftar till

avveckling av anonyma konton i enlighet med FATF:s (arbetsgruppen för finansiella åtgärder mot penningtvätt) rekommendationer, behandlas som bäst i parlamentet. På *bolagsrättens* område är den ungerska lagstiftningen rörande industriellt rättsskydd och immateriella rättigheter redan i stor utsträckning förenlig med gemenskapens regelverk, och Ungerns resultat i fråga om genomförandet är tämligen goda. När det gäller *konkurrenspolitik* har anpassningen till gemenskapens regelverk vad gäller såväl sakinhåll som procedurregler för kontroll av statligt stöd fortsatt. Ytterligare ansträngningar krävs för att anpassa de statliga stödordningarna, särskilt systemen för skattestöd. De organ som ansvarar för att kontrollera efterlevnaden fungerar tillfredsställande i fråga om både konkurrensbegränsande samverkan och statligt stöd.

Anpassningen av mervärdes- och punktskattesatserna har fortsatt på *beskattningsområdet*. Ändamålsenliga IT-system som möjliggör elektroniskt datautbyte med gemenskapen och medlemsstaterna har dock ännu inte utvecklats. I synnerhet på *tullområdet* har den administrativa och operativa kapaciteten förstärkts genom utbildning och modernisering av utrustningen. Ungern bör fortsätta arbetet med att göra sina IT-system kompatibla med tulldatasystemen inom gemenskapen i syfte att säkerställa samtrafikförmåga från och med anslutningen. När det gäller den *ekonomiska och monetära unionen* har centralbankens oberoende konsoliderats genom antagandet av en ny lag. I fråga om *industripolitik* och *små och medelstora företag* har Ungern gjort ytterligare framsteg genom antagandet och genomförandet av Széchenyi-planen. Omstruktureringen av den ungerska stålindustrin har gått framåt under den tid som rapporten gäller.

Betydande framsteg har också gjorts på *miljöområdet*, särskilt genom antagande av lagstiftning om miljökonsekvensbedömning, vatten, avfall, industriföreningar och riskhantering, kemikalier samt strålskydd. Den offentliga förvaltningens förmåga inom denna sektor har också förbättrats men behöver stärkas ytterligare, i synnerhet genom en tydlig uppgiftsfördelning mellan de berörda ministerierna.

På *jordbruksområdet* har framstegen under den period som rapporten täcker varit begränsade till livsmedelssäkerhets- och veterinärsektorerna, medan inspektionsförfarandena på det veterinära och det fytosanitära området fortfarande behöver förbättras. Ytterligare insatser krävs för att de nödvändiga förfarandena och strukturerna för Ungerns deltagande i den gemensamma jordbrukspolitiken skall kunna upprättas i tid. Anpassningen av lagstiftningen bör fortsätta på *transportområdet*, och det krävs fortsatt arbete för att genomföra omstruktureringen av järnvägssektorn, något som är absolut nödvändigt som förberedelse för genomförandet av gemenskapens regelverk rörande marknadstillträde. Vidare måste lämpliga institutioner inrättas för att regelverket skall kunna genomföras korrekt. Inom *energisektorn* har endast begränsade framsteg gjorts. Den rättsliga ram som krävs för Ungerns deltagande i den inre energimarknaden har ännu inte införts. På det *audiovisuella* området har inga framsteg kunnat noteras.

Betydande framsteg har gjorts i fråga om *socialpolitik och sysselsättning*, särskilt genom antagandet av den reviderade arbetslagstiftningen. När det gäller den sociala dialogen behövs det förtroendeskapande åtgärder för att främja en verklig dialog.

Inom *regionalpolitiken* har Ungern gjort goda framsteg i förberedelserna för programplaneringen av strukturfonderna och i fråga om fastställande av genomförandestrukturerna, men både den administrativa förmågan och de finansiella

och budgetära förfarandena bör förbättras ytterligare. Effektiva mekanismer för samordning mellan ministerierna bör inrättas och en ännu bredare tillämpning av partnerskapsprincipen bör säkerställas.

De framsteg som gjorts i fråga om lagstiftningen inom *telekommunikationssektorn* bör följas av lämpliga genomförandeåtgärder.

På området *rättsliga och inrikes frågor* har avsevärda framsteg gjorts i form av ytterligare anpassning till gemenskapens regelverk rörande viseringspolitik, migration och asyl. Kampen mot bedrägerier, korruption, penningtvätt och organiserad brottslighet har gjorts mer effektiv genom antagandet av ytterligare lagstiftning och genom förstärkta institutionella strukturer. I fråga om de yttre gränserna har en strategi för integrerad utveckling av gränsövergångar antagits. I Schengen-handlingsplanen tas de viktigaste punkterna i gemenskapens regelverk upp.

När det gäller *den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken* står vissa av bestämmelserna i lagen om ungerska minoriteter i grannländerna uppenbart i strid med rådande europeiska normer när det gäller skydd av minoriteter. Ungern bör därför nå en överenskommelse med grannländerna så att slutsatserna i Venedigkommissionens nyligen framlagda rapport iakttas. Lagen bör också, såsom förutses i dess artikel 27.2, anpassas till gemenskapens regelverk senast vid anslutningen, eftersom den för närvarande inte är förenlig med fördragets princip om förbud mot diskriminering.

När det gäller *finansiell kontroll* har vissa framsteg gjorts med avseende både på externrevision och på intern finansiell kontroll inom den offentliga sektorn. Dock bör både den administrativa förmågan i allmänhet och det organisatoriska oberoendet hos revisorerna inom internrevisionssektorn stärkas ytterligare. I fråga om *finansiella bestämmelser och budgetbestämmelser* bör ytterligare insatser allttjämt göras för att gemenskapens krav beträffande medfinansiering och flerårig programplanering skall kunna uppfyllas.

Ungern har på de flesta områden gjort ytterligare framsteg i arbetet med att bygga upp den offentliga förvaltningens förmåga att tillämpa gemenskapens regelverk. Ytterligare ansträngningar bör dock göras för att förbättra den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga, bland annat beträffande kontroll av statligt stöd, politiken på det audiovisuella området, marknadsövervakning, transport och jordbruk. Ytterligare insatser krävs också när det gäller att skapa den administrativa förmåga som behövs för att garantera en sund, effektiv och kontrollerbar förvaltning av EG-medlen.

Ungern har fortsatt att åtgärda prioriteringarna på kort sikt i partnerskapet för anslutning, med undantag av vissa inslag rörande jordbruksområdet, politiken på det audiovisuella området, fri rörlighet för varor och konkurrenspolitik. Ungern har vidare genomfört ett antal prioriteringar på medellång sikt exempelvis rörande socialpolitik och sysselsättning, miljö samt rättsliga och inrikes frågor (asylfrågor och viseringspolitik).

Lettland

Kommissionen drog i sitt yttrande från 1997 slutsatsen att Lettland uppfyllde de politiska kriterierna. Sedan dess har landet gjort avsevärda framsteg när det gäller att ytterligare befästa och fördjupa stabiliteten hos de institutioner som garanterar demokrati, rättssäkerhet, mänskliga rättigheter och respekt för och skydd av minoriteter. Ansträngningarna i denna riktning har fortsatt under det gångna året. Lettland fortsätter att uppfylla de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn.

Under det gångna året har regeringen fortsatt sina satsningar på reformeringen av den offentliga förvaltningen och av rättsväsendet och på kampen mot korruption. Strategidokument om reform av den offentliga förvaltningen och om förebyggande av korruption har antagits tillika med ramlagstiftning för offentliga organ, och praktiska åtgärder har vidtagits på alla dessa tre områden. Det kommer nu att krävas att takten i reformeringen av den offentliga förvaltningen upprätthålls genom att den rättsliga ramen färdigställs och en stabil offentlig förvaltning utvecklas, bland annat med hjälp av en lönereform. Parallellt härmed måste reformen av rättssystemet fortsätta, varvid särskilt vikt bör läggas vid den rättsliga ramen, vid att förkorta väntetiden för domstolarnas avgöranden och se till att avgörandena efterlevs samt vid att åtgärda frågan om häktning i avvaktan på rättegång. Arbetet för att bekämpa korruptionen, som fortfarande är ett problem, bör fortsätta inom ett brett fält med sikte på konkreta resultat.

Ytterligare ett antal viktiga åtgärder har vidtagits för att främja integreringen av icke-medborgare i det lettiska samhället, bland annat genom att förenkla naturaliseringsförfarandet och anta både ett mera genomarbetat program för social integration och den rättsliga grunden för den planerade stiftelsen för social integration. De pågående ansträngningarna för att stödja integreringen av icke-medborgare bör fortsätta genom att samtliga aspekter av det övergripande programmet för social integration genomförs, även åtgärder för att underlätta naturalisering och bygga ut utbildningen i lettiska. Lettland bör se till att språklagen genomförs på ett sätt som respekterar principerna om legitimt allmänintresse och proportionalitet, Lettlands internationella skyldigheter och Europaavtalet.

Lettland har gjort framsteg när det gäller att genomföra de prioriteringar på kort sikt i partnerskapet för anslutning som rör språklagstiftningen och språkutbildningen samt den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga på detta område. Vissa framsteg har också gjorts när det gäller att genomföra de prioriteringar på medellång sikt som avser ytterligare integrering av icke-medborgare, utveckling av den offentliga förvaltningen och förbättring av dess förmåga, men dessa ansträngningar bör ännu fortsätta.

Lettland är en fungerande marknadsekonomi. Förutsatt att allvarliga ansträngningar görs för att upprätthålla takten i och fullfölja strukturreformerna, bör landet inom en nära framtid kunna hantera konkurrens och marknadskrafter inom unionen.

Lettland har bibehållit makroekonomisk stabilitet. Ytterligare framsteg har gjorts när det gäller strukturreformerna och den sista etappen av pensionsreformen, och en ny ram för finanstillsyn och en ny tillsynsmyndighet för den allmännyttiga sektorn har inrättats. Den rättsliga ramen för marknadsekonomi har till övervägande del införts, och mekanismerna för marknadstillträde och utträde från marknaden fortsätter att fungera på ett tillfredsställande sätt. Finanssektorn är visserligen liten, men den håller gradvis på att konsolideras.

Myndigheterna måste dock fortsätta att, i ett medelfristigt perspektiv, utöva disciplin i de offentliga finanserna för att hålla budgetunderskottet och underskottet i bytesbalansen på en hållbar nivå på medellång sikt. Privatiseringen av de återstående större företagen har avancerat långsammare än väntat och bör slutföras. Privatiseringen av mark och utvecklingen av fastighetsmarknaden bör drivas vidare. Åtgärder för att förbättra företagsklimatet har införts och denna process bör fortsätta, i synnerhet genom att återstående lagstiftningsmässiga och administrativa hinder för företagsutveckling undanröjs. Arbetslösheten är fortfarande hög och flexibiliteten på arbetsmarknaden bör förbättras.

Lettland har på de flesta områden upprätthållit en stadig takt i anpassningen av landets lagstiftning till gemenskapens regelverk. Behovet av att stärka den offentliga förvaltningens förmåga att förvalta och genomföra regelverket är erkänt, även om denna process fortsatt är förenad med avsevärda svårigheter. Insatserna under det gångna året har omfattat både omorganisering av befintliga strukturer och inrättande av ett antal specialiserade organ i syfte att uppfylla regelverkets krav på olika områden.

Förberedelserna för den inre marknaden har framskridit ytterligare. När det gäller *fri rörlighet för varor* har införlivandet av europeiska standarder påskyndats och institutionerna för ackreditering och standardisering har stärkts ytterligare. Det nya marknadsövervakningsrådet har inlett sin verksamhet, men reformen av systemet för marknadsövervakning bör fortsätta. Ytterligare lagstiftning har även antagits beträffande offentlig upphandling, men byrån för övervakning av offentlig upphandling har ännu inte inrättats. Beträffande *fri rörlighet för personer* har ramlagstiftning om ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet antagits. I fråga om *frihet att tillhandahålla tjänster* har två nya organ - kommissionen för tillsyn av finans- och kapitalmarknaderna och den statliga datainspektionen - inlett sin verksamhet, men den rättsliga grundvalen för det sistnämnda organet bör förbättras ytterligare. Ytterligare lagstiftning har också antagits beträffande *kapitalrörelser*, bland annat i fråga om säkerhetstjänster och gränsöverskridande kreditöverföringar. På *bolagsrättens* område ger kontrollen av att lagstiftningen efterlevs fortsatt anledning till oro. Dröjsmålen när det gäller handelslagstiftningens ikraftträdande och införandet av ett effektivt skydd för immateriella och industriella rättigheter utgör ett allvarligt problem. Antagandet av lagstiftning rörande statligt stöd utgör ett viktigt steg i riktning mot att kraven på *konkurrenspolitikens* område skall bli uppfyllda. Lettlands resultat beträffande efterlevnaden av reglerna på detta område har också förbättrats, men ansträngningarna för att se till att reglerna rörande konkurrensbegränsande samverkan och statligt stöd genomförs till fullo bör fortsätta. På *tullområdet* har framsteg gjorts när det gäller att anpassa lagstiftningen och förbättra de administrativa strukturerna. Dessa strukturer har också stärkts på *beskattningsområdet*. På de båda sistnämnda områdena bör utvecklandet av IT-system som möjliggör elektroniskt datautbyte med gemenskapen och dess medlemsstater fortsätta.

Utvecklingen på *jordbruksområdet* är lovande, särskilt vad avser veterinära och fytosanitära frågor och livsmedelssäkerhet. Bland framstegen kan nämnas antagandet av ändringar av jordbrukslagen, antagandet av en genomförandeplan för de gemensamma marknadsorganisationerna, ikraftträdandet av ny veterinärmedicinsk lagstiftning samt omstrukturering och stärkande av förvaltningen. Viktiga utmaningar kvarstår dock när det gäller både slutförande av anpassningen och införande och förbättring av de nödvändiga strukturerna och mekanismerna, däribland betalningsorganet, det integrerade systemet för administration och kontroll, den

gemensamma organisationen av marknaderna på de olika områdena samt inspektionsförfarandena.

Anpassningen har också fortsatt beträffande *transport* på väg och järnväg, och det pågående arbetet med att förbättra sjösäkerheten har börjat ge resultat. Ett viktigt steg i införlivandet av gemenskapens regelverk om *socialpolitik och sysselsättning* togs i och med antagandet av arbetslagen och arbetarskyddslagen. I syfte att säkerställa att lagstiftningen genomförs korrekt bör den administrativa förmågan stärkas i synnerhet när det gäller hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, bland annat genom att den statliga yrkesinspektionen förstärks ytterligare. Fortsatt anpassning har uppnåtts på *energi- och miljöområdena*. Vad energiområdet beträffar bör detta arbete fortsätta med särskild tonvikt på direktiven om elektricitet och gas och på uppbyggnad av oljelagren. På miljöområdet bör anpassningen slutföras när det gäller tillgång till miljöinformation, avfallshantering och kemikalier. Ett antal specialiserad organ har inrättats, bland annat energiinspektoratet, strålsäkerhetscentralen och den lettiska miljöbyrå, men det behövs ytterligare insatser för att förbättra de administrativa strukturerna.

Införlivandet pågår fortfarande med avseende på flertalet krav på *telekommunikationsområdet*. Avsevärda framsteg har gjorts när det gäller anpassningen till gemenskapens regelverk rörande *kultur och politiken på det audiovisuella området*. På området *rättsliga och inrikes frågor* har framsteg noterats beträffande dataskydd, visering och gränskontroll, däribland antagandet av en Schengen-handlingsplan. Dessa insatser bör fortsätta och anpassningen i fråga om migration och asyl bör slutföras. Att förbättra gränsförvaltningens förmåga och infrastruktur har likaså fortsatt hög prioritet. Kampen mot organiserad brottslighet, narkotikahandel, penningtvätt, bedrägerier och korruption bör också intensifieras.

När det gäller *regionalpolitik och samordning av strukturinstrument* återstår det fortfarande lagstiftning att anta. Framsteg bör också göras i fråga om förmågan till programplanering, uppföljning och utvärdering. Beslutet att anförtro finansministeriet det kommande ansvaret för strukturfonderna utgör ett viktigt steg framåt. Även om all lagstiftning om intern *finansiell kontroll* inom den offentliga sektorn och om externrevision ännu inte har antagits, har arbetet på detta område gått framåt, i synnerhet när det gäller stärkande av de administrativa strukturerna. Denna process bör fortsätta.

En av de största utmaningar som Lettland står inför är alltså förberedandet av den offentliga förvaltningen för medlemskapet i EU. En betydande del av de institutioner och organ som krävs med tanke på de skyldigheter i fråga om förvaltningen av gemenskapens regelverk och kontrollen av att det efterlevs som Lettland kommer att få vid anslutningen, har omorganiserats eller inrättats. Denna process bör fortsätta, bland annat genom inrättande av ytterligare nya organ och mekanismer, såsom en byrå för övervakning av offentlig upphandling, interventionsmekanismer för jordbruksmarknaden och en garantifond för skydd för arbetstagarna vid arbetsgivarens insolvens. Vidare kommer det att vara av största vikt att alla institutioner tilldelas tillräckliga resurser för att de på ett tillförlitligt sätt skall kunna se till att gemenskapens regelverk genomförs och efterlevs. En institution som kommer att behöva resurser är exempelvis den nya kommissionen för tillsyn av allmännyttiga tjänster, som beträffande järnvägs-, energi- och telekommunikationssektorerna kommer att ha viktiga normgivnings- och tillsynsuppgifter i anslutning till gemenskapens regelverk. Ytterligare insatser krävs också när det gäller att skapa den

administrativa förmåga som behövs för att garantera en sund, effektiv och kontrollerbar förvaltning av EG-medlen.

Lettland har gjort framsteg i fråga om alla prioriteringar på kort sikt i partnerskapet för anslutning. Framsteg har bland annat gjorts när det gäller fri rörlighet för varor, socialpolitik och sysselsättning samt miljö, där arbetet snart är avslutat. Alla prioriteringar på medellång sikt har börjat åtgärdas och framstegstakten är god för de flesta av dem. Viktiga framsteg har kunnat noteras när det gäller fri rörlighet för personer, lagstiftning på det audiovisuella området samt tull. Arbetet med att genomföra samtliga prioriteringar bör dock fortsätta, varvid särskild uppmärksamhet bör ägnas de områden där det fortfarande återstår nyckellagstiftning att anta, såsom energi, telekommunikation och ekonomisk och social sammanhållning, eller där de administrativa strukturerna behöver stärkas, såsom jordbruk, fiske och kontroll av EG-medlen.

Litauen

Kommissionen drog i sitt yttrande från 1997 slutsatsen att Litauen uppfyllde de politiska kriterierna. Sedan dess har landet gjort avsevärda framsteg när det gäller att ytterligare befästa och fördjupa stabiliteten hos de institutioner som garanterar demokrati, rättssäkerhet, mänskliga rättigheter och respekt för och skydd av minoriteter. Ansträngningarna i denna riktning har fortsatt under det gångna året. Litauen fortsätter att uppfylla de politiska kriterier som fastställdes i Köpenhamn.

Litauen har gjort vissa framsteg när det gäller reformeringen av den offentliga förvaltningen och av rättsväsendet, där systemet med administrativa domstolar har omorganiserats. Rättssystemet har förbättrats i och med ikraftträdandet av den nya civillagen. Förmågan att bekämpa korruption har förstärkts. Den aktiva roll som ombudsmannen spelat när det gäller likabehandling och, mer nyligen, barns rättigheter är beaktansvärd.

Fortsatta ansträngningar krävs för att driva reformprocessen inom den offentliga förvaltningen vidare inom samtliga förvaltningssektorer och samtidigt skapa förutsättningar för den kontinuitet och stabilitet inom förvaltningen som krävs. Tillräckliga ekonomiska resurser bör avsättas, samordningen mellan ministerierna måste förbättras ytterligare och utbildningen bör bli mer systematisk. Vad gäller domstolsväsendet bör den nya domstolslagen antas i brådskande ordning. Tillräckliga budgetmedel bör avsättas, och den ledningskompetens som är nödvändig för förvaltningen av domstolsväsendet bör skapas. Antagandet av lagen om rättegång i brottmål måste påskyndas så att den nya brottsbalken kan genomföras.

Vad beträffar bekämpningen av korruption bör de insatser som gjorts under det gångna året fortsätta och vidareutvecklas genom att parlamentet antar den nationella strategin mot korruption och programmet för dess genomförande samt en ny lag om förebyggande av korruption. Korruptionen inom förvaltningen utgör dock fortfarande ett problem, och det krävs ytterligare framsteg när det gäller att se till att de administrativa förfarandena tillämpas på ett öppet sätt och att samordningen mellan de olika organ som bekämpar korruption förbättras ytterligare.

Litauen har gjort framsteg när det gäller att genomföra de prioriteringar i partnerskapet för anslutning som rör de politiska kriterierna. Begränsade framsteg har gjorts beträffande genomförandet av lagen om den offentliga förvaltningen och lagen om anställning i offentlig tjänst. Regeringen har godkänt den nationella strategin mot korruption, vilken nu bör antas av parlamentet och genomföras. Ett utbildningsprogram för domare, som omfattar olika aspekter av gemenskapsrätten och av kontrollen av att gemenskapens regelverk efterlevs, har påbörjats och bör fortsätta.

Litauen är en fungerande marknadsekonomi. Förutsatt att allvarliga ansträngningar görs för att med kraft fortsätta genomförandet av strukturreformprogrammet, bör landet inom en nära framtid kunna hantera konkurrens och marknadskrafter inom unionen.

Litauen har bibehållit makroekonomisk stabilitet, minskat obalansen i de offentliga finanserna och den externa obalansen samt graden av statligt ingripande. Privatiseringen av banksektorn och andra sektorer och av mark går mot sin fullbordan. Nya lagar om konkurs och om omstrukturering av företag har omsider trätt i kraft.

Arbetslösheten är emellertid fortfarande hög och de strukturella problemen på arbetsmarknaden måste åtgärdas. Viktiga lagar om omstrukturering och liberalisering av energimarknaden har visserligen antagits, men det krävs att fler rättsakter antas och att genomförandet säkerställs. Den finansiella förmedlingen är alltför ineffektiv och föga omfattande. De inhemska och utländska investeringarna ligger fortfarande på relativt låga nivåer. Myndigheterna bör på ett korrekt sätt genomföra den nya rättsliga ramen för näringslivet, särskilt konkurslagarna. Den planerade pensionsreformen måste drivas på och genomföras. Disciplin i de offentliga finanserna måste fortsatt utövas och de offentliga finanserna måste bli stabila på medellång sikt. Detta är nödvändigt även för att hålla underskottet i bytesbalansen under kontroll med hänsyn till sedelfondssystemet.

Litauen har gjort avsevärda framsteg när det gäller införlivandet och genomförandet på de flesta områden av gemenskapens regelverk. Framstegsgraden varierar mellan olika områden, men skillnaderna håller på att minska och på vissa områden har Litauen uppnått en hög anpassningsgrad. Särskilt stora ansträngningar återstår på de områden som har anknytning till användningen av EG-medel. Sammantaget har den offentliga förvaltningens förmåga förbättrats, även om det på vissa områden där de administrativa strukturerna har förändrats under det gångna året har varit svårt att åter bygga upp den nödvändiga förmågan.

På den *inre marknadens* område har Litauen fortsatt att göra framsteg i fråga om *fri rörlighet för varor* i form av införlivande av gemenskapens regelverk och stärkande av institutionerna (särskilt organen för standardisering och ackreditering). Medan anpassningen beträffande offentlig upphandling ännu inte har slutförts, har framsteg gjorts i genomförandet av den befintliga lagstiftningen. Den administrativa kapaciteten vid byrån för offentlig upphandling har förbättrats men behöver stärkas ytterligare. Vad gäller *fri rörlighet för personer* överensstämmer lagstiftningen om medborgerliga rättigheter i stor utsträckning med gemenskapens regelverk, medan de framsteg som gjorts beträffande ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet bör fortsätta. När det gäller *frihet att tillhandahålla tjänster* har anpassningen av lagstiftningen fortsatt parallellt med en samlad insats för att förstärka den offentliga förvaltningens förmåga, särskilt inom sektorn för finansiella tjänster. Ytterligare framsteg har gjorts på området

fri rörlighet för kapital, där Litauen redan hade uppnått en hög grad av liberalisering. Inom *konkurrenspolitiken* återspeglas kvaliteten på den anpassning som gjorts av ett hittills tämligen tillfredsställande resultat vad beträffar det litauiska konkurrensrådets kontroll av reglernas efterlevnad. På *bolagsrättens* område har goda framsteg gjorts särskilt i form av anpassning av lagstiftningen om immateriella rättigheter och industriellt rättsskydd, medan det faktiska genomförandet av denna lagstiftning bör förbättras avsevärt.

På *den ekonomiska och monetära unionens* område har Litauen genom antagandet av en ny centralbankslag uppnått en hög grad av anpassning. I fråga om *beskattning* har Litauen gjort framsteg med anpassningen till gemenskapens regelverk om indirekt beskattning och förbättrat den administrativa förmågan. Ytterligare modernisering av skatteinspektionens IT-system behövs för att samtrafik med systemen inom gemenskapen skall bli möjlig. Goda framsteg har gjorts beträffande anpassningen på *tullunionens* område, men detta arbete bör åtföljas av en avsevärd förstärkning av den administrativa och operativa kapaciteten, särskilt med avseende på utvecklingen av IT-system som möjliggör samtrafik med tulldatasystemen inom gemenskapen.

På *jordbruksområdet* har Litauen fortsatt att göra framsteg med strukturen. Åtgärder på viktiga punkter måste dock alltjämt vidtas i synnerhet i syfte att ytterligare stärka systemet för identifiering av jordlotter, faktiskt genomföra och i praktiken tillämpa förvaltningsmekanismerna för den gemensamma jordbrukspolitiken samt slutföra förberedelserna för betalningsorganet. Litauen har gjort ytterligare framsteg när det gäller livsmedelssäkerhet och den veterinära och den fytosanitära sektorn, men arbetet med att stärka genomförandestrukturen bör fortsätta. Begränsade framsteg har gjorts när det gäller att förbättra inspektionsförfarandena vid de yttre gränserna. På *fiskeområdet* har framsteg visserligen gjorts i fråga om den administrativa förmågan, men mycket återstår att göra i form av förberedelser för strukturåtgärderna och marknadspolitiken.

När det gäller *transport* har Litauen gjort goda framsteg i synnerhet beträffande säkerheten vid vägtransporter, omstruktureringen av järnvägssektorn samt civil luftfart, bland annat genom att stärka den relevanta administrativa förmågan. På vissa andra områden återstår emellertid mycket att göra, i synnerhet när det gäller inspektionskapaciteten. Inom *energisektorn* har Litauen nått en skälig grad av anpassning, men ansträngningarna bör fortsätta i synnerhet med avseende på den inre energimarknaden. Litauen måste bekräfta och genomföra sina nedläggningsåtaganden och säkerställa en hög kärnsäkerhetsnivå.

På *socialpolitikens* område har Litauens införlivande och genomförande av gemenskapens regelverk stadigt framskridit. Den nya arbetslagstiftningen och den nya folkhälsolagen bör dock antas. Genomförandet av lagstiftningen och kontrollen av att den efterlevs bör ägnas större uppmärksamhet. Den sociala dialogen bör förstärkas.

Litauen har gjort fortsatta framsteg på *miljöområdet*, där största delen av ramlagstiftningen har införts. Genomförandet medför fortfarande stora utmaningar, särskilt på områden där omfattande investeringar eller investeringar av privata företag krävs.

Inom *telekommunikationssektorn* har vissa framsteg gjorts när det gäller anpassning av den rättsliga ramen. Regleringsmyndigheten har inlett sin verksamhet men behöver ytterligare förstärkas.

I fråga om *rättsliga och inrikes frågor* har förbättringar gjorts när det gäller att förstärka de yttre gränserna och åtgärda brister i samordningen mellan olika organ. Detta arbete bör fortsätta. Litauen har antagit en Schengen-handlingplan.

När det gäller *regionalpolitik och samordning av strukturinstrument* har viktiga beslut rörande den institutionella strukturen för förvaltningen av strukturfonderna nyligen fattats. Dessa beslut bör genomföras i brådskande ordning genom förstärkning av den administrativa förmågan, utveckling av en effektiv samordning mellan ministerierna och upprättande av en ram för programplaneringen och genomförandet av gemenskapens stöd, med hänsyn tagen till partnerskapsprincipen.

Medan vissa framsteg gjorts på området för *finansiell kontroll* bör Litauen i brådskande ordning avsevärt förstärka sin förmåga att genomföra lagstiftningen om intern finansiell kontroll inom den offentliga sektorn och att se till att den efterlevs. Litauen har gjort vissa begränsade framsteg på området för *finansiella bestämmelser och budgetbestämmelser*, där genomförandet av 2000 års budgetlag behöver följas upp genom ytterligare avsevärda insatser.

Litauen har fortsatt att föra en försiktig budgetpolitik och har samtidigt gjort framsteg när det gäller att bygga upp den *administrativa förmåga* som krävs för att genomföra regelverket och se till att det efterlevs. Denna förmåga är dock fortfarande otillräckligt utvecklad och kan lätt minska om de organisatoriska strukturerna ändras utan tillräcklig eftertanke. Fortsatta insatser krävs för att bibehålla den administrativa förmåga som byggts upp och för att vidareutveckla den.

Över lag har Litauen gjort tillfredsställande framsteg när det gäller att genomföra prioriteringarna på kort sikt i partnerskapet för anslutning, vilket även, om än i mindre utsträckning, gäller för prioriteringarna på medellång sikt. Litauen har bland annat genomfört flera prioriteringar på kort sikt vad gäller de ekonomiska kriterierna, den inre marknaden, energi och miljö. Vissa prioriteringar på kort sikt, särskilt på jordbruksområdet, har dock inte alls åtgärdats. Litauen har delvis genomfört de flesta prioriteringarna på medellång sikt, men ytterligare insatser kommer att krävas särskilt när det gäller förvaltning och kontroll av EG-medlen.

Malta

Malta uppfyller alltså de politiska kriterierna från Köpenhamn. Ytterligare insatser har gjorts för att förbereda förvaltningen för verksamheten inom EU, och myndigheterna uppvisar alltså ett generellt sett gott resultat när det gäller demokratiska och mänskliga rättigheter.

Ytterligare framsteg har gjorts när det gäller rättsväsendets funktion genom att eftersläpningen av rättsliga mål minskat och preliminära åtgärder har vidtagits för att genomföra flyktinglagen.

Malta är en fungerande marknadsekonomi, och landet bör kunna hantera konkurrens och marknadskrafter inom unionen.

Den makroekonomiska utvecklingen har varit gynnsam i termer av BNP-tillväxt, arbetslöshet, inflation och en betydande minskning av budgetunderskottet. Regeringens medelfristiga budgetprogram gav upphov till att det offentliga underskottet minskade ytterligare. Framsteg har gjorts när det gäller att utveckla omstrukturerings- och privatiseringsprogram och initiativ för företagande.

Trots att utvecklingen är positiv är budgetunderskottet emellertid alltjämt för stort, och detta bidrar i sin tur till ett mycket stort underskott i bytesbalansen. Även om underskottet i bytesbalansen till stor del berodde på en engångsföreteelse måste det följas noga. Myndigheterna bör se till att den offentliga sektorns finanser på medellång sikt blir hållbara. Reformeringen av systemet för social trygghet bör betraktas ur denna synvinkel. Omstruktureringen och privatiseringen av allmännyttiga företag och förlustbringande offentliga företag sker fortfarande långsamt. Ytterligare insatser för att begränsa statens inflytande över ekonomin behövs. Det är av central betydelse att de strukturella reformerna genomförs snabbare och att ytterligare liberalisering sker för att stödja hållbarheten i bytesbalansen och konkurrenskraften utåt i en mer öppen miljö.

Sedan den förra återkommande rapporten har Malta fortsatt att göra stora framsteg när det gäller att anpassa sin lagstiftning till gemenskapens regelverk och att förbättra den offentliga förvaltningens förmåga. Framstegen sker likväl i ojämn takt inom de olika områdena.

De ytterligare framsteg som gjorts i fråga om anpassningen till regelverket är betydande när det gäller *fri rörlighet för varor*, särskilt beträffande ramlagstiftning för den nya metoden och helhetsmetoden. Malta måste fortsätta att göra insatser på områdena standardisering, certifiering och marknadsövervakning samt också anpassa sin lagstiftning angående offentlig upphandling när det gäller systemet för överklagande och offentlighetsrättsliga organ. I fråga om *fri rörlighet för personer* bör ansträngningarna fortsätta för att ytterligare anpassa den maltesiska lagstiftningen. Malta har fortsatt att göra framsteg när det gäller *fri rörlighet för tjänster och kapital*, men ytterligare anpassning av lagstiftningen behövs i synnerhet på följande områden: banktjänster, investeringstjänster, dataskydd och penningtvätt. På bolagsrättens område ligger Malta nära fullständig anpassning. På *konkurrensområdet* har vissa framsteg gjorts genom att kontrollen av att bestämmelserna om statligt stöd efterlevs har inletts, men ytterligare insatser behövs för att stärka den offentliga förvaltningens förmåga på detta område och för att se till att offentliga företag omfattas av konkurrenslagstiftningen i enlighet med gemenskapens regelverk.

Malta har gjort märkbara framsteg på *socialpolitikens* område, huvudsakligen i fråga om arbetsrätt samt hälsa och säkerhet i arbetet. Det behövs emellertid insatser i fråga om lika möjligheter samt för att ytterligare öka genomförandekapaciteten när det gäller hälsa och säkerhet i arbetet.

På *skatteområdet* har betydande framsteg gjorts i fråga om punktskatter och vissa framsteg gjorts i fråga om mervärdesskatt, även om det krävs ytterligare framsteg när det gäller tillämpningsområdet för momsbefriade transaktioner och regler för god förvaltningssed vid direktbeskattning. Trots vissa framsteg på *tullområdet* krävs det

fortsatta insatser för att anpassa den maltesiska tullagstiftningen till gemenskapens regelverk på detta område och för att utveckla den offentliga förvaltningens förmåga att genomföra denna lagstiftning.

Framstegen har fortsatt när det gäller *telekommunikation* och *kultur och audiovisuell politik*. Malta har också skapat en lämplig ordning för främjande av investeringar och för omstrukturering av *små och medelstora företag*.

På *statistikens* område har den centrala statistikbyrån på Malta fortsatt att göra framsteg och fortsätter med sina ansträngningar för att till fullo anpassa sina metoder till normerna inom EG. När det gäller *finansiell kontroll* har reformen av regeringens interna revisionssystem slutförts och det nationella revisionsorganet har förstärkts ytterligare, vilket givit Malta en lämplig institutionell ram för intern och extern revision. Malta bör se till att dessa framsteg befästs ytterligare. Märkbara framsteg har gjorts på *regionalpolitikens* område, där man upprättat och förstärkt de strukturer som behövs för att genomföra strukturfonderna och sammanhållningsfonden.

På området *rättsliga och inrikes frågor* har få ytterligare framsteg gjorts på lagstiftningsområdet. Däremot har framsteg gjorts när det gäller att förbereda den maltesiska förvaltningen på att genomföra asyllagstiftningen och gränskontrollerna i enlighet med kraven i Schengenregelverket, särskilt när det gäller att utarbeta en nationell handlingsplan för genomförandet av Schengenregelverket. Det krävs fortsatta insatser för dataskydd, invandring, viseringspolitik och rättsligt samarbete.

På *jordbruksområdet* har framstegen varit begränsade. Det kvarstår fortfarande för Malta att anta merparten av det omfattande jordbruksregelverket och att förbereda den nationella jordbrukssektorn för den gemensamma jordbrukspolitiken. På *miljöområdet* utgör antagandet av lagen om miljöskydd jämte den kompletterande lagstiftningen ett betydande framsteg, men Malta har fortfarande lång väg kvar till fullständig anpassning och kapaciteten att kontrollera efterlevnaden av lagstiftningen är alltjämt mycket låg. En övergripande strategi för anpassning och genomförande av gemenskapens miljöbestämmelser måste också utarbetas.

Under det senaste året har åtgärder inletts för att stärka Maltas kapacitet att genomföra gemenskapens regelverk på områdena statligt stöd, *regionalpolitik* och *asyl*. Ansträngningarna för att bygga upp kapacitet har fortsatt på många områden, särskilt *fri rörlighet för varor, marknadsövervakning, transport, beskattning, socialpolitik, tullar, statistik, gränskontroll* och *finansiell kontroll*. Det är viktigt att fortsätta att förbättra den offentliga förvaltningens förmåga på dessa områden, i synnerhet när det gäller gemenskapsbestämmelserna om sjösäkerhet. I fråga om både *tullar* och *beskattning* måste särskild uppmärksamhet riktas på utvecklingen av de IT-system som behövs för utbyte av databehandlade uppgifter med EG. Den offentliga förvaltningens förmåga bör förbättras ytterligare på gränsbevakningens område, och Malta bör också intensifiera sina insatser för att kontrollera att de immateriella rättigheterna respekteras.

Förmågan att kontrollera efterlevnaden av gemenskapens regelverk är alltjämt ett särskilt problem på *miljöområdet* och denna förmåga bör förstärkas med det snaraste. Malta bör också betydligt förbättra den offentliga förvaltningens förmåga på *jordbruksområdet*, i synnerhet måste landet modernisera inspektionsförfarandena på det veterinära och fytosanitära området.

De flesta prioriteringarna på kort och medellång sikt i partnerskapet för anslutning har delvis genomförts. Framstegen är särskilt märkbara när det gäller fri rörlighet för varor och socialpolitik samt även när det gäller beskattning och telekommunikation. Ytterligare insatser krävs särskilt i fråga om jordbruk och miljö och när det gäller fri rörlighet för tjänster.

Polen

I sitt yttrande från 1997 drog kommissionen slutsatsen att Polen uppfyllde de politiska kriterierna. Sedan dess har landet gjort avsevärda framsteg när det gäller att ytterligare befästa och fördjupa stabiliteten hos de institutioner som garanterar demokrati, rättssäkerhet, mänskliga rättigheter och respekt för och skydd av minoriteter. Ansträngningarna i denna riktning har fortsatt under det gångna året. Polen uppfyller alltså de politiska kriterierna från Köpenhamn.

Inom den offentliga förvaltningen fortsätter framstegen med genomförandet av 1999 års lag om offentlig anställning. Ytterligare ansträngningar krävs för att påskynda genomförandet och se till att en oberoende, välutbildad och motiverad offentlig förvaltning finns på plats vid anslutningen.

Polen har fortsatt att göra framsteg när det gäller att reformera rättsväsendet och att avskaffa de värsta flaskhalsarna. Reformtakten bör ökas och behandlingen av frågan om domarnas immunitet mot åtal bör fortsätta.

Ytterligare åtgärder har vidtagits, inklusive antagandet av välbehövlig lagstiftning, för att bekämpa korruption, som alltså är ett allvarligt problem. Man bör nu inrikta sig på att se till att det finns en enhetlig strategi mot korruption, på att genomföra lagstiftningen och framför allt på att utveckla en förvaltnings- och affärskultur som kan motstå korruption.

Det har gjorts vissa framsteg när det gäller att upprätta ett regelverk för lika möjligheter, men ytterligare arbete krävs i detta avseende.

Ett nytt problem som uppmärksammas är missbruket av häktning, vilket har rapporterats i vissa fall. Detta problem bör åtgärdas och inledande åtgärder har redan vidtagits i detta avseende.

Bland prioriteringarna i partnerskapet för anslutningen ingick förstärkning av den administrativa och rättsliga kapaciteten, förbättring av rättsväsendets funktion och utbildning av domarkåren i EG-rätt. Arbetet pågår, men ytterligare insatser behövs.

Polen är en fungerande marknadsekonomi. Under förutsättning att Polen fortsätter och intensifierar sitt pågående reformarbete inom en stabil politisk omgivning bör landet inom en nära framtid ha förmåga att klara konkurrens och marknadskrafter inom unionen.

Under den första delen av rapporteringsperioden hade Polen tillräcklig makroekonomisk stabilitet och tillväxtresultatet var återigen stabilt, innan tillväxten mattades av betydligt under det andra halvåret i fjol. Privatiseringen har fortsatt och

ytterligare omstruktureringar har genomförts inom känsliga sektorer såsom kol- och energiindustrin. Den rättsliga ordningen för affärsverksamhet har stärkts i och med att en ny konkurslag och en ny handelsbalk antagits.

Den kraftigt minskande tillväxten återspeglar till stor del problem med en illa avvägd makroekonomisk politik – samordningen av finanspolitik och monetär politik. Den redan höga arbetslösheten har stigit ytterligare och budgetunderskottet håller också på att öka. Finanspolitiken måste anpassas så att den kan bidra till en bättre balans i den makroekonomiska politiken och inte utgör en risk för de offentliga finansernas hållbarhet på medellång sikt. Detta skulle också bidra till att lugna ned marknaden och öka företagets förtroende. Myndigheterna bör påskynda privatiseringen och omstruktureringen inom vissa centrala sektorer, såsom vissa traditionella näringar och inom jordbruket. De bör gå vidare med klara planer för att avskaffa både hinder för marknadsutträde och indirekt statligt stöd i form av utestående fordringar i fråga om skatter och sociala avgifter, vilket hindrar marknadskrafterna från att fungera på avsett sätt. Genomförandet av konkursförfaranden måste effektiviseras. Ytterligare åtgärder behöver vidtas för att förbättra Polens infrastruktur och arbetsmarknadens reaktion på förändrade ekonomiska förutsättningar.

Intensivt lagstiftningsarbete har pågått under rapporteringsperioden. På vissa områden har noteringsvärda genombrott i fråga om antagande av primärlagstiftning skett. På andra områden har framstegen under 2000 bekräftats ytterligare genom antagande av nödvändig sekundärlagstiftning på grundval av ramlagar antagna året innan. Denna konsolideringsprocess är, liksom antagandet av sekundärlagstiftning, avgörande med tanke på den framtida förmågan att genomföra gemenskapsbestämmelser, och detta är ett område där insatserna måste intensifieras ytterligare. Behovet av ytterligare ansträngningar gäller i ännu större utsträckning stärkandet av den offentliga förvaltningens förmåga att genomföra gemenskapens regelverk. Det har skett en vidareutveckling i detta avseende, men det kvarstår en stor skillnad mellan framsteg på området och antagandet av lagstiftning.

När det gäller den *inre marknaden* har insatserna på ett antal områden till följd av att ramlagstiftningen antagits inriktats på den sekundärlagstiftning som krävs för att genomföra gemenskapens regelverk på dessa områden, särskilt beträffande normer och certifiering samt statligt stöd. På dessa två områden medför Polens nuvarande skyldigheter att genomförande måste ske före anslutningen, men framstegen har varit begränsade. När det gäller normer och certifiering krävs det betydande ansträngningar för utveckling av den nödvändiga administrativa förmågan. Detta är inte fallet för konkurrensområdet, där den offentliga förvaltningen har kapacitet, men där genomförandet varit begränsat. Framsteg har gjorts genom antagande av ramlagstiftning inom de delar av livsmedelssäkerheten som gäller den inre marknaden, men det krävs dock betydande insatser när det gäller att anta sekundärlagstiftning och utveckla den offentliga förvaltningens förmåga. Lagen om industriellt rättsskydd har antagits, men svårigheter på kort sikt kvarstår med avseende på det skydd för testdata som följer av den nya läkemedelslagen. Vissa förbättringar har gjorts när det gäller administrativa strukturer, men insatserna måste intensifieras särskilt i fråga om kontroll av efterlevnaden.

Polen uppvisar fortfarande goda resultat när det gäller fri rörlighet för tjänster och kapital, och ytterligare arbete har utförts för att förstärka den offentliga förvaltningens förmåga på dessa områden. Betydande framsteg rörande lagstiftningen har gjorts i

fråga om offentlig upphandling och vissa framsteg i fråga om fri rörlighet för personer. Ytterligare insatser kommer att krävas för att se till att Polens integrationen med den inre marknaden sker friktionsfritt.

På telekommunikationsområdet har genomförandet av den gällande lagstiftningen skett gradvis. Begränsade framsteg har gjorts när det gäller att ytterligare anpassa skattesatserna inom den indirekta beskattningen, och ytterligare arbete krävs för att se till att det finns system som möjliggör utbyte av databehandlade uppgifter mellan EG och Polen.

I fråga om *Ekonomiska och monetära unionen* har ingen utveckling skett på lagstiftningens område för att stärka den nationella centralbankens oberoende.

Vissa framsteg har gjorts på *industripolitikens* område. Behövliga åtgärder har vidtagits för att lösa återstående problem inom stålsektorn, men det måste verkligen ses till att dessa genomförs.

Inom *jordbrukssektorn* saknas fortfarande en enhetlig strategi. Den genomgripande förändring som behövs i termer av politik, lagstiftning och strukturer har ännu inte ägt rum inom vare sig jordbrukssektorn eller *fiskerisektorn*. Inom båda sektorerna har det gjorts vissa framsteg när det gäller primärlagstiftning, särskilt i fråga om veterinärlagstiftningen för jordbruket. Den offentliga förvaltningens förmåga är fortfarande ytterst begränsad i fråga om fiske, och betydande brister har uppdragats inom jordbruket, i synnerhet i fråga om det integrerade administrations- och kontrollsystemet och inspektioner vid gränserna, både på det veterinära och det fytosanitära området.

Inom *miljösektorn* har betydande framsteg gjorts vad avser primärlagstiftning. Inom energisektorn och framför allt inom transportsektorn har vissa framsteg gjorts. Inom dessa tre sektorer krävs också betydande ytterligare arbetsinsatser för att förbättra den offentliga förvaltningens förmåga. Detta gäller i synnerhet miljöområdet, där både de regionala och de riksomfattande strukturerna måste förstärkas.

Endast få framsteg har gjorts på regionalpolitikens område. På det sociala området har framstegen inriktats på folkhälsolagstiftningen, medan kontrollen av efterlevnaden alltså är ett problem särskilt när det gäller hälsa och säkerhet i arbetet. Ytterligare insatser krävs i detta avseende, i synnerhet för att stärka yrkesinspektionerna. Framsteg görs alltså när det gäller rättsliga och inrikes frågor, särskilt i fråga om gränsbevakningen, där den tidigare antagna verksamhetsstrategin för tullen håller på att genomföras. Ansträngningar har gjorts för att förbättra situationen beträffande de rättsvårdande organ som bekämpar den organiserade brottsligheten, i synnerhet beträffande polisen. Dessa ansträngningar bör intensifieras. Ytterligare insatser krävs på tullområdet för anpassningen till gemenskapens regelverk och för att se till att en faktisk genomförandekapacitet upprättas. Betydande framsteg på lagstiftningsområdet har noterats i fråga om intern finansiell kontroll, och utmaningen består nu av införandet av de nödvändiga kontrollmekanismerna.

Polen har gjort ytterligare framsteg när det gäller att anpassa landets lagstiftning speciellt genom sekundärlagstiftning. I enlighet med vad som tidigare påpekats behöver åtgärder som kompletterar denna insats vidtas för att anpassa och stärka de strukturer som krävs inför anslutningen. Inom ett antal sektorer släpar nivån på den

administrativa kapaciteten efter. Ytterligare insatser krävs dessutom också när det gäller att bygga upp den offentliga förvaltningens förmåga så att en sund, effektiv och kontrollerbar förvaltning av gemenskapsmedlen kan säkerställas.

Klyftan mellan framsteg i antagandet av lagstiftning och förbättringen av den offentliga förvaltningens förmåga återspeglas i den utsträckning i vilken prioriteringarna på kort sikt i partnerskapet för anslutning har åtgärdats. Ytterligare framsteg har gjorts när det gäller de delar som baseras på gemenskapens regelverk. Fortsatta insatser behövs för att upprätta och förstärka den administrativa kapaciteten över lag, särskilt i fråga om certifiering, jordbruk, fiske, regionalpolitik, socialpolitik, tullar samt rättsliga och inrikes frågor.

Polen har börjat göra framsteg när det gäller att genomföra prioriteringarna på medellång sikt. Framsteg har gjorts i olika utsträckning, och de mest märkbara framstegen gäller lagstiftningsdelen av prioriteringarna. Detta kommer att utgöra grundvalen när den offentliga förvaltningen skall förses med den kapacitet som behövs för att se till att regelverket genomförs. De insatser som inletts i detta avseende kommer att behöva intensifieras.

Rumänien

I sitt yttrande från 1997 drog kommissionen den slutsatsen att Rumänien uppfyller de politiska kriterierna. Sedan dess har landet gjort betydande framsteg med att ytterligare befästa och fördjupa stabiliteten hos de institutioner som garanterar demokrati, rättssäkerhet, mänsklig rättigheter och respekt för och skydd av minoriteter. Under det senaste året har ytterligare positiva framsteg noterats. Rumänien uppfyller alltså de politiska kriterierna från Köpenhamn.

Lagstiftarens effektivitet har förbättrats avsevärt och detsamma gäller för regeringens funktion överlag. Reformen av domstolsförfarandena har fortsatt, och ett effektivt genomförande av ny lagstiftning om offentlig upphandling bör fylla en viktig funktion i kampen mot korruption – även om korruption kvarstår som ett allvarligt problem som i stor utsträckning är olöst. Andra särskilda problemområden är bristen på framsteg när det gäller att genomföra en strategisk reform av den offentliga förvaltningen och behovet att ytterligare stärka rättsväsendets oberoende.

Betydande framsteg har gjorts när det gäller mänskliga rättigheter. Reformen av barnomsorgssystemet pågår och homosexualitet har avkriminaliserats. Vidare har viktig ny lagstiftning införts i fråga om återbördande av egendom och behandlingen av asylsökande och flyktingar. Införandet av villkorliga domar är en viktig reform inom straffsystemet, och flera initiativ har tagits för att åtgärda människohandel. Inom kommande reformer bör man eftersträva att modernisera strafflagen samt öka polisens ansvarighet inför allmänheten och se till att deras ingripanden är proportionerliga. Insatserna för att förbättra de faktiska levnadsvillkoren i anstalter där barn vårdas bör fortsätta.

Ny lagstiftning har antagits genom vilken möjligheten att använda minoritetsspråk utvidgas, och en nationell strategi för att förbättra romernas situation har godkänts.

Insatserna bör nu inriktas på genomförandet av strategin, med sikte på att effektivt bekämpa den utbredda diskrimineringen och att förbättra levnadsvillkoren för romerna.

Rumänien har åtgärdat de prioriteringar på kort sikt i partnerskapet för anslutning som gäller de politiska kriterierna genom att förbättra villkoren för barn på anstalt, göra framsteg med reformen inom barnomsorgspolitiken, utarbeta en nationell strategi för romerna och vidta åtgärder för att stödja minoritetsprogram. I fråga om prioriteringarna på medellång sikt har framsteg gjorts när det gäller att genomföra den prioritering som gäller barnomsorg och initiativ har tagits för att ge romerna bättre tillgång till utbildning. Betydande åtgärder behövs emellertid på andra områden, exempelvis har strategin rörande romerna ännu inte genomförts, lagstiftning mot diskriminering har antagits men har inte börjat tillämpas och demilitariseringen av polisväsendet har ännu inte inletts.

Rumänien har gått framåt när det gäller att upprätta en fungerande marknadsekonomi, och även om Rumänien inte på medellång sikt kommer att kunna hantera konkurrens och marknadskrafter inom unionen har landet vidtagit åtgärder som skulle tillåta utveckling av framtida kapacitet, under förutsättning att Rumänien fortsätter på den inslagna vägen när det gäller ekonomiska reformer.

Rumänien har gjort framsteg när det gäller makroekonomisk stabilitet: tillväxten har ånyo tagit fart och exporten ökat. Regeringen är väl medveten om behovet att genomföra det program som landet enats om med Internationella monetära fonden och det ekonomiska programmet inför anslutningen. Strukturella reformer har åter inletts, särskilt i fråga om privatisering och anpassning av energipriserna. De nyligen genomförda privatiseringarna pekar på ett nytt engagemang för upprättande av en fungerande marknadsekonomi.

Det råder emellertid fortfarande allvarlig ekonomisk obalans på grund av en hög inflation och ett ökande underskott i bytesbalansen i ett svårt samhällsklimat. Den makroekonomiska omgivningen är fortfarande bräcklig, regelverket oklart och den offentliga förvaltningens förmåga begränsad, och detta förhindrar utvecklingen av den privata sektorn. Stora delar av företagssektorn har ännu inte inlett omstruktureringsprocessen eller befinner sig fortfarande i ett tidigt skede av processen. Många reformer måste dock fortfarande genomföras i Rumänien. Myndigheterna bör prioritera säkrande av den makroekonomiska stabiliteten genom att bekämpa inflationen och bromsa försämringen av utrikesbalansen. Ett fullständigt genomförande av IMF-programmet med inriktning på undanröjande av inflationsorsakerna skulle göra det möjligt att gradvis styra in penning- och växelkurspolitiken på inflationsbekämpning. Det bör införas finansiell disciplin i företagen genom att ackumuleringen av utestående fordringar mellan företagen och det statliga stödet till olönsamma företag upphör. Om sådan praxis inte längre belastar finanspolitiken blir det lättare att samordna finanspolitiken och den monetära politiken. Vidare bör man prioritera omstrukturering och privatisering av företag genom att komplettera sådana åtgärder med upprättandet av sunda rättsliga och institutionella grundvalar för en fungerande marknadsekonomi.

Rumänien har fortsatt att göra framsteg när det gäller att anta gemenskapens regelverk. Däremot har framsteg med införlivandet av lagstiftningen inte alltid åtföljts av förbättringar av den offentliga förvaltningens förmåga.

Rumäniens framsteg när det gäller *inremarknadslagstiftningen* har varit av blandad art. Med undantag av antagandet av ny lagstiftning om offentlig upphandling har få framsteg gjorts beträffande *fri rörlighet för varor*, och ramlagstiftningen om den nya metoden och helhetsmetoden har ännu inte antagits. Det administrativa systemet för standardisering, certifiering och marknadsövervakning bör förstärkas. Endast begränsade framsteg har gjorts med anpassningen till gemenskapens regelverk på området *fri rörlighet för personer*, och medan framsteg gjorts i fråga om tillsynen inom försäkrings- och banksektorerna har inga framsteg gjorts med införlivandet av gemenskapens regelverk angående värdepappersmarknaden. Lagstiftningen om skyddet av personuppgifter är fortfarande otillräcklig. Ny rumänsk lagstiftning om penningtvätt är ett välkommet framsteg, men det finns fortfarande ett omfattande system för kontroll av växlingar och andra begränsningar för kapitalrörelser. Övervakningen av de finansiella tjänsterna bör också förbättras. Ytterligare framsteg har gjorts när det gäller anpassning till gemenskapens regelverk på området för *bolagsrätt* och *konkurrenspolitik*, som är sektorer där Rumänien redan har nått en hög nivå av införlivande. Trots detta bör tillsynen beträffande de immateriella rättigheterna vidareutvecklas liksom kapaciteten att kontrollera efterlevnaden av bestämmelserna om statligt stöd och om konkurrensbegränsande samverkan.

På området *beskattning* har Rumänien gjort vissa framsteg, i synnerhet beträffande punktskatter. Ytterligare anpassning krävs emellertid i fråga om moms, och mycket måste fortfarande göras för att modernisera skatteförvaltningen; detta inbegriper utvecklingen av elektroniskt informationsutbyte med gemenskapen och dess medlemsstater. Rumäniens antagande av ett *strategidokument för industrin* välkomnas, men det krävs betydande ytterligare insatser på privatiseringens område, trots att vissa viktiga framsteg gjorts. Stora framsteg har gjorts när det gäller att främja *sektorn för små och medelstora företag* och ett antal åtgärder har vidtagits för att förbättra företagsklimatet.

Även om Rumänien har gjort framsteg inom många områden när det gäller anpassningen till gemenskapens regelverk om *jordbruk* har omstruktureringen av sektorn knappt börjat. Jordbruksministeriet har generellt sett alltför låg kapacitet och Rumänien måste fortfarande utveckla förmågan att genomföra styrinstrumenten för den gemensamma jordbrukspolitiken. Inspektionssystemet på det veterinära och fytosanitära området bör också moderniseras. Den nyligen antagna fiskerilagen medför att det rumänska regelverket i stort sett ligger i linje med gemenskapens regelverk. De administrativa strukturerna bör likväl stärkas ytterligare.

Rumänien har fortsatt att göra stora framsteg när det gäller att harmonisera sin *transportlagstiftning*. Politiken inom *energisektorn* har varit inkonsekvent och därför kan endast begränsade framsteg noteras. Även om framstegen inom *telekommunikationssektorn* inte varit stora med avseende på införlivandet har ett omfattande förberedelsearbete utförts, vilket torde möjliggöra framtida reformer. Rumänien har gjort framsteg när det gäller anpassning till *miljöbestämmelserna*, men har inte den administrativa kapacitet som krävs för att effektivt kontrollera efterlevnaden av nyligen antagen lagstiftning, och otillräckliga finansiella resurser allokeras till den sektorn. Rumänien har gjort framsteg i fråga om anpassningen till flera delar av regelverket om *konsumentskydd*, men större uppmärksamhet måste ägnas åt att säkerställa en effektiv kontroll av efterlevnaden. Rumänien har endast gjort begränsade framsteg inom den *audiovisuella* sektorn.

Socialpolitiken är ett prioriterat område för regeringen, men även om framsteg har gjorts behövs det ytterligare anpassning till gemenskapens regelverk. Dessutom är det nödvändigt med en förbättring av den offentliga förvaltningens förmåga (särskilt när det gäller hälsa och säkerhet i arbetet och förstärkning av yrkesinspektionerna). Vissa framsteg har gjorts inom *regionalpolitiken* under rapporteringsperioden, huvudsakligen när det gäller att förbättra det institutionella systemet. De nya strukturerna är dock svaga och det krävs fortfarande ett omfattande arbete beträffande programplanering, tillsyn och utvärdering samt utveckling av förmågan att förvalta och kontrollera offentliga medel.

På området *rättsliga och inrikes frågor* har betydande framsteg gjorts med avseende på viseringspolitik, gränskontroll och migration. Antagande av lagstiftning behövs likväl fortfarande på vissa viktiga delområden såsom dataskydd, och dessutom bör kapaciteten och infrastrukturen för gränsbevakning moderniseras ytterligare.

Rumänien har allt mer bedrivit en *handelspolitik* som är oförenlig med landets internationella skyldigheter och som utgör ett frångång från gemenskapens regelverk. Samtidigt visade Rumäniens hanterande av ordförandeskapet i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) landets förmåga att påta sig ansvar och en internationell ledarfunktion på det utrikespolitiska området. Rumänien har fortsatt att göra framsteg med harmoniseringen när det gäller gemenskapens regelverk på *tullområdet*, även om tullens operativa kapacitet bör förbättras och insatserna intensifieras för att utveckla system som kommer att möjliggöra utbyte av databehandlade uppgifter mellan EG och Rumänien.

Trots vissa positiva framsteg har de rumänska myndigheter ännu inte lyckats med att utarbeta en övergripande politisk ordning för en intern *finansiell kontroll* av offentliga medel, och ytterligare insatser behövs för att förbättra den offentliga förvaltningens förmåga på detta område. Rumänien har gjort vissa framsteg när det gäller att reformera de nationella budgetförfarandena, men det krävs ytterligare insatser både med avseende på den nationella budgeten och med avseende på egna medel.

Den offentliga förvaltningens allmänna *förmåga* att genomföra gemenskapens regelverk är fortfarande begränsad och utgör ett centralt problem i samband med Rumäniens förberedelser för anslutning. Medan vissa delar av förvaltningen har förmåga att fungera effektivt finns det många viktiga sektorer inom vilka bristerna inom förvaltningen är ett allvarligt problem. Dessa problem gäller inte enbart antagandet av gemenskapens regelverk, utan även t.ex. förvaltningen av gemenskapsmedel. Det har inte gjorts några betydande framsteg när det gäller att förbättra den offentliga förvaltningens förmåga, även om regeringen har börjat åtgärda detta problem.

När det gäller prioriteringarna på kort sikt i partnerskapet för anslutning har Rumänien genomfört de prioriteringar som gäller *transport*. Även om framsteg har gjorts på områdena *beskattning*, *tullar* och *rättsliga och inrikes frågor*, har ingen av de prioriteringar som identifierats för dessa sektorer ännu genomförts till fullo. Vissa begränsade framsteg har gjorts när det gäller att åtgärda de prioriteringar som gäller *inre marknaden*, *jordbruk*, *miljö*, *sysselsättning* och *socialpolitik* och *stärkandet av den administrativa och rättsliga kapaciteten*. Rumänien har börjat åtgärda vissa prioriteringar på medellång sikt i partnerskapet för anslutning. När det gäller *transport* och *fiske* har Rumänien nästan fullständigt genomfört prioriteringarna på medellång

sikt. Inga betydande framsteg har emellertid gjorts när det gäller *jordbruk, miljö och sysselsättning*.

Slovakien

I den återkommande rapporten 1999 drog kommissionen slutsatsen att Slovakien uppfyllde de politiska kriterierna. Sedan dess har landet gjort betydande framsteg med att ytterligare befästa och fördjupa stabiliteten hos de institutioner som garanterar demokrati, rättssäkerhet, mänskliga rättigheter och respekt för och skydd av minoriteter. Under det senaste året har ytterligare insatser gjorts för i detta avseende. Slovakien uppfyller alltså de politiska kriterierna från Köpenhamn.

Betydande framsteg har gjorts med avseende på förvaltningens struktur och funktion. Den rättsliga ramen för decentralisering av den offentliga förvaltningen samt lagen om offentlig förvaltning har antagits. Denna lagstiftning måste nu genomföras så att den offentliga förvaltningen på ett ändamålsenligt sätt kan fullgöra sin centrala funktion i en fungerande demokrati som bygger på rättsstatsprincipen liksom sin centrala funktion som stöd för anslutningsprocessen.

Viktiga åtgärder har vidtagits för att stärka rättsväsendets oberoende. Exempelvis avskaffades den fyraåriga provtjänstgöringen för domare och infördes ett domarråd genom en grundlagsändring. Grundlagsändringen bör nu genomföras genom primärlagstiftning och på det praktiska planet i syfte att garantera rättsväsendets yrkesmässiga objektivitet och politiska neutralitet.

Ytterligare framsteg kan noteras i kampen mot korruption, särskilt när det gäller omsättande och genomförande av regeringens politik i praktiken samt införlivande av internationella skyldigheter. Korruptionen är emellertid alltså ett allvarligt problem. Slovakien bör för att fortsätta att effektivisera bekämpningen av korruption med kraft fortsätta att genomföra handlingsplanerna, strikt sörja för efterlevnaden av gällande lagstiftning och färdigställa planerad lagstiftning samt förbättra den offentliga förvaltningens förmåga och samordningen mellan de berörda organen.

Den konstitutionella reformen skapade också grunden för en förstärkning av Slovakiens institutionella struktur i fråga om mänskliga rättigheter. Det krävs emellertid åtgärder beträffande polisens uppträdande, i synnerhet avseende de rapporterade fallen av övergrepp.

Betydande åtgärder för att vidareutveckla och i praktiken genomföra strategier för att skydda minoriteters rättigheter har vidtagits under referensperioden, särskilt för att genomföra de relevanta regeringsstrategierna. Framsteg gjordes när det gäller att främja användningen och skyddet av minoritetsspråk. Genomförandet av den strategi för den romska minoriteten som antogs 1999 och 2000 bör stärkas ytterligare och nödvändiga finansiella medel på nationell och lokal nivå bör göras tillgängliga. I detta sammanhang kommer det att vara viktigt att effektivisera insatserna för att bekämpa utbredd diskriminering.

De prioriteringar på kort sikt i 1999 års partnerskap för anslutning som gäller modernisering och decentralisering av den offentliga förvaltningen har genomförts.

Viktiga åtgärder har vidtagits för att stärka rättsväsendets oberoende, vilket var en prioritering på kort sikt. Trots ytterligare aktiva åtgärder nåddes endast begränsade framsteg för en faktiskt förbättring av den romska minoritetens situation, vilket också var en prioritering på kort sikt. Detsamma gäller för de prioriteringar på medellång sikt i 1999 års partnerskap för anslutning som avser de politiska kriterierna, dvs. krav på fortsatt genomförande av lagstiftningen om minoritetsspråk och stärkande av åtgärderna och budgetanslagen för den romska minoriteten.

Slovakien är en fungerande marknadsekonomi. Under förutsättning av Slovakien gör ytterligare betydande insatser för finansiell konsolidering på medellång sikt och för utveckling och fullständigt genomförande av det aviserade programmet för strukturella reformer bör landet inom en nära framtid ha förmåga att klara av konkurrens och marknadskrafter inom unionen .

Generellt sett har den makroekonomiska stabiliteten upprätthållits. Ytterligare betydande framsteg har gjorts när det gäller privatiseringen av banksektorn, som nästan är slutförd. Ytterligare framsteg har gjorts också med avseende på omstrukturering och privatisering av de återstående statsägda allmännyttiga företagen och transportföretagen. Vidare har framsteg gjorts med upprättandet av ett system för utveckling av den privata sektorn.

Underskottet i bytesbalansen har dock märkbart ökat, och detta kommer att kräva en mer försiktig finanspolitisk strategi. Arbetslösheten är hög och dessutom ökande. Vissa delar av den rättsliga och institutionella ramen för företagsutveckling behöver ytterligare förbättringar och ett effektivt genomförande. Tillsynen av finanssektorn måste stärkas ytterligare. Åtgärder måste vidtas för säkerställande av hållbara offentliga finanser på medellång sikt. Myndigheterna bör hålla sig till sina finanspolitiska mål genom att genomföra reformer av de offentliga utgifterna på medellång sikt, i synnerhet i fråga om hälso- och sjukvård, pensioner och bidrag. Den makroekonomiska stabiliseringen måste befästas genom en fortsatt välbetänkt kombination av finanspolitik och monetär politik. Ytterligare framsteg när det gäller privatisering, den administrativa och rättsliga ramen samt reformer av den finansiella sektorn kommer att lägga grunden för framtida utveckling av den privata sektorn. Ökad sysselsättning kommer vidare att kräva grundläggande reformer av arbetsmarknaden.

Slovakien har fortsatt att göra betydande framsteg med anpassningen av lagstiftningen till gemenskapens regelverk. Liksom föregående år har framstegen emellertid varit ojämna mellan de olika kapitlen. Betydande framsteg har gjorts på områden såsom fri rörlighet för varor, bolagsrätt, socialpolitik och sysselsättning samt tullunionen. Strukturella svagheter har kvarstått inom ett antal sektorer, nämligen jordbruk samt regionalpolitik och samordning av strukturinstrument. Även om ytterligare framsteg gjordes när det gällde att förbättra den offentliga förvaltningens förmåga behövs det fortfarande ökade och oavbrutna insatser inom alla sektorer.

I fråga om *inremarknadslagstiftningen* har ytterligare framsteg gjorts, särskilt rörande *fri rörlighet för varor* och *fri rörlighet för tjänster*. På området *fri rörlighet för personer* är framstegen alltför begränsade. Inom *bolagsrätten* har betydande framsteg gjorts på lagstiftningsområdet, med undantag av varumärken. Framstegen gäller i synnerhet den ytterligare anpassning som gjorts till direktiven om bolagsrätt samt antagandet av en ny patentlag. Åtgärderna för att på lämpligt sätt stärka de

administrativa och rättsliga organen på immaterialrättens och det industriella rättsskyddets område bör fortsätta. Inom *konkurrenspolitiken* har revideringen av lagen om statligt stöd medfört att regelverket till stor del stämmer överens med gemenskapens regelverk. I motsats till vad som kan konstateras för området konkurrensbegränsande samverkan är resultatet när det gäller kontrollen av att bestämmelserna om statligt stöd efterlevs ofullständigt och svåröverskådligt. Den offentliga förvaltningens förmåga när det gäller den inre marknaden bör stärkas, i synnerhet i fråga om tillsyn på området finansiella tjänster.

Inom *jordbrukssektorn* har åtgärder vad avser både anpassning och genomförande av gemenskapens regelverk totalt sett varit begränsade, med undantag av de veterinära frågorna, där betydande framsteg har gjorts. Ansträngningarna bör intensifieras i syfte att upprätta ett integrerat administrations- och kontrollsystem, antagandet av förordningar för specifika sektorer och anpassningen inom den fytosanitära sektorn bör påskyndas och den offentliga förvaltningens förmåga bör förbättras, även vid gränskontrollstationerna.

Ytterligare anpassning av lagstiftningen gjordes på *transportområdet*, särskilt när det gäller landtransporter. Det krävs dock fortfarande omfattande anpassning inom alla sektorer och förbättring av den offentliga förvaltningens förmåga, inbegripet upprättande av de nödvändiga strukturerna.

Anpassning av lagstiftningen i fråga om indirekt och direkt *beskattning* har skett i begränsad utsträckning, och ytterligare insatser behövs för anpassning av nivåerna för mervärdes- och punktskattesatserna. Reformen av den slovakiska skatteförvaltningen har gått framåt och moderniseringsåtgärderna bör fortsätta med kraft. IT-system för skatteinformation bör utvecklas för att möjliggöra elektroniskt informationsutbyte med EG och dess medlemsstater.

Ytterligare aktiva åtgärder har vidtagits inom *energisektorn* genom beslutet att till stor del öppna den inhemska elmarknaden och inledandet av privatiseringen av de största energibolagen. När det gäller kärnsäkerhet bör Slovakien genomföra sina avvecklingsåtaganden och fortsätta att säkra en hög nivå på kärnsäkerheten. Inom *industripolitiken* har Slovakien upprätthållit reformtakten genom fortsatt privatisering, särskilt inom banksektorn, och omstrukturering av företag. Med undantag av posttjänsterna har Slovakien nått en generellt hög nivå av anpassning inom området *telekommunikation och informationsteknik*. Man bör nu inrikta sig på ett faktiskt genomförande och på förbättring av den offentliga förvaltningens förmåga i detta avseende. Anpassningen av lagstiftningen på *konsumentskyddets* område har fortsatt, särskilt i frågor som inte gäller säkerhet. Insatserna bör fortsätta för att se till att organen för marknadsövervakning förstärks och att deras verksamhet samordnas.

På området *socialpolitik och sysselsättning* har märkbara framsteg gjorts exempelvis genom ytterligare anpassningar till gemenskapens regelverk på arbetsrättens område och i fråga om likabehandling av kvinnor och män. Tyngdpunkten bör nu skiftas till genomförandet, med särskild betoning av efterlevnaden i fråga om hälsa och säkerhet i arbetet.

Framstegen vad avser *regionalpolitik och samordning av de strukturpolitiska instrumenten* är alltså begränsade. Bristen på personal, särskilt utbildad personal, inom de berörda ministerierna och organen är fortfarande ett problem.

På *miljöområdet* har anpassningen av lagstiftningen gått framåt, men undantag av vattenkvalitet, naturskydd samt industriellt avfall och riskhantering. Det kvarstår dock mycket att göra i fråga om anpassning. Det är viktigt att åtgärderna för att förbättra den offentliga förvaltningens förmåga fortsätter.

När det gäller *samarbetet i rättsliga och inrikes frågor* har ytterligare framsteg gjorts i fråga om anpassning och administrativ kapacitet, särskilt vad avser kontroll av de yttre gränserna, bl.a. genom antagande av en nationell handlingsplan för genomförandet av Schengenregelverket samt på områdena viseringspolitik och polissamarbete. Det behövs betydande framsteg på alla relevanta områden, inbegripet intensifierade insatser för att förbättra den offentliga förvaltningens förmåga.

Viktiga åtgärder vidtogs när det gäller *tullunionen* i och med att den nya tullagen och lagen om statliga förvaltningsmyndigheter på tullområdet trädde i kraft. IT-system som möjliggör utbyte av databehandlade uppgifter mellan EG och Slovakien bör utvecklas. Betydande framsteg kan rapporteras i fråga om *finansiell kontroll* i fråga om vilken det grundläggande regelverket för intern finansiell kontroll och extern revision inom den offentliga sektorn nu är införd. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid kontrollen av utgifter för strukturåtgärder och skyddet av EG:s finansiella intressen.

Vad avser *den offentliga förvaltningens förmåga* har betydande framsteg gjorts på ett begränsat antal områden genom att de relevanta institutionerna har stärkts, men överlag är framstegen i detta avseende begränsade. Man har gjort betydande framsteg vad gäller den fria rörligheten för kapital och tullunionen, men få framsteg kan rapporteras inom områdena jordbruk, transportpolitik, regionalpolitik och samordning av de strukturpolitiska instrumenten samt samarbete i rättsliga och inrikes frågor. För kontrollen av efterlevnaden bör det satsas mer på i synnerhet följande områden: bolagsrätt, konkurrenspolitik samt socialpolitik och sysselsättning. Den positiva utvecklingen på beskattnings-, energi- och miljöområdena när det gäller att förbättra den offentliga förvaltningens förmåga bör upprätthållas. Institutionerna och mekanismerna för en effektiv och kontrollerbar förvaltning av gemenskapsmedel behöver stärkas betydligt.

Regeringens beslut att öka antalet anställda som arbetar med frågor rörande EU-integrationen med ca 1 200 personer senast 2002 är ett välkommet steg som behövs för att stärka de alltför generellt sett otillräckliga administrativa resurserna på området.

Prioriteringarna på kort sikt i *1999 års partnerskap för anslutning* har till stor del genomförts i fråga om den inre marknaden samt socialpolitik och sysselsättning. Prioriteringarna har delvis genomförts på energiområdet samt inom samarbetet i rättsliga och inrikes frågor, men endast i begränsad utsträckning vad avser jordbruk och miljö. Alla prioriteringar på medellång sikt har delvis genomförts, med undantag av transportpolitiken, regionalpolitiken och samordningen av de strukturpolitiska instrumenten samt miljön, på vilka områden prioriteringarna genomförts endast i begränsad utsträckning.

Slovenien

I sitt yttrande från 1997 drog kommissionen slutsatsen att Slovenien uppfyller de politiska kriterierna. Sedan dess har landet gjort betydande framsteg med att ytterligare befästa och fördjupa stabiliteten hos de institutioner som garanterar demokrati, rättssäkerhet, mänskliga rättigheter och respekt för och skydd av minoriteter. Under det senaste året har ytterligare ansträngningar gjorts i denna riktning. Slovenien uppfyller alltså de politiska kriterierna från Köpenhamn.

Slovenien har gjort betydande framsteg med de rättsliga reformerna genom antagande av ny lagstiftning och genomförande av åtgärder som delvis införts redan året innan i syfte att åtgärda eftersläpningen vad gäller icke avgjorda domstolsärenden. Som en följd av detta har antalet icke avgjorda domstolsärenden minskat avsevärt.

Överlag har reformeringen av den offentliga förvaltningen gått framåt under det senaste året. Lagarna om offentlig anställning och om offentliga organ har emellertid ännu inte antagits. De utgör en viktig del av regelverket för reformen av den offentliga förvaltningen genom att de möjliggör en oberoende offentlig förvaltning och fastställer de offentliga organens ställning. Insatserna på detta område bör fortsätta.

Man bör åtgärda polisens uppträdande, särskilt i fråga om vissa rapporterade fall av övergrepp.

I 1999 års partnerskap för anslutning fastställs ett påskyndande av reformen av den offentliga förvaltningen som en prioritering på kort sikt, och denna prioritering kan nu anses vara genomförd. Det återstår dock att anta lagstiftning om offentliga organ, vilket är en prioritering på medellång sikt. Slovenien har gjort goda framsteg när det gäller att genomföra den prioritering på medellång sikt som gäller förbättring av rättsväsendets funktion. Fortsatta åtgärder för att lösa återstående gränsproblem med Kroatien har fastställs som en prioritering på medellång sikt och denna prioritering har nu genomförts.

Slovenien är en fungerande marknadsekonomi. Under förutsättning att landet genomför de återstående reformerna för att öka konkurrensen på den inhemska marknaden bör det inom en snar framtid kunna klara av konkurrens och marknadskrafter inom unionen .

Den makroekonomiska utvecklingen har fortsatt att vara allmänt sett gynnsam genom en stadig BNP-tillväxt, låg arbetslöshet och ett minskat underskott i bytesbalansen. Återstående begränsningar av kapitalrörelserna håller stegvis på att avskaffas inom ramen för en politik av kontrollerade växelkurser.

Den ihållande inflationen, där det finns ett samband med den omfattande indexeringen inom den slovenska ekonomin och den penning- och växelkurspolitiska ordningen, är emellertid alltså ett problem. Arbetsmarknaden är inte tillräckligt flexibel. Marknadens funktion kunde förbättras genom ett minskat inflytande för staten på vissa områden av ekonomin. Myndigheterna bör nu gå vidare med genomförandet av de aviserade strukturreformerna och privatiseringen inom ett antal viktiga sektorer såsom bank- och försäkringssektorerna. Detta skulle bidra till att attrahera mer utländska investeringar och erbjuda en bättre mikroekonomisk grundval för en hållbar tillväxt på medellång sikt. Dessa strukturåtgärder kommer att ge friare spelrum för penning- och växelkurspolitiken så att den kan inriktas på prisstabilitet i stället för på upprätthållande av den externa konkurrenskraften. Den pågående reformen av den

finansiella sektorn kommer också att ge upphov till en stabilare omgivning för slutförande av liberaliseringen av kapitalrörelser.

Sedan den senaste återkommande rapporten har Slovenien gjort stora framsteg totalt sett med att införliva och genomföra gemenskapens regelverk. Landet har gjort betydande framsteg på områdena bolagsrätt, jordbruk, transport, energi, kultur och audiovisuell politik samt telekommunikation. På andra områden har emellertid endast begränsade framsteg gjorts; detta gäller framför allt regionalpolitik, fri rörlighet för personer, socialpolitik och sysselsättning samt konsumentskydd och hälsoskydd. Slovenien har fortsatt att förbättra den offentliga förvaltningens förmåga, särskilt på följande områden: fri rörlighet för varor, telekommunikation, kultur och audiovisuell politik samt intern finansiell kontroll.

Slovenien har gjort betydande framsteg sedan den senaste återkommande rapporten när det gäller att anta och genomföra lagstiftning på centrala områden av regelverket för den inre marknaden. Betydande framsteg med lagstiftningen har gjorts i fråga om *bolagsrätt*, och det nationella regelverket är nu nästan fullständigt. Slovenien bör nu rikta in sig på att genomföra de nya bestämmelserna rörande immateriella rättigheter och industriellt rättsskydd på lämpligt sätt. Stora framsteg har också gjorts när det gäller att fullständiga regelverket för *fri rörlighet för varor*, och uppmärksamhet bör nu riktas på stärkande av den institutionella strukturen, inbegripet det nyligen inrättade standardiseringsorganet och systemen för marknadsövervakning. Under rapporteringsperioden har Slovenien gjort betydande framsteg när det gäller att avskaffa begränsningar för den *fria rörligheten för kapital*, men denna process bör ännu slutföras i enlighet med en tidsplan som regeringen bestämmer. Framsteg har också gjorts i fråga om *friheten att tillhandahålla tjänster* och anpassningen är långt framskriden. Tillsynsorganen på detta område bör stärkas ytterligare. Även om få nya framsteg gjordes i fråga om *konkurrenspolitiken* har Slovenien hunnit långt med förberedelserna på detta område, och landet bör fortsätta att inrikta sig på att nå ett gott resultat i fråga om kontrollen av efterlevnaden. Under rapporteringsperioden har få framsteg gjorts när det gäller *fri rörlighet för personer* och Slovenien bör påskynda anpassningen, särskilt vad avser ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet samt medborgerliga rättigheter.

Beträffande *beskattning* har Slovenien fortsatt att göra jämna framsteg och har nu fullgjort sitt åtagande att ombilda butikerna med skattefri försäljning. Det är viktigt att Slovenien utvecklar sina IT-system för att möjliggöra elektroniskt informationsutbyte med gemenskapen och dess medlemsstater.

Framstegen på *jordbruksområdet* har varit mycket goda, särskilt genom att nya lagar antagits på det veterinära området samt i fråga om växters sundhet och växtskydd. Man bör nu prioritera förbättring av den offentliga förvaltningens förmåga, det slutgiltiga införandet av styrinstrumenten för den gemensamma jordbrukspolitiken samt införande av lämpliga veterinära och fytosanitära inspektioner.

Slovenien har gjort betydande framsteg med anpassningen av lagstiftningen på *transportområdet* genom antagande av centrala lagar rörande luftfart, sjötransporter och landtransporter. Landet har fortsatt att göra framsteg med förberedelserna för anslutning inom *energisektorn*, särskilt genom att öppna den inhemska elmarknaden.

Slovenien har gjort mycket få framsteg sedan den senaste återkommande rapporten när det gäller förberedelserna för anslutning på det *regionalpolitiska* området. Prioritet bör ges åt påskyndade förberedelser för genomförandet av strukturfonderna. Vidare har framstegen under rapporteringsperioden också varit begränsade på området *sysselsättning och sociala frågor*, där antagandet av lagen om anställningsförhållanden försenats ytterligare.

Anpassningsnivån inom *miljösektorn* är redan nu hög och insatserna bör nu inriktas på antagande av den återstående centrala lagstiftningen på områdena vattenkvalitet, genetiskt modifierade organismer och strålskydd. Få framsteg har under rapporteringsperioden gjorts i fråga om *konsumentskydd* och det krävs betydande insatser särskilt beträffande andra än säkerhetsrelaterade åtgärder.

Slovenien har tagit ett betydande steg när det gäller slutförandet av anpassningen av lagstiftningen och säkerställandet av genomförandet av gemenskapens regelverk inom *telekommunikationssektorn, kultursektorn och den audiovisuella sektorn* genom antagandet av central lagstiftning och inrättandet av ett organ för tele- och sändningsverksamhet.

Vissa framsteg har gjorts i fråga om *rättsliga och inrikes frågor*, särskilt genom att en nationell handlingsplan för genomförandet av Schengenregelverket har antagits och personalresurserna för behandling av asylansökningar har förstärkts. Slovenien bör fortsätta med sina insatser för att förbättra kapaciteten och infrastrukturen för gränskontroll, anlägga lämpliga mottagningsenheter för asylsökande (åtskilda från centren för illegala invandrare) och anta den återstående sekundärlagstiftningen.

Slovenien har redan nu nått en hög anpassningsnivå på *tullområdet* och bör nu rikta in sig på att slutföra tillnärmningen av lagstiftningen och stärka sin förvaltning genom den pågående reformen, vilken även bör innefatta utveckling av IT-system som möjliggör utbyte av databehandlade uppgifter mellan EG och Slovenien.

Stora framsteg har gjorts på området extern *finansiell kontroll* genom antagande av den nya lagen om revisionsrätten, och på detta område har förberedelserna hunnit långt. Man bör nu fästa uppmärksamhet vid stärkandet av den interna finansiella kontrollen inom den offentliga sektorn.

Den slovenska offentliga förvaltningens förmåga när det gäller att genomföra gemenskapens regelverk har förbättrats. Sedan den senaste återkommande rapporten har betydande framsteg gjorts med att inrätta genomförande-, kontroll- och tillsynsorganen inom områdena fri rörlighet för varor, telekommunikation, kultur och audiovisuell politik. De flesta organ som behövs för genomförande av gemenskapens regelverk är nu inrättade och uppmärksamheten bör nu inriktas på att ge dessa tillräckliga resurser för att de skall kunna utföra sitt arbete. Den offentliga förvaltningen förmåga bör utvecklas när det gäller förvaltning av strukturfonderna. Ett oberoende kontrollorgan för dataskydd måste också inrättas. Dessutom krävs ytterligare insatser för att upprätta den administrativa kapacitet som behövs för att säkerställa en sund, effektiv och kontrollerbar förvaltning av EG-medel.

Slovenien har genomfört en stor del av de prioriteringar på kort sikt i partnerskapet för anslutning som gäller de ekonomiska kriterierna, inre marknaden, jordbruk, transport, miljö, sysselsättning och sociala frågor samt rättsliga och inrikes frågor. När det gäller

att stärka den administrativa och rättsliga kapaciteten (inklusive förvaltning och kontroll av EG-medel) har prioriteringarna delvis genomförts. Slovenien bör nu inrikta sig särskilt på de återstående prioriteringarna på kort sikt, i synnerhet de som gäller kontrollen av EG-medel. Slovenien har också gjort stora framsteg med genomförandet av ett antal prioriteringar på kort sikt. Landet bör påskynda sina förberedelser på området ekonomisk och social sammanhållning och se till att prioriteringarna genomförs på i synnerhet följande områden: de ekonomiska kriterierna, inre marknaden, jordbruk samt sysselsättning och sociala frågor.

Turkiet

De grundlagsändringar som det turkiska parlamentet godkände den 3 oktober 2001 representerar ett betydande framsteg när det gäller att stärka garantierna för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna samt att inskränka användningen av dödsstraff. Ändringarna minskar möjligheterna att begränsa grundläggande friheter såsom yttrande- och tankefrihet, pressfrihet och föreningsfrihet. Uppmärksamheten har nu skiftat till det faktiska genomförandet av dessa viktiga reformer. Den turkiska regeringen håller på att slutföra arbetet med ett nytt lagstiftningspaket vars syfte är att genomföra ett antal grundlagsändringar, i synnerhet vad avser respekt för yttrande- och tankefriheten. Detta bör göra det lättare att göra framsteg med att genomföra prioriteringarna i partnerskapet för anslutning.

Trots dessa ändringar kvarstår ett antal begränsningar av utövandet av de grundläggande friheterna. Den utsträckning i vilken enskilda personer i Turkiet kommer att uppleva faktiska förbättringar när det gäller utövandet av de grundläggande friheterna kommer att bero på detaljerna i genomförandebestämmelserna och den faktiska tillämpningen av lagstiftningen. Det är uppmuntrande att en allmän proportionalitetsprincip har införts och att det uttalade allmänna målet med reformen är att faktiskt prioritera respekten för mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen.

Moratoriet beträffande dödsstraffet har kvarstått. Den reviderade artikel 38 i grundlagen begränsar dödsstraffet till terroristbrott och till krigstid eller överhängande krigshot. Undantaget för terroristbrott är inte förenligt med protokoll 6 till Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna (som inte tillåter undantag), medan undantaget för krigsförbrytelser tillåts i protokoll 6. Det kommer att behövas ändringar av strafflagen för att sätta i kraft denna reviderade artikel. Detta kommer att möjliggöra en bedömning av huruvida Turkiet kan underteckna och ratificera protokoll 6 till människorättskonventionen.

De reformer som gäller ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter innehåller ett antal positiva inslag. Bestämmelserna i artiklarna 26 och 28 om förbud mot användning av enligt lag förbjudna språk har nu upphävts. Detta kunde öppna möjligheten för användningen av andra språk än turkiska och utgör ett framsteg. Gällande restriktiva lagstiftning och praxis kommer att behöva ändras för att denna grundlagsändring skall kunna genomföras, vilket de turkiska myndigheterna har erkänt. Det har inte skett någon förbättring när det gäller de faktiska möjligheterna för alla i Turkiet, oberoende av etniskt ursprung, att utöva kulturella rättigheter.

Ett antal betydande fängelsereformer har godkänts. Turkiet uppmanas att se till att dessa reformer genomförs till fullo. Den oproportionerliga användningen av våld för att kuva fängelseprotester är beklagansvärd. Det är ur humanitär synpunkt oacceptabelt att liv ständigt går förlorade till följd av hungersstrejk. Oberoende av de politiska motiven för dem som deltar bör insatserna intensifieras för att förhindra ytterligare dödsfall. Fri debatt om dessa frågor bör tillåtas.

Reformeringen av rättsväsendet har börjat. Rättsväsendets oberoende, de statliga säkerhetsdomstolarnas och militärdomstolarnas befogenheter samt iakttagandet av Europadomstolen för de mänskliga rättigheternas domar är problem som kvarstår.

Ett antal initiativ har tagits för att inom polis- och domstolsväsendet öka kunskaperna om människorättsfrågor, men det är för tidigt för att bedöma de praktiska följderna av dessa initiativ.

Trots flera initiativ för större öppenhet i det offentliga livet i Turkiet är korruption alltjämt ett allvarligt problem. Positivt är att centrala Europakonventioner rörande korruption och penningtvätt nyligen undertecknats.

Det krävs ytterligare åtgärder för att förbättra den ekonomiska situationen i sydöstra delen av landet i syfte att minska de regionala skillnaderna och öka de ekonomiska, sociala och kulturella möjligheterna för alla medborgare. Undantagstillstånd gäller fortfarande i den delen av landet.

Grunddragen i ett demokratiskt system finns i Turkiet, men ett antal grundläggande frågor, såsom civil kontroll över militären, har ännu inte åtgärdats effektivt.

Trots ett antal konstitutionella, lagstiftningsmässiga och administrativa förändringar måste den nuvarande människorättsituationen förbättras med avseende på dess effekter för individer.

Även om Turkiet börjar göra framsteg på vissa områden uppfyller landet ännu inte de politiska kriterierna från Köpenhamn och därför uppmanas Turkiet att intensifiera och påskynda reformprocessen för att se till att de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna till fullo skyddas i lagen och i praktiken, för alla medborgare i hela landet. Den *stärkta politiska dialogen* bör användas i större utsträckning för att ytterligare stimulera till framsteg när det gäller nyckelfrågor som är prioriteringar i partnerskapet för anslutning, t.ex. mänskliga rättigheter, Cypernfrågan och en fredlig lösning av gränstvister.

Med tanke på att regeringen i Ankara stöder Rauf Denktashs beslut att dra sig tillbaka från de informella förhandlingarna i FN:s regi och att avböja inbjudan från FN:s generalsekreterare till förhandlingar i New York bör det stöd som Turkiet inom ramen för den politiska dialogen uttryckt för generalsekreterarens ansträngningar för att finna en helhetslösning på *Cypernproblemet* nu följas upp av konkreta åtgärder från Turkiets sida i syfte att underlätta en lösning.

På grund av två finansiella kriser har Turkiet inte kunnat göra ytterligare framsteg för att upprätta en fungerande marknadsekonomi. Betydande delar av landets ekonomi

deltar emellertid redan nu i konkurrensen på EU:s marknad inom ramen för tullunionen med EG.

De två finansiella kriserna avbröt den ekonomiska återhämtningen och stoppade det föregående ekonomiska stabiliseringsprogrammet. Den makroekonomisk jämvikten har rubbats och tidigare makroekonomiska obalanser har åter uppstått på många områden. Turkiet har antagit och delvis genomfört ett ambitiöst program för ekonomiska reformer, vilket bättre än de tidigare programmen åtgärdar riskerna och svagheter inom den inhemska finansiella sektorn och försöker minska de statliga ingripandena på många områden av ekonomin. Dessa problem var grundorsakerna till krisen.

Turkiet bör prioritera upprättandet av makroekonomisk jämvikt på kort sikt baserad på minskad inflationstakt. Myndigheterna måste emellertid också fortsätta att inrikta sig på upprättandet av en fast grundval för hållbar marknadsbaserad ekonomisk utveckling på medellång sikt. Betydande omstrukturering behövs fortfarande inom olika sektorer, såsom bankverksamhet, jordbruk och statliga företag, i syfte att garantera konkurrenskraft på medellång sikt för ekonomin som helhet. Myndigheterna kommer att behöva se över sina budgetprioriteringar på medellång sikt så att en tillräcklig investeringsnivå garanteras inom utbildning, hälso- och sjukvård, sociala tjänster och offentlig infrastruktur inom hela landet.

Turkiets anpassning till gemenskapens regelverk har hunnit längst på de områden som omfattas av tullunionen. Sedan den senaste återkommande rapporten har ytterligare anpassning skett på dessa områden. Vidare har viktig lagstiftning antagits på bankområdet, inbegripet centralbanken, och inom sektorer som telekommunikation, energi och jordbruk. I vissa fall avviker dock nyligen antagen lagstiftning betydligt från gemenskapens regelverk (kosmetik, audiovisuell politik, socialpolitik). En betydande brist på överensstämmelse kvarstår alltså mellan gemenskapens regelverk och den turkiska lagstiftningen. Framstegen när det gäller att förbättra den offentliga förvaltningens förmåga att genomföra gemenskapens regelverk är begränsade.

I fråga om *inre marknaden* har viss lagstiftning rörande *fri rörlighet för varor* antagits, däribland rörande standarder. Antagandet av en ram för teknisk lagstiftning är särskilt betydelsefull. Ytterligare åtgärder måste vidtas på ett antal områden. Den gällande ordningen för offentlig upphandling är inte förenlig med gemenskapens regelverk. Inga framsteg kan rapporteras beträffande *fri rörlighet för personer*. På området *fri rörlighet för kapital* kvarstår betydande begränsningar för utländska investeringar inom olika sektorer. Stora insatser krävs för att ytterligare anpassa lagstiftningen för andra tjänster än finansiella tjänster. Större uppmärksamhet bör fästas vid genomförandet av lagstiftningen om penningtvätt. På *bolagsrättens* område har inga framsteg gjorts med att upprätta en ny handelslagstiftning. Viktiga åtgärder har vidtagits för att anpassa immaterialrätten till gemenskapens regelverk. Särskilda domstolar har inrättats för skyddet av immateriella rättigheter, men förmågan att kontrollera efterlevnaden på detta område behöver stärkas. På *konkurrenspolitikens område* är tillämpningen av bestämmelserna om konkurrensbegränsande samverkan alltså tillfredsställande. Turkiets politik i fråga om statligt stöd är inte förenlig med gemenskapens regelverk. Trots en ny lag är situationen när det gäller anpassning av alkohol- och tobaksmonopolet fortfarande ett problem.

Turkiet har inlett en omfattande reform inom *jordbrukssektorn*. Vissa av de grundläggande inslagen i Turkiets nya politik i fråga om direkta inkomster skiljer sig dock från det gällande synsättet i EU. Turkiet har ännu inte upprättat vissa grundläggande mekanismer såsom ett landsomfattande fastighetsregister. Landet bör inrikta sig på införlivande, genomförande och kontroll av efterlevnaden av gemenskapslagstiftningen inom de veterinära och fytosanitära sektorerna.

I fråga om *fiske* har inga framsteg gjorts när det gäller anpassningen till den gemensamma fiskepolitiken. Ett moderniserat system för fartygsregistrering bör upprättas.

I fråga om *transportpolitik* bör Turkiet intensifiera det nödvändiga lagstiftningsarbetet för antagandet av gemenskapens regelverk på transportområdet. Den offentliga förvaltningens förmåga att tillämpa och genomföra den relevanta lagstiftningen inom alla sektorer bör förbättras.

Beträffande *beskattning* krävs det betydande framsteg, i synnerhet vad avser tillnärmning av de tillämpliga mervärdesskattesatserna.

På de flesta områden skiljer sig Turkiets *statistiska* system allttjämt väldigt mycket från EU:s system. Inga konkreta framsteg kan rapporteras.

Åtgärder har vidtagits när det gäller *socialpolitik och sysselsättning*, men alla är inte förenliga med gemenskapens regelverk. Den nya lagen om det ekonomiska och sociala rådet skapar t.ex. inte förutsättningar för en verklig dialog mellan arbetsmarknadens parter. Den turkiska lagstiftningen skiljer sig fortfarande mycket från gemenskapsrätten. Beträffande *energi* har betydande framsteg gjorts inom el- och gassektorerna. De två viktiga lagar som antagits i år är viktiga steg när det gäller att förbereda Turkiet för den inre elmarknaden.

Inom *telekommunikationssektorn* bör det nya regelverket anpassas till gemenskapens regelverk i fråga om t.ex. samhällsomfattande tjänster och dataskydd.

Vad beträffar *regionalpolitik* har Turkiet inte gjort några framsteg, och särskild uppmärksamhet bör ägnas åt förberedelserna för genomförandet av strukturpolitiken.

På *miljöområdet* bör ytterligare ny lagstiftning antas, inklusive en viktig ramlag som nu behandlas av parlamentet.

På området *rättsliga och inrikes frågor* har Turkiet nyligen undertecknat tre viktiga Europarådskonventioner rörande penningtvätt och bekämpningen av korruption. Ett bilateralt avtal med Grekland för att bekämpa brottslighet har trätt i kraft. Turkiet har tagit initiativ för anpassning till EU:s viseringspolitik och för ingåendet av återtagandeavtal på migrationsområdet. Den offentliga förvaltningens förmåga bör stärkas när det gäller gränskontroll och bekämpningen av illegal invandring.

På *tullområdet* är anpassningen så gott som fullständig.

När det gäller *finansiell kontroll* bör mekanismerna för budget- och finanskontroll inom den turkiska offentliga förvaltningen på central nivå förbättras.

Den offentliga förvaltningens förmåga på olika områden bör förbättras för att säkerställa faktiskt genomförande av gemenskapens regelverk och faktisk kontroll av dess efterlevnad. Det behövs en omfattande reformering på samtliga nivåer av förvaltningen. I vissa fall kommer detta att leda till upprättandet av nya strukturer, t.ex. på områdena statligt stöd och regional utveckling. På vissa områden har nya tillsynsorgan inrättats. Deras oberoende bör säkras och samtidigt bör tillräckliga personalresurser och finansiella resurser tillhandahållas.

Turkiets partnerskap för anslutning antogs i mars 2001, och Turkiet har gjort omfattande förberedande insatser för dess genomförande. Turkiet har fått bättre kunskaper om gemenskapens regelverk och regeringen har inlett en intensiv process för att utarbeta ny lagstiftning. På områdena fri rörlighet för varor, skydd av immateriella rättigheter, energi, telekommunikation och tull har de vidtagna åtgärderna delvis inneburit att prioriteringarna på kort sikt i partnerskapet för anslutning har genomförts. Betydande ytterligare insatser behövs för att genomföra de prioriteringar på kort sikt i partnerskapet som avser gemenskapens regelverk.

Bilaga 2: Kandidatländerna - basstatistik (2000)

	Are al	Folkmäng d	Folktäth et	BNP i köpkraftsstandard (PPS)(1) (2)			BNP-tillväxt	Jordbruket	
	Km² (1 000- tal)	Invånare (miljoner)	Invånar e per km²	PPS (miljarder euro)	Euro per inv. PPS	Euro per inv. i % av EU-genomsnittet	%	I % av bruttofö rädling svärdet	I % av sysselsätt ningen
Bulgarien	111	8,2	74	44,3	5 400	24	5,8	14,5	Ej tillgängl.
Cypern	9	0,8	82	12,4	18 500	83	4,8	3,8	9,2
Tjeckien	79	10,3	130	135,1	13 500	60	2,9	3,9	5,1
Estland	45	1,4	32	12,1	8 500	38	6,9	6,3	7,4
Ungern	93	10,0	108	117,0	11 700	52	5,2	4,8	6,5
Lettland	65	2,4	37	15,6	6 600	29	6,6	4,5	13,5
Litauen	65	3,7	57	24,3	6 600	29	3,3	7,6	19,6
Malta	0,3	0,4	1240	4,6	11 900	53	5,0	2,3	1,9
Polen	313	38,6	124	337,9	8 700	39	4,0	3,3	18,8

Rumänien	238	22,4	94	135,4	6 000	27	1,6	12,6	42,8
Slovakien	49	5,4	110	58,3	10 800	48	2,2	4,5	6,7
Slovenien	20	2,0	98	32,0	16 100	72	4,6	3,2	9,9
Turkiet	775	65,3	84	433,3	6 400	29	7,2	14,6	34,9

Källor: Eurostat med hjälp av nationella källor.

- (1) Metoden för att beräkna BNP i köpkraftsstandard har ändrats sedan förra årets återkommande rapporter.
Uppgifterna är därför inte sinsemellan jämförbara.
- (2) För uträkningen av BNP per capita har uppgifterna om total folkmängd tagits från nationella beräkningar, varvid de kan skilja sig från demografisk statistik.

2000

	Inflation	Arbetslöshet	Offentliga sektorns finanser	Utrikeshandel				Bytesbalans	Utländska direktinvesteringar	
	Års-genomsnitt	I % av arbetskraften (enligt ILO:s definition) (5)	Under- eller överskott i % av BNP	Handelsbalans: export/import i %	Export till EU i % av total export	Import från EU i % av total import	EU:s saldo med länderna (miljoner euro)	Saldo i % av BNP	Ackumulerat per invånare (i euro) (3) (4)	Årsnett oflöde i % av BNP (4)
Bulgarien	10,3	16,4	-0,7	74,1	51,2	44,1	146	-5,0	239	7,1
Cypern	4,9	3,4	-3,2	12,2	47,7	55,9	2 098	-5,2	Ej tillgängl.	1,8
Tjeckien	3,9	8,8	-4,2	90,1	68,6	61,9	2 330	-4,7	2 213	9,0
Estland	3,9	13,7	-0,7	74,5	76,5	62,6	94	-6,7	1 980	8,0
Ungern	10,0	6,4	-3,1	87,6	75,1	58,4	1 086	-3,3	1 790	2,9
Lettland	2,6	14,6	-2,7	58,5	64,6	52,4	118	-6,9	943	5,7

Litauen	0,9	16,0	-3,3	69,8	47,9	43,3	403	-6,0	683	3,4
Malta	2,4	4,5	-6,6	71,9	33,5	59,9	1 773	-14,5	Ej tillgängl.	18,0
Polen	10,1	16,1	-3,5	64,7	69,9	61,2	10 530	-6,3	671	5,3
Rumänien	45,7	7,1	-3,8	78,8	63,8	56,6	1 061	-3,7	317	2,8
Slovakien	12,1	18,6	-6,7	92,8	59,1	48,9	-434	-3,7	1 000	10,8
Slovenien	8,9	7,0	-2,3	86,4	63,8	67,8	1 818	-3,3	1 348	1,0
Turkiet	54,9	6,6	-11,0	50,9	52,3	48,8	12 266	-4,9	Ej tillgängl.	0,5

(3) Siffrorna är uträknade med hjälp av uppgifterna om folkmängd enligt nationella beräkningar, vilka kan skilja sig från de uppgifter som används i demografisk statistik.

(4) Uppgifter om betalningsbalans.

(5) För Malta angivet i registrerad arbetslöshet.

Källor: Eurostat med hjälp av nationella källor.

Bilaga 3: Strategin inför anslutningen

I strategin inför anslutningen ingår fastställande av prioriteringar och ett antal instrument såsom finansiellt stöd, associeringsavtal och deltagande i gemenskapsprogram och verksamheten vid gemenskapsorgan. Kandidatländerna får hjälp med att förbereda sig för det framtida medlemskapet genom att före anslutningen anpassa sin lagstiftning till gemenskapens regelverk.

a) Fastställande av prioriteringar

Partnerskapen för anslutning är ett centralt inslag i strategin inför anslutningen. De gällande partnerskapen för anslutning antogs i december 1999 för kandidatländerna i Central- och Östeuropa, i mars 2000 för Cypern och Malta och i mars 2001 för Turkiet. I dessa fastställs, med utgångspunkt i analyserna i de återkommande rapporterna, prioriteringarna för varje land för att anslutningskriterierna skall kunna uppfyllas. I dem anges också det finansiella stödet från gemenskapen för dessa prioriteringar samt villkoren för detta stöd.

EU har ännu inte tvingats åberopa den villkorsklausul som ingår i förordningen om partnerskapen för anslutning och som avser otillräckliga framsteg när det gäller att uppfylla anslutningskriterierna eller att fullgöra åtagandena enligt associeringsavtalet. Framsteg och brister i genomförandet av de gällande partnerskapen understryks i de återkommande rapporterna.

Denna gång lägger kommissionen fram förslag till revidering av partnerskapen för rådet tillsammans med de återkommande rapporterna. I förslagen identifieras de prioriterade områden som måste åtgärdas 2002 och 2003. Dessa förslag gäller alla länder utom Turkiet, eftersom en revidering inte är nödvändig i det fallet på grund av att det gällande partnerskapet antogs så pass nyligen.

Med utgångspunkt i partnerskapet för anslutning upprättar varje kandidatland ett **nationellt program för antagande av gemenskapens regelverk**, vilket de sedan uppdaterar regelbundet. De nationella programmen innehåller uppgifter om de mänskliga och ekonomiska resurser och den tidsplan som förutses för genomförandet av prioriteringarna inför anslutningen. Turkiet antog ett nationellt program första gången 2001, medan alla andra kandidatländer har uppdaterat sina program under det första kvartalet 2001. I vissa länder ingår dessa program nu i budgetprocessen. En bedömning av det nationella programmet ingår i varje återkommande rapport.

b) Finansiellt stöd

De central- och östeuropeiska kandidatländerna har sedan övergångsprocessen inleddes genom Phare-programmet fått finansiellt stöd från EU. Phare-programmet kompletteras nu med två program som hjälper länderna att förbereda sig för deltagande i sammanhållningsfonden och strukturfonden. Genom ISPA (instrument för strukturpolitiska åtgärder inför anslutningen) anslås över 1 miljard euro per år till investeringar i miljö och transportinfrastruktur som förberedelse för sammanhållningsfonden. Genom Sapard (struktur Anpassningsprogram för jordbruk och landsbygdsutveckling) skall enligt planerna anslås över 500 miljoner euro per år till utveckling av jordbruket och landsbygden som förberedelse för deltagande i strukturfonderna för jordbruk och fiske.

Phare-programmet har en årlig budget på 1,5 miljarder euro som används för delfinansiering av institutionell uppbyggnad och därmed sammanhängande investeringar i infrastrukturen för genomförandet av gemenskapens regelverk samt för stöd till ekonomisk och social sammanhållning för att hjälpa kandidatländerna att förbereda sig för att genomföra strukturfonderna efter anslutningen. Vart och ett av dessa tre områden tilldelas ungefär en tredjedel av medlen.

Stödet från Phare till institutionell uppbyggnad hjälper kandidatländerna att förbättra sin förmåga att genomföra och kontrollera efterlevnaden av gemenskapens regelverk. Det huvudsakliga redskapet i detta avseende är partnersamverkan, som innebär en förflyttning för minst ett år av tjänstemän från medlemsstaternas ministerier, regionala organ, offentliga förvaltningsorgan och yrkesföreningar till motsvarande institutioner i kandidatländerna. Partnersamverkan har pågått i de central- och östeuropeiska länderna sedan 1998.

Tillämpningen av partnersamverkan utvidgades till Cypern och Malta 2001 och kommer att utvidgas till Turkiet 2002, i enlighet med respektive länders finansiella instrument. För närvarande pågår cirka 500 partnersamverkanprojekt, som täcker de flesta områdena av gemenskapens regelverk (se bilaga 5 för närmare uppgifter).

Från och med början av detta år har kandidatländerna haft möjlighet att utnyttja medlemsstaternas erfarenhet för småskaliga projekt av kort eller medellång varaktighet genom en ny mekanism för partnersamverkan ("twinning light"). De första projekten kommer att starta i slutet av 2001. Dessutom är Byrån för tekniskt bistånd och informationsutbyte (TAIEX) en källa till råd för projekt på kort sikt och SIGMA (som finansieras genom Phare och förvaltas av OECD) ger råd om övergripande statliga funktioner i central- och östeuropeiska länder, med inriktning på reformen av den offentliga förvaltningen, finansiell kontroll och revision.

Genomförandet av **Sapard** är helt decentraliserat. Genom Sapard delfinansieras, på grundval av planer för landsbygdsutveckling som kommissionen har godkänt, projekt för landsbygdsutveckling som valts ut av mottagarländerna. Varje lands genomförandestruktur baseras på ett Sapard-organ, som ansvarar för förvaltning och utbetalningar och som måste ackrediteras av kommissionen. Denna process har visat sig vara komplicerad, men pågår för närvarande och har delvis slutförts i

Bulgarien och Estland. Med tanke på de svårigheter som uppkommit bör processen påskyndas i de andra kandidatländerna.

När det gäller **ISPA** har varje land utarbetat nationella strategier för transport och miljö på grundval av vilka kommissionen godkänt projekt till ett belopp som motsvarar hela det tillgängliga beloppet för 2000 och med en så gott som jämlik fördelning mellan de två sektorerna. Ett liknande resultat förväntas 2001.

Europeiska investeringsbanken har kapacitet att låna ut över 17 miljarder euro till länderna i Central- och Östeuropa under perioden 2000–2007, vilket även inbegriper vissa länder som inte är kandidatländer (8,9 miljarder euro med garanti från gemenskapens budget och 8,5 miljarder från en finansieringsordning för stöd inför anslutningen utan denna garanti). Den faktiska utlåningen förväntas uppgå till 3,5 miljarder euro 2001.

Rådet antog i mars 2000 en finansieringsförordning för genomförande av åtgärder inför anslutningen för både Cypern och Malta. Genom denna tillhandahålls ett finansiellt bidrag på 95 miljoner euro under perioden 2000–2004 till uppfyllandet av prioriteringarna i partnerskapen för anslutning. Budgetanslaget för 2000 är 6 miljoner euro för Malta och 9 miljoner euro för Cypern. Dessa två länder är berättigade till stöd från EIB:s finansieringsordning för stöd inför anslutningen och från de 6,425 miljarder euro som EIB avsatt för stöd till Medelhavsländerna. EIB:s lån till Cypern uppgick 1999 till 200 miljoner euro.

Det finansiella gåvobiståndet till **Turkiet** 2001 förväntas uppgå till 177 miljoner euro från Meda-förordningen och de två förordningarna rörande en europeisk strategi och en strategi inför anslutningen. Dessa medel kan användas till strukturella reformer, institutionell uppbyggnad och investeringar som gäller gemenskapens regelverk, i linje med den strategi som gäller för de övriga kandidatländerna. Kommissionen har föreslagit en ny förordning om ekonomiskt stöd för att se till att stödet är anslutningsorienterat och för att förvaltningen och förfarandena i högre grad skall stämma överens med Phare-programmet. Förordningen kommer att utgöra den rättsliga grunden för en särskild budgetpost och kommer därmed att ersätta de tre befintliga instrumenten (men Turkiet kommer även i fortsättningen att vara stödberättigat inom Meda-program som omfattar flera länder).

Turkiet kan erhålla **EIB**-lån enligt det s.k. utlåningsmandatet EuroMed II. Detta uppgår till 6,425 miljarder euro för tiden januari 2000–januari 2007. Dessutom har Turkiet nyligen godkänts som berättigat till stöd från EIB:s finansieringsordning för stöd inför anslutningen (se ovan). Ett mandat för särskilda åtgärder (på 450 miljoner euro) håller på att genomföras. Dessutom är 600 miljoner euro tillgängliga i stöd till återuppbyggnad efter jordbävningen (TERRA). Turkiet är vidare berättigat till stöd enligt en ny finansieringsordning för partnerskap i Medelhavsområdet, som uppgår till 1 miljard euro för hela regionen.

Associeringsavtalen

Europaavtalen med de central- och östeuropeiska kandidatländerna utgör en ram när det gäller att övervaka antagandet av gemenskapens regelverk och genomförandet av prioriteringarna i partnerskapen för anslutning. Den analytiska genomgången av regelverket genomförs nu huvudsakligen inom de underkommittéer som inrättats genom dessa avtal (se nedan). Liknande associeringsavtal har ingåtts med kandidatländerna i Medelhavsområdet.

Den **andra etappen** av Europaavtalen med Ungern och Tjeckien har inletts i juni 2000 respektive februari 2001. I båda fallen innebär detta ytterligare liberalisering, i synnerhet av bestämmelserna om etableringsrätt. Kommissionen undersöker möjligheten till övergång till andra etappen för följande associerade länder: Bulgarien, Polen, Rumänien och Slovakien. För Slovenien pågår den första etappen i princip till 2003. I Europaavtalen med Estland, Lettland och Litauen krävs ingen övergång till en andra etapp.

Europaavtalen medför avskaffande av tullar och kvantitativa begränsningar och medger därmed ömsesidig frihandel med **industriprodukter**. På detta sätt främjar de djupare ekonomisk integration med EU. Kandidatländerna i Central- och Östeuropa beviljades ytterligare handelsmedgivanden i fråga om **jordbruksprodukter** på autonom och ömsesidig basis i juli 2000 (januari 2001 i fråga om Litauen), i avvaktan på att tilläggsprotokollen till Europaavtalen skall träda i kraft. Förhandlingar förbereds med vart och ett av dessa länder för att utvidga tillämpningsområdet för handelsmedgivandena på jordbruksområdet, och motsvarande förhandlingar förbereds med Cypern och Malta. Ytterligare trädde handelsmedgivanden i fråga om **bearbetade jordbruksprodukter** i kraft i september 2001 för Estland och i november 2001 för Slovenien. I fråga om Bulgarien, Slovakien, Lettland, Litauen och Ungern pågår beslutsprocessen för ytterligare handelsmedgivanden för dessa produkter.

Protokoll om **europaisk bedömning av överensstämmelse** till Europaavtalen trädde i kraft den 1 juni 2001 för Ungerns del och den 1 juli 2001 för Tjeckiens del. Avtal om sådana protokoll med Lettland och Litauen har paraferats, och med Estland, Slovakien och Slovenien pågår förhandlingar. Syftet med protokollen är att utsträcka inre marknadsbestämmelserna om bedömning av överensstämmelse för industriprodukter till kandidatländerna före anslutningen. Enligt protokollen skall kandidatländerna införa gemenskapens regelverk för utvalda sektorer. EG och kandidatländerna enas också om att godta varandras tekniska organ för bedömning av varors överensstämmelse med lagstiftningen, vilket gör tekniska kontroller vid gränsövergångar överflödiga.

För **Turkiet** utgör genomförandet av tullunionen fortfarande grunden för de bilaterala förbindelserna. Förhandlingar om ett avtal som syftar till liberalisering av tjänster och ömsesidigt öppnande av den offentliga upphandlingen inleddes i april 2000.

Deltagande i gemenskapens program och verksamheten vid gemenskapens organ

Samtliga kandidatländer deltar i större eller mindre utsträckning i **gemenskapsprogram**. Kandidatländerna i Central- och Östeuropa deltar i synnerhet i program på följande områden: utbildning, ungdom, forskning, kultur, audiovisuell politik, energi, miljö, små och medelstora företag och folkhälsa. Cypern deltar i vissa program på områdena audiovisuell politik, utbildning, ungdom, vetenskaplig forskning, miljö och små och medelstora företag, medan Malta deltar i program som gäller vetenskaplig forskning, utbildning och ungdom. Turkiet deltar i två gemenskapsprogram enbart på projektnivå (LIFE och femte ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling). I enlighet med slutsatserna från Europeiska rådets möte i Helsingfors i december 1999 pågår förberedelserna för fullvärdigt deltagande från Turkiets sida i program som gäller utbildning och ungdom, och dessutom diskuteras även deltagandet i andra program.

I enlighet med fjolårets strategidokument kommer man snart att anta allmänna beslut i associeringsråden för vart och ett av kandidatländerna i Central- och Östeuropa samt att ingå avtal med Cypern, Malta och Turkiet, i syfte att effektivisera förfarandena för kandidatländernas deltagande i gemenskapsprogram. Avsikten är att dessa nya instrument betydligt skall underlätta detta deltagande. I instrumenten uppställs de allmänna principerna för deltagande i pågående och kommande program, och på grundval av dem kommer kommissionen och de behöriga myndigheterna i kandidatländerna att förhandla om villkoren för deltagande i enskilda program. Kandidatländerna kan fortsätta att använda sig av stöd inför anslutningen för att delfinansiera kostnaderna för deltagandet.

Till följd av att de relevanta avtalen nyligen ratificerats kommer samtliga 13 kandidatländer att bli medlemmar av Europeiska miljöbyrå 2002. Liknande avtal kommer snart att förhandlas fram med intresserade kandidatländer om deras deltagande i verksamheten vid Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk. Förberedelserna pågår för att kandidatländerna skall kunna delta även i andra gemenskapsorgans verksamhet.

Analytisk genomgång av gemenskapens regelverk

Den analytiska genomgången av gemenskapens regelverk ("screening") med de kandidatländer som förhandlar om medlemskap avslutades 1999 och bidrog till fastställandet av frågor som skall tas upp i förhandlingarna. De nya delar av regelverket som antagits och offentliggjorts fram till utgången av 2000 har överlämnats till dessa länder så att de kan ta ställning till de nya bestämmelserna inom ramen för förhandlingarna. Såsom framgick av fjolårets strategidokument används mötena i associeringskommittéerna och underkommittéerna till att förklara de nya bestämmelserna och till diskussion om antagandet och genomförandet av dem. Vid behov arrangeras dessutom möten för att

förklara nya bestämmelser i regelverket inom vissa kapitel, såsom transport, jordbruk och telekommunikation.

År 2002 kommer samma förfaranden att tillämpas med följande ändring. I syfte att beakta att förhandlingarna med de länder som hunnit längst kommer att befinna sig närmare det stadium när förhandlingarna kan slutföras kommer de nya bestämmelserna i gemenskapens regelverk att överlämnas två gånger om året till de kandidatländer som förhandlar om medlemskap: en gång i början av året för att täcka in nya bestämmelser som antagits 2001 och en andra gång i början av det andra halvåret för att täcka in nya bestämmelser som antagits under det första halvåret 2002.

På samma sätt förbereds den analytiska genomgången av gemenskapens regelverk med Turkiet inom ramen för åtta underkommittéer som inrättats enligt associeringsavtalet och som inledde sitt arbete i juni 2000. Sedan dess har varje underkommitté redan hållit två möten. I enlighet med Europeiska rådets önskemål vid mötet i Santa Maria da Feira lägger kommissionen som en bilaga till den återkommande rapporten om Turkiet fram en rapport till rådet om framstegen i förberedelserna av den analytiska genomgången av gemenskapens regelverk.

Den europeiska konferensen

Den europeiska konferensen skapades som ett forum för politiskt samråd i frågor av gemensamt intresse för EU:s medlemsstater och kandidatländerna. Även Turkiet deltar nu i konferensen; detta efter ett möte på ministernivå i Sochaux den 23 november 2000. En konferens med stats- och regeringscheferna den 7 december 2000 gav ett tillfälle till diskussion om den institutionella reformen och unionens verksamhet på längre sikt.

Europeiska rådet i Nice föreslog "att länderna som ingår i stabiliserings- och associeringsprocessen, liksom Eftaländerna, skall inbjudas i egenskap av [möjliga blivande] medlemmar". Vid mötet i Göteborg sade Europeiska rådet att den europeiska konferensen i sin nuvarande sammansättning "kommer att [...] sammankallas under det belgiska ordförandeskapet. I syfte att stärka unionens partnerskap med Ukraina och Moldova kommer dessa att följaktligen inbjudas att delta i konferensen". Vid det senaste mötet i den europeiska konferensen, som hölls den 20 oktober 2001 och visade en anmärkningsvärt enad front, diskuterades kampen mot den internationella terrorismen.

**Bilaga 4: Människorättskonventioner som ratificerats av kandidatländerna,
30 september 2001**

<i>Parter i följande konventioner och protokoll</i>	BG	CY	CZ	EE	HU	LV	LT	MT	PL	RO	SK	SI	TK
Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Protokoll 1 (ägarerätt)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Protokoll 4 (rörelsefrihet m.m.)	X	X	X	X	X	X	X	O	X	X	X	X	O
Protokoll 6 (dödsstraff)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	O
Protokoll 7 (förbud mot nytt åtal i avgjord rättsak)	X	X	X	X	X	X	X	O	O	X	X	X	O
Europeiska konventionen till förhindrande av tortyr	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Europeiska sociala stadgan	O	X	X	O	X	O	O	X	X	O	X	O	X
Reviderade Europeiska sociala stadgan	X	X	O	X	O	O	X	O	O	X	O	X	O
Ramkonventionen om skydd av nationella minoriteter	X	X	X	X	X	O	X	X	X	X	X	X	O
Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	O
Fakultativt protokoll till konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (enskildas rätt att göra framställningar)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	O
Andra fakultativa protokollet till konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (dödsstraff)	X	X	O	O	X	O	O	X	O	X	X	X	O
Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	O
Konventionen mot tortyr	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	O
Konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Fakultativt protokoll till konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor	O	O	X	O	X	O	O	O	O	O	X	O	O
Konventionen om barnets rättigheter	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

X = Konventionen har ratificerats.

O = Konventionen har **INTE** ratificerats.

BG = Bulgarien, CY = Cypern, CZ = Tjeckien, EE = Estland, HU = Ungern, LV = Lettland, LT = Litauen, MT = Malta, PL = Polen, RO = Rumänien, SK = Slovakien, SV = Slovenien och T = Turkiet.

Bilaga 5: Projekt för partnersamverkan 1998–2001
ANTAL PROJEKT SOM FINANSIERAS GENOM PHARE 1998–2001

Kandidat- land	Jordbruk (inkl. veterinära och fyto sanitära projekt)	Miljö	Offentliga finanser (inkl. beskattning, tull, inre marknaden)	Rättsliga och inrikes frågor	Social-politik	Regional utveckling och förberedelse för struktur-fonderna	Övrigt	Totalt
<i>Bulgarien</i>	9	11	13	8	2	4	2	49
<i>Cypern</i>	---	---	1	---	---	---	---	1
<i>Tjeckien</i>	6	6	11	16	9	3	9	60
<i>Estland</i>	6	3	6	7	2	2	2	28
<i>Ungern</i>	7	9	12	8	4	4	4	48
<i>Lettland</i>	4	2	4	6	2	3	3	24
<i>Litauen</i>	5	2	8	7	4	2	9	37
<i>Malta</i>	1	---	1	1	---	1	1	5
<i>Polen</i>	24	9	29	12	5	14	11	104
<i>Rumänien</i>	9	4	17	12	4	13	6	65
<i>Slovakien</i>	7	6	10	14	6	2	6	51
<i>Slovenien</i>	8	1	7	7	1	2	4	30
Totalt	86	53	119	98	39	50	57	502

**ANTAL PROJEKT FÖR PARTNERSAMVERKAN 1998–2001* I VILKA MEDLEMSSTATER DELTAR
SOM HUVUDANSVARIGA ELLER PARTNER**

År	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>D</i>	<i>DK</i>	<i>E</i>	<i>FIN</i>	<i>F</i>	<i>GR</i>	<i>IRL</i>	<i>I</i>	<i>NL</i>	<i>P</i>	<i>S</i>	<i>UK</i>	<i>Totalt</i>
1998	19	0	57	9	9	14	40	7	5	6	11	0	9	23	209
1999	14	2	38	12	16	7	33	9	3	13	19	2	27	27	222
2000	8	1	41	9	33	9	32	3	4	12	12	0	16	30	210
2001*	4	0	12	4	7	1	9	1	3	1	5	0	3	9	59
Totalt	45	3	148	34	65	31	114	20	15	32	47	2	55	89	641**

*) Urvalet av partner för samverkan under 2001 ännu inte klart.

**) Detta sammanlagda antal motsvarar inte det totala antalet projekt. Merparten omfattar mer än en medlemsstat.

Bilaga 6: Förhandlingsläget den 26 oktober 2001

LÄGET I ANSLUTNINGSFÖRHANDLINGARNA

NR	KAPITEL	CY	CZ	EE	HU	PO	SV	BG	LV	LT	MT	RO	SK
1	Fri rörlighet för varor	X	X	X	X	X	X	* 0	* X	* X	* X	~	* X
2	Fri rörlighet för personer	X	X	(X)	X	(X)	(X)	** 0	* X	* (X)	* X	~	* X
3	Fri rörlighet för tjänster	X	X	X	X	X	X	* 0	X	X	* X	~	X
4	Fri rörlighet för kapital	X	X	X	X	(X)	X	X	X	X	0	* 0	X
5	Bolagsrätt	X	X	X	X	0	X	X	X	X	X	* 0	* X
6	Konkurrenslagstiftning	0	0	0	0	0	0	* 0	0	0	0	0	0
7	Jordbruk	0	0	0	0	0	0	~	* 0	* 0	**	~	* 0
8	Fiske	X	X	X	X	0	X	* X	X	* X	0	* X	X
9	Transportpolitik	X	0	0	0	0	0	* 0	0	0	X	* 0	0
10	Beskattning	0	0	0	X	0	0	** 0	* 0	* 0	* 0	** 0	* 0
11	Ekonomiska och monetära unionen	X	X	X	X	X	X	~	X	* X	X	~	* X
12	Statistik	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
13	Socialpolitik	X	X	X	X	X	X	** 0	* X	X	0	** 0	* X
14	Energi	X	0	0	X	X	X	**	* 0	* 0	* X	~	* X
15	Industripolitik	X	X	X	X	X	X	~	X	X	X	~	X
16	Små och medelstora företag	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
17	Vetenskap och forskning	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
18	Utbildning	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
19	Telekommunikation	X	X	X	X	X	X	X	* 0	X	X	0	X
20	Kultur och politik på det audiovisuella området	X	X	X	0	X	X	X	X	X	X	0	X
21	Regionalpolitik	0	0	0	0	0	0	**	* 0	* 0	* 0	~	* 0
22	Miljö	X	X	X	X	X	X	** 0	* 0	X	* 0	~	* 0
23	Konsumentskydd och hälsoskydd	X	X	X	X	X	X	X	X	* X	X	** X	X
24	Rättsliga och inrikes frågor	0	0	0	0	0	0	* 0	* 0	* 0	* 0	~	* 0
25	Tullunionen	X	X	0	X	X	X	* 0	* X	* 0	* 0	* 0	X
26	Yttre förbindelser	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
27	GUSP	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
28	Finansiell kontroll	X	X	X	X	X	X	* 0	* 0	* 0	* X	~	0
29	Finans- och budgetfrågor	0	0	0	0	0	0	**	* 0	* 0	* 0	~	* 0
30	Institutioner												

31 Övrigt												
Öppnade kapitel (1)	29	29	29	29	29	29	23	29	29	28	17	29
Avslutade kapitel (2)	23	21	19	22	18	21	12	18	18	18	8	20

0 : Öppnat kapitel, förhandlingar pågår .

X : Preliminärt avslutat kapitel.

(X) : Kapitel som enligt förslag i EU:s gemensamma ståndpunkt skall avslutas preliminärt, vilket inte accepterats av kandidatlandet.

* : Kapitel som öppnades under det svenska ordförandeskapet.

** : Kapitel som skall öppnas under det belgiska ordförandeskapet.

~ : Kapitel som ännu inte öppnats för förhandlingar.